

ΒΕΡΟΙΑΣ

6-

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΒΕΡΟΙΑΣ

Αριθ. εις 7490/68

Εξ αγοράς Σωφρά
Εμμ. Ζάχου

64448 . 00533

PLATONIS
EUTHYPHRO APOLOGIA SOCRATIS

CRITO PHAEDO.

POST

Ernst Leitz

CAROLUM FRIDERICUM HERMANNUM

RECOGNOVIT

MARTINUS WOHLRAB.

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

MDCCCLXXXI.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας
1881

LIPSIÆ TYPIS B. G. TEUBNERI.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΕΥΘΥΦΡΩΝ

[ἢ περὶ ὁσίου, πειραστικός.]

ΤΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΕΥΘΥΦΡΩΝ, ΣΩΚΡΑΤΗΣ.

St. I
P. 2

I. ΕΥΘ. Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ἅ
ὅτι σὺ τὰς ἐν Ἀνκείῳ καταλιπὼν διατριβάς ἐνθάδε
νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ
που καὶ σοί γε δίκη τις οὕσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα
ὥσπερ ἐμοί.

ΣΩ. Οὗτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρων, δίκην
αὐτὴν καλοῦσιν, ἀλλὰ γραφήν.

ΕΥΘ. Τί φῆς; γραφήν σέ τις, ὥς ἔοικε, | γέγρα- B
πται; οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὥς σὺ ἕτερον.

ΣΩ. Οὐ γὰρ οὖν.

ΕΥΘ. Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

ΣΩ. Πάνυ γε.

ΕΥΘ. Τίς οὗτος;

ΣΩ. Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γινώσκω, ὦ Εὐθύφρων,
τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τις μοι φαίνεται καὶ ἀγνώστ' ὀνο-
μάξουσι μέντοι αὐτόν, ὥς ἐγὼμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ
τῶν δῆμων Πιτθεύς, εἴ τινα νῶ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον
οἶον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγονον δέ.

ΕΥΘ. Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα
γραφὴν σε | γέγραπται; C

ΣΩ. Ἥτινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν· ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε, τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὥς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὥς πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεται μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι
 D ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ | ἐστὶ τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆ-
 ναι, ὅπως ἔδονται ὅτι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγα-
 θὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ
 δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων· καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶ-
 3 τον μὲν | ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας
 διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι
 τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων
 ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς
 ἔυμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρχαμένῳ.

II. ΕΤΘ. Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρθω-
 δῶ, μὴ τοῦναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ'
 ἐστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδι-
 κεῖν σέ. καὶ μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σε φησι διαφθεί-
 ρειν τοὺς νέους;

B ΣΩ. | Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὥς οὕτω γ' ἀκοῦσαι.
 φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὥς καινοὺς ποι-
 οῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο
 τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

ΕΤΘ. Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαι-
 μόνιον φῆς σαυτῷ ἐκάστοτε γίνεσθαι. ὥς οὖν καινο-
 τομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γρα-
 φήν, καὶ ὥς διαβαλὼν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον,

εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα πρὸς τοὺς πολλοὺς.
καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ περὶ C
τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν
ὡς μαινομένου. καίτοι οὐδὲν ὅτι οὐκ ἀληθὲς εἰρηκα ὦν
προεῖπον, ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις.
ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι.

III. ΣΩ. Ὡ φίλε Εὐθύφρων, ἀλλὰ τὸ μὲν κατα-
γελασθῆναι ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα. Ἀθηναίοις γάρ τοι,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἅν τινα δεινὸν οἴων-
ται εἶναι, μὴ μέντοι διδασκαλικὸν τῆς αὐτοῦ σοφίας·
ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν τοιούτους, | θυμοῦν- D
ται, εἴτ' οὖν φθόνῳ, ὥς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλλο τι.

ΕΥΘ. Τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχου-
σιν, οὐ πάνυ ἐπιθυμῶ πειραθῆναι.

ΣΩ. Ἰσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν
παρέχειν καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σο-
φίαν· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιланθρωπίας δοκῶ
αὐτοῖς ὅτιπερ ἔχω ἐκκεχυμένως παντὶ ἀνδρὶ λέγειν,
οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡδέως,
εἰ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν. εἰ μὲν οὖν, ὃ νῦν δὴ ἔλεγον,
μέλλοιέν μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φῆς σεαυτοῦ, οὐδὲν
ἂν εἴη ἀηδὲς | παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ E
διαγαγεῖν, εἰ δὲ σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπη ἀποβή-
σεται ἀδηλον πλὴν ὑμῖν τοῖς μάντεσιν.

ΕΥΘ. Ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ Σώκρατες, πρᾶγμα,
ἀλλὰ σὺ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιεῖ τὴν δίκην, οἶμαι δὲ καὶ
ἐμὲ τὴν ἐμήν.

IV. ΣΩ. Ἔστιν δὲ δὴ σοι, ὦ Εὐθύφρων, τίς ἡ
δίκη; φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις;

ΕΥΘ. Διώκω.

ΣΩ. Τίνα;

4 | ΕΥΘ. Ὀν διώκων αὐ̃ δοκῶ μαίνεσθαι.

ΣΩ. Τί δέ; πετόμενόν τινα διώκεις;

ΕΥΘ. Πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει
ὦν εὖ μάλα πρεσβύτης.

ΣΩ. Τίς οὗτος;

ΕΥΘ. Ὁ ἐμὸς πατήρ.

ΣΩ. Ὁ σός, ὦ βέλτιστε;

ΕΥΘ. Πάνυ μὲν οὖν.

ΣΩ. Ἔστιν δὲ τί τὸ ἐγκλημα καὶ τίνος ἡ δίκη;

ΕΥΘ. Φόνου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἡράκλεις! ἡ̃ που, ὦ Εὐθύφρον, ἀγνοεῖται
ὑπὸ τῶν πολλῶν, ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει. οὐ γὰρ οἶμαί γε
Β τοῦ ἐπιτυχόντος ὀρθῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόρρω που
ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος.

ΕΥΘ. Πόρρω μέντοι νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἔστιν δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ τεθνεὺς ὑπὸ
τοῦ σου πατρός; ἡ̃ δῆλα δῆ· οὐ γὰρ ἄν πού γε ὑπὲρ
ἀλλοτρίου ἐπεξῆισθα φόνου αὐτῷ.

ΕΥΘ. Γελοῖον, ὦ Σώκρατες, ὅτι οἶε τι διαφέρειν,
εἴτε ἀλλότριος εἴτε οἰκείος ὁ τεθνεὺς, ἀλλ' οὐ τοῦτο
μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας
εἴτε μή, καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ, ἔάν, εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι,
ἐάνπερ ὁ κτείνας συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ἦ.
C | Ἴσον γὰρ τὸ μῖασμα γίγνεται, ἐὰν ξυνῆς τῷ τοιούτῳ
ξυνειδῶς καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σεαυτὸν τε καὶ ἐκείνον τῇ
δίκῃ ἐπεξιών. ἐπεὶ ὅ γε ἀποθανὼν πελάτης τις ἦν ἐμός,
καὶ ὥς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῇ Νάξῳ, ἐθήτευσεν ἐκεῖ παρ'
ἡμῖν. παροινήσας οὖν καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν τινι
τῶν ἡμετέρων ἀποσφάττει αὐτόν· ὁ οὖν πατήρ συνδή-

σας τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καταβαλὼν εἰς τάφρον τινα, πέμπει δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ, ὅτι χρεῖα ποιεῖν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦ δεδε- D
μένου ὠλιγῶρει τε καὶ ἡμέλει ὥς ἀνδροφόνου καὶ οὐδὲν ὄν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ ἔπαθεν. ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ θίγους καὶ τῶν δεσμῶν ἀποθνήσκει πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι. ταῦτα δὴ οὖν καὶ ἀγανακτεῖ ὁ τε πατήρ καὶ οἱ ἄλλοι οἰκέται, ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδροφόνου τῷ πατρὶ φόνου ἐπεξέρχομαι, οὔτε ἀποκτείναντι, ὥς φασιν ἐκεῖνοι, οὔτ' εἰ ὅτι μά-
λιστα ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ ἀποθανόν-
τος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον γὰρ
εἶναι τὸ νιδὸν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες, E
ὦ Σώκρατες, τὸ θεῖον ὥς ἔχει τοῦ ὀσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου.

ΣΩ. Σὺ δὲ δὴ πρὸς Διός, ὦ Εὐθύφρων, οὕτως ἀκριβῶς οἶμι ἐπίστασθαι περὶ τῶν θείων, ὅπῃ ἔχει, καὶ τῶν ὀσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕτω πραχθέντων, ὥς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῷ πατρί, ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνῃς πράττων;

ΕΤΘ. Οὐδὲν γὰρ ἂν μου ὄφελος εἴη, ὦ Σώκρατες, οὐδέ τῳ ἂν διαφέροι | Εὐθύφρων τῶν πολλῶν ὅ
ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδέην.

V. ΣΩ. Ἄρ' οὖν μοι, ὦ θαυμάσιε Εὐθύφρων, κράτιστόν ἐστι μαθητῇ σῶ γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς Μέλητον αὐτὰ ταῦτα προκαλεῖσθαι αὐτὸν λέγοντα, ὅτι ἐγώ γε καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι, καὶ νῦν ἐπειδὴ με ἐκεῖνος αὐτοσχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτο-

μοῦντα περὶ τῶν θείων ἑξαμαρτάνειν, μαθητὴς δὴ
 γέγονα σός — καὶ εἰ μὲν, ὦ Μέλητε, φαίην ἄν,
 B Εὐθύφρονα ὁμολογεῖς | σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ
 ὀρθῶς νομίζειν ἐμὲ ἡγοῦ καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή,
 ἐκείνῳ τῷ διδασκάλῳ λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί,
 ὥς τοὺς πρεσβυτέρους διαφθείρουσι, ἐμέ τε καὶ τὸν
 αὐτοῦ πατέρα, ἐμὲ μὲν διδάσκοντι, ἐκείνῳ δὲ νοουθε-
 τοῦντί τε καὶ κολάζουσι — καὶ ἄν μὴ μοι πείθεται
 μηδ' ἀφίῃ τῆς δίκης ἢ αὐτ' ἐμοῦ γράφηται σέ, αὐτὰ
 ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἃ προυκαλούμην αὐτόν;

ΕΥΘ. Ναὶ μὰ Δία, ὦ Σώκρατες, εἰ ἄρα με ἐπι-
 C χεیرهσειε γράφεσθαι, εὖροιμ' ἄν, ὥς | οἶμαι, ὅπη
 σαθρός ἐστίν, καὶ πολὺ ἄν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου
 λόγος ἐγένετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἢ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Καὶ ἐγὼ τοι, ὦ φίλε ἐταῖρε, ταῦτα γι-
 γνώσκων μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός, εἰδώς, ὅτι
 καὶ ἄλλος πού τις καὶ ὁ Μέλητος οὗτος σέ μὲν οὐδὲ
 δοκεῖ ὁρᾶν, ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως καὶ ῥαδίως κατεῖδεν,
 ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο. νῦν οὖν πρὸς Διὸς λέγε
 μοι, ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι δυσχυρίζου· ποῖόν τι τὸ
 εὐσεβὲς φῆς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβὲς καὶ περὶ φόνου καὶ
 D περὶ τῶν ἄλλων; ἢ οὐ | ταῦτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει
 τὸ ὅσιον αὐτὸ αὐτῷ, καὶ τὸ ἀνόσιον αὐτῷ τοῦ μὲν
 ὀσίου παντὸς ἐναντίον, αὐτὸ δὲ αὐτῷ ὅμοιον καὶ
 ἔχον μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ἀνοσιότητα πᾶν, ὅτι-
 περ ἄν μέλλῃ ἀνόσιον εἶναι;

ΕΥΘ. Πάντως δήπου, ὦ Σώκρατες.

VI. ΣΩ. Λέγε δή, τί φῆς εἶναι τὸ ὅσιον καὶ
 τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Λέγω τοίνυν, ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ

ἐγὼ νῦν ποιῶ, τῷ ἀδικοῦντι ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ
 ἱερῶν κλοπὰς ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἑξαμαρτάνοντι
 ἐπεξιέναι, ἐάντε πατήρ ὢν τυγχάνῃ ἐάντε μήτηρ
 ἐάντε ἄλλος | ὅτισοῦν, τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι ἀνόσιον· Ε
 ἐπεὶ, ὦ Σώκρατες, θέασαι, ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμή-
 ριον τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει, ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη
 εἶπον, ὅτι ταῦτα ὀρθῶς ἂν εἴῃ οὕτω γιγνόμενα, μὴ
 ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι μῆδ' ἂν ὅτισοῦν τυγχάνῃ
 ὦν· αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι νομίζοντες
 τὸν Δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιοτάτον, καὶ
 τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν | αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι 6
 τοὺς υἱεῖς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ, κάκεινόν γε αὖ τὸν
 αὐτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ
 χαλεπαίνουσιν, ὅτι τῷ πατρὶ ἐπεξέρχομαι ἀδικοῦντι,
 καὶ οὕτως αὐτοὶ αὐτοῖς τὰ ἐναντία λέγουσι περὶ τε
 τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἀρά γε, ὦ Εὐθύφρων, τοῦτ' ἔστιν, οὐ
 ἔνεκα τὴν γραφὴν φεύγω, ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδὴν τις
 περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πωρ ἀποδέχομαι; δι'
 ἃ δὴ, ὡς ἔοικε, φήσῃ τίς με ἑξαμαρτάνειν. νῦν οὖν
 εἰ καὶ σοὶ ταῦτα ξυνδοκεῖ τῷ εὐ | εἰδότι περὶ τῶν Β
 τοιούτων, ἀνάγκη δὴ, ὡς ἔοικε, καὶ ἡμῖν ξυγχωρεῖν.
 τί γὰρ καὶ φήσομεν, οἳ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν περὶ
 αὐτῶν μῆδὲν εἰδέναι; ἀλλὰ μοι εἰπὲ πρὸς Φιλίου, σὺ
 ὡς ἀληθῶς ἡγεῖ ταῦτα οὕτως γεγονέναι;

ΕΤΘ. Καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα, ὦ Σώ-
 κρατες, ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασι.

ΣΩ. Καὶ πόλεμον ἄρα ἡγεῖ σὺ εἶναι τῷ ὄντι
 ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ ἐχθρὰς γε δεινὰς
 καὶ μάχας καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ, οἷα λέγεται τε

ὑπὸ τῶν ποιητῶν, καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν γραφέων τὰ
 C τε | ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται, καὶ δὴ καὶ τοῖς
 μέγαλοις Παναθηναίοις ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων
 ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν; ταῦτα ἀληθῆ
 φῶμεν εἶναι, ὦ Εὐθύφρων;

ΕΥΘ. Μὴ μόνον γε, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ
 ἄρτι εἶπον, καὶ ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ,
 περὶ τῶν θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ ἀκούων εὖ οἶδ'
 ὅτι ἐκπλαγῆσει.

VII. ΣΩ. Οὐκ ἂν θαυμάζοιμι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 μοι εἰς αὐτὴς ἐπὶ σχολῆς διηγήσει· νυνὶ δέ, ὅπερ ἄρτι
 D σε ἠρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν. οὐ γάρ με, | ὦ
 ἑταῖρε, τὸ πρότερον ἱκανῶς ἐδίδαξας ἐρωτήσαντα τὸ
 ὅσιον, ὅτι ποτ' εἶη, ἀλλὰ μοι εἶπες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει
 ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν τῷ πατρί.

ΕΥΘ. Καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἴσως. ἀλλὰ γάρ, ὦ Εὐθύφρων, καὶ ἄλλα
 πολλὰ φῆς εἶναι ὅσια.

ΕΥΘ. Καὶ γάρ ἐστιν ὅσια.

ΣΩ. Μέμνησαι οὖν, ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευό-
 μην, ἐν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁσίων, ἀλλ'
 ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος, ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὁσιά ἐστιν;
 ἐφησθα γάρ που μὶα ἰδέα τὰ τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι
 E καὶ τὰ | ὅσια ὅσια· ἢ οὐ μνημονεύεις;

ΕΥΘ. Ἔγωγε.

ΣΩ. Ταύτην τοίνυν με αὐτὴν διδάξον τὴν ἰδέαν,
 τίς ποτέ ἐστιν, ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώμε-
 νος αὐτῇ παραδείγματι, ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾗ, ὃν ἂν
 ἢ σὺ ἢ ἄλλος τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι, ὃ δ' ἂν
 μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ.

ΕΥΘ. Ἄλλ' εἰ οὕτω βούλει, ὦ Σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὴν βούλομαι γε.

ΕΥΘ. Ἔστι τοίνυν τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὄσιον, τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς ἀνόσιον. 7

ΣΩ. Παγκάλως, ὦ Εὐθύφρων, καὶ ὥς ἐγὼ ἐξή-
τουν ἀποκρίνασθαι σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω. εἰ μέντοι
ἀληθῶς, τοῦτο οὐπὼ οἶδα, ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδι-
δάξεις, ὥς ἔστιν ἀληθὴ ἢ λέγεις.

ΕΥΘ. Πάνν μὲν οὖν.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν.
τὸ μὲν θεοφιλὲς τε καὶ ὁ θεοφιλεὶς ἄνθρωπος ὄσιος,
τὸ δὲ θεομισῆς καὶ ὁ θεομισῆς ἀνόσιος· οὐ ταῦτόν δ'
ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον τὸ ὄσιον τῷ ἀνοσίῳ·
οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Οὕτω μὲν οὖν. εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρησθαι;

ΕΥΘ. Δοκῶ, ὦ Σώκρατες. B

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοί, ὦ
Εὐθύφρων, καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις καὶ ἐχθρα ἐστὶν
ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀλλήλους, καὶ τοῦτο εἴρηται;

ΕΥΘ. Εἴρηται γάρ.

ΣΩ. Ἐχθραν δὲ καὶ ὀργάς, ὦ ἄριστε, ἡ περὶ
τίνων διαφορὰ ποιεῖ; ὥς δὲ σκοπῶμεν. ἂρ' ἂν εἰ
διαφεροίμεθα ἐγὼ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ, ὁπότερα
πλείω, ἡ περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ
καὶ ὀργίζεσθαι ἀλλήλοις, ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες
περὶ γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν ἀπαλλαγεῖμεν; C

ΕΥΘ. Πάνν γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάττονος

εἰ διαφεροίμεθα, ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν τῆς διαφορᾶς;

ΕΥΘ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Καὶ ἐπὶ γε τὸ ἰστάναι ἐλθόντες, ὥς ἐγῶμαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἂν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυνάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροὶ γε ἂν ἀλλήλοις εἴμεν καὶ ὀργιζοίμεθα; ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν, D ἄλλ' ἐμοῦ λέγοντος | σκόπει, εἰ τάδε ἐστὶ τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν. ἄρα οὐ ταῦτά ἐστιν, περὶ ὧν διενεχθέντες καὶ οὐ δυνάμενοι ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνώμεθα, ὅταν γιγνώμεθα, καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες;

ΕΥΘ. Ἄλλ' ἐστὶν αὕτη ἡ διαφορὰ, ᾧ Σώκρατες, καὶ περὶ τούτων.

ΣΩ. Τί δέ; οἱ θεοί, ᾧ Εὐθύφρον, οὐκ εἶπερ τι διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέροντ' ἂν;

ΕΥΘ. Πολλὴ ἀνάγκη.

E ΣΩ. Καὶ τῶν θεῶν ἄρα, ᾧ γενναῖε | Εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλλα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ καλὰ καὶ αἰσχροὶ καὶ ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἂν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις, εἰ μὴ περὶ τούτων διεφέροντο· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Ὅρθῶς λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦνται ἕκαστοι καὶ ἀγαθὰ καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσιν, τὰ δὲ ἐναντία τούτων μισοῦσιν;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ταῦτά δέ γε, ὥς σὺ φῆς, οἱ μὲν δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικοι· περὶ ᾧ καὶ ἀμφισβητοῦντες | στασιάζουσιν τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις· ἄρα οὐχ⁸ οὕτω;

ΕΥΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ταῦτ' ἄρα, ὥς ἔοικεν, μισεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται, καὶ θεομισῇ τε καὶ θεοφιλῇ ταῦτ' ἂν εἴη.

ΕΥΘ. Ἐοικεν.

ΣΩ. Καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ ἂν εἴη, ὧς Εὐθύφρων, τούτῳ τῷ λόγῳ.

ΕΥΘ. Κινδυνεύει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκ ἄρα ὃ ἡρόμην ἀπεκρίνω, ὧς θαυμάσιε. οὐ γὰρ τοῦτό γε ἡρώτων, ὃ τυγχάνει ταῦτόν ὃν ὁσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾗ, καὶ θεομισὲς ἔστιν, ὥς ἔοικεν. ὥστε, ὧς Εὐθύφρων, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς τὸν | πατέρα κολάζων, οὐδὲν θαυμαστόν,^Β εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν Διὶ προσφιλὲς ποιεῖς, τῷ δὲ Κρόνῳ καὶ τῷ Οὐρανῷ ἐχθρόν, καὶ τῷ μὲν Ἥφαιστῳ φίλον, τῇ δὲ Ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἰ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέρεται περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκείνοις κατὰ τὰ αὐτά.

ΕΥΘ. Ἄλλ' οἶμαι, ὧς Σώκρατες, περὶ γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεισθαι, ὥς οὐ δεῖ δίκην δίδοναι ἐκείνῳ, ὅς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ.

ΣΩ. Τί δέ; ἀνθρώπων, ὧς Εὐθύφρων, ἤδη τινὸς ἡκουσας ἀμφισβητοῦντος, ὥς τὸν ἀδίκως | ἀποκτείναντα^Γ ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὅτιοῦν οὐ δεῖ δίκην δίδοναι;

ΕΥΘ. Οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις. ἀδικοῦν-

τες γὰρ πάμπολλα, πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγον-
τες τὴν δίκην.

ΣΩ. Ἡ καὶ ὁμολογοῦσιν, ὦ Εὐθύφρων, ἀδι-
κεῖν, καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν φασὶ σφᾶς δι-
δόναι δίκην;

ΕΥΘ. Οὐδαμῶς τοῦτό γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα πᾶν γε ποιοῦσι καὶ λέγουσι. τοῦτο
γάρ, οἶμαι, οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφισβητεῖν, ὥς
D οὐχί, εἴπερ ἀδικοῦσί γε, | δοτέον δίκην· ἀλλ', οἶμαι,
οὐ φασιν ἀδικεῖν. ἦ γάρ;

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβητοῦσιν, ὥς οὐ
τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμ-
φισβητοῦσι, τὸ τίς ἐστὶν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθα-
σιν, εἴπερ στασιάζουσιν περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων,
ὥς ὁ σὸς λόγος, καὶ οἱ μὲν φασιν ἀλλήλους ἀδικεῖν,
οἱ δὲ οὐ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου, ὦ θαυμάσιε,
E οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων | τολμᾷ λέγειν, ὥς
οὐ τῷ γε ἀδικοῦντι δοτέον δίκην.

ΕΥΘ. Ναί, τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις, ὦ Σώκρα-
τες, τὸ κεφάλαιον.

ΣΩ. Ἀλλ' ἕκαστόν γε, οἶμαι, ὦ Εὐθύφρων, τῶν
πραχθέντων ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες, καὶ
ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴπερ ἀμφισβητοῦσιν θεοί· πράξεώς
τινος πέρι διαφερόμενοι οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν
πεπραῆχθαι, οἱ δὲ ἀδίκως· ἄρ' οὐχ οὕτως;

ΕΥΘ. Πάνν γε.

X. ΣΩ. Ἴθι νυν, ὦ φίλε Εὐθύφρων, δίδαξον

καὶ ἐμέ, ἵνα σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἔστιν, ὥς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ἐκείνους ἀδίκως τεθνάναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος, ξυνδεθείς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτήσας διὰ τὰ δεσμά, πρὶν τὸν ξυνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν περὶ αὐτοῦ πυνθέσθαι, τί χρὴ ποιεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρθῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί· ἴθι, περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφές ἐνδείξασθαι, ὥς παντὸς μᾶλλον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πράξιν· Β καὶ μοι ἱκανῶς ἐνδείξῃ, ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίᾳ οὐδέποτε παύσομαι.

ΕΥΘ. Ἄλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἔστιν, ὦ Σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε σαφῶς ἔχοιμι ἂν ἐπιδείξαι σοι.

ΣΩ. Μανθάνω· ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικαστῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξει δῆλον ὅτι, ὥς ἄδικά τέ ἐστιν καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες, ἐάνπερ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος.

ΧΙ. ΣΩ. Ἄλλ' ἀκούσονται, ἐάνπερ εὖ δοκῇς λέγειν. τότε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος, καὶ πρὸς ἑμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅτι μάλιστα με Εὐθύφρων διδάξειεν, ὥς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι, τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' Εὐθύφρονος, τί ποτ' ἔστιν τὸ ὅσιόν τε καὶ τὸ ἀνόσιον; θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον, ὥς ἔοικεν, εἴη ἂν· ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτῳ ἐφάνη ἄρτι ὠρισμένα τὰ ὅσιον καὶ μὴ· τὸ γὰρ θεομισὲς ὄν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη· ὥστε τούτου ἀφίημί σε, ὦ Εὐθύφρον, καὶ εἰ βούλει, πάντες

D αὐτὸ | ἡγείσθωσαν θεοὶ ἄδικον καὶ πάντες μισούντων.
 ἀλλ' ἄρα τοῦτο νῦν ἐπανορθώμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ὥς
 ὃ μὲν ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν, ὃ
 δ' ἂν φιλῶσιν, ὅσιον· ὃ δ' ἂν οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ
 μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφοτέρω; ἄρ' οὕτω βούλει
 ἡμῖν ὠρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὀσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου;

ΕΥΘ. Τί γὰρ κωλύει, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Οὐδὲν ἐμέ γε, ὦ Εὐθύφρον, ἀλλὰ σὺ δὴ
 τὸ σὸν σκόπει, εἰ τοῦτο ὑποθέμενος οὕτω ῥᾶστά με
 διδάξεις ὃ ὑπέσχου.

E ΕΥΘ. Ἀλλ' ἐρωγε φαίην ἂν τοῦτο εἶναι | τὸ
 ὅσιον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσιν, καὶ τὸ ἐναντίον,
 ὃ ἂν πάντες θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιον.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν αὖ τοῦτο, ὦ Εὐθύ-
 φρον, εἰ καλῶς λέγεται, ἢ ἐῷμεν καὶ οὕτω ἡμῶν τε
 αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων, εἰ μόνον φῆ
 τίς τι ἔχειν οὕτω, ξυγχωροῦντες ἔχειν; ἢ σκεπτέον,
 τί λέγει ὁ λέγων;

ΕΥΘ. Σκεπτέον· οἶμαι μέντοι ἐρωγε τοῦτο νυνὶ
 καλῶς λέγεσθαι.

XII. ΣΩ. Τάχ', ὦ ῥαθέ, βέλτιον εἰσόμεθα.
 10 ἐννόησον γὰρ | τὸ τοιόνδε· ἄρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὀσίον
 ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὀσίον
 ἐστιν;

ΕΥΘ. Οὐκ οἶδ' ὅτι λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι.
 λέγομέν τι φερόμενον καὶ φέρον καὶ ἀγόμενον καὶ
 ἄγον καὶ ὀρώμενον καὶ ὀρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα
 μανθάνεις ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ ἡ ἕτερα;

ΕΥΘ. Ἐρωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τί ἐστὶν καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν;

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Λέγε δὴ μοι, πότερον τὸ | φερόμενον, διότι B φέρεται, φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Καὶ τὸ ἀγόμενον δὴ, διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον, διότι ὁρᾶται;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστιν, διὰ τοῦτο ὁρᾶται, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ διότι ἀγόμενόν ἐστιν, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον, φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται, φερόμενον. ἄρα κατάδηλον, ὥς Εὐθύφρων, ὃ βούλομαι λέγειν; | βούλομαι δὲ τόδε, ὅτι, εἴ τι γίγνεται ἢ τι πάσχει, C οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι, γίγνεται, ἀλλ' ὅτι γίγνεται, γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστί, πάσχει, ἀλλ' ὅτι πάσχει, πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ ξυγχωρεῖς οὕτω;

ΕΥΘ. Ἐρωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν καὶ τὸ φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τι ἐστὶν ἢ πάσχον τι ὑπὸ του;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει, ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστιν, φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται, ἀλλ' ὅτι φιλεῖται, φιλούμενον;

ΕΥΘ. Ἀνάγκη.

ΣΩ. Τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὀσίου, | ὧ D Εὐθύφρων; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν πάντων, ὥς ὁ σὸς λόγος;

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρα διὰ τοῦτο, ὅτι ὁσίον ἐστίν, ἢ δι' ἄλλο τι;

ΕΥΘ. Οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο.

ΣΩ. Διότι ἄρα ὁσίον ἐστίν, φιλεῖται, ἀλλ' οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὁσίον ἐστίν;

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

ΣΩ. Ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές.

ΕΥΘ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Οὐκ ἄρα τὸ θεοφιλές ὁσίον ἐστίν, ὥς Εὐθύφρων, οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλές, ὥς σὺ λέγεις, ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου.

Ε ΕΥΘ. Πῶς δὴ, ὦ Σώκρατες;

ΣΩ. Ὅτι ὁμολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὁσίον ἐστίν, ἀλλ' οὐ διότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Ναί.

XIII. ΣΩ. Τὸ δέ γε θεοφιλές ὅτι φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι θεοφιλές εἶναι, ἀλλ' οὐχ ὅτι θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Ἀλλ' εἰ γε ταὐτόν ἦν, ὥς φίλε Εὐθύφρων, τὸ θεοφιλές καὶ τὸ ὅσιον, εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον εἶναι
 11 ἐφιλεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλές εἶναι | ἐφιλεῖτο
 ἂν τὸ θεοφιλές, εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν τὸ
 θεοφιλές θεοφιλές ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖ-
 σθαι ὅσιον ἦν· νῦν δὲ ὁρᾷς, ὅτι ἐναντίως ἔχεται, ὥς
 παντάπασιν ἐτέρω ὄντε ἀλλήλων. τὸ μὲν γάρ, ὅτι
 φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον

φιλεισθαι, διὰ τοῦτο φιλεῖται. καὶ κινδυνεύεις, ὦ Εὐθύφρων, ἐρωτώμενος τὸ ὅσιον, ὅτι ποτ' ἔστιν, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ οὐ βούλεσθαι δηλῶσαι, πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅτι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον, φιλεισθαι ὑπὸ πάντων | θεῶν· ὅτι δὲ ὄν, οὐπω εἶπες. B
εἰ οὖν σοι φίλον, μὴ με ἀποκρύψῃ, ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς, τί ποτε ὄν τὸ ὅσιον εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν εἴτε ὅτιδ' ἄλλ'· οὐ γὰρ περὶ τούτου διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως, τί ἔστιν τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον;

ΕΥΘ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω ἔγωγε, ὅπως σοι εἰπῶ ὃ νοῶ. περιέρχεται γὰρ πῶς ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν ἰδρυσώμεθα αὐτό.

ΣΩ. Τοῦ ἡμετέρου προγόνου, ὦ Εὐθύφρων, ἔοικεν εἶναι Δαίδαλον τὰ ὑπὸ σοῦ | λεγόμενα. καὶ εἰ C
μὲν αὐτὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἂν με ἐπέσκαπτες, ὥς ἄρα καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου ξυγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἂν τις αὐτὰ θῇ· νῦν δὲ σαλ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσὶν· ἄλλον δὴ τινος δεῖ σκώματος. οὐ γὰρ ἐθέλουσι σοὶ μένειν, ὥς καὶ αὐτῷ σοὶ δοκεῖ.

ΕΥΘ. Ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν τι τοῦ αὐτοῦ σκώματος, ὦ Σώκρατες, δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ γὰρ περιέναι τούτοις τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἐγὼ εἶμι ὃ ἐντιθεῖς, | ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὃ D
Δαίδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἔνεκα ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως.

ΣΩ. Κινδυνεύω ἄρα, ὦ ἑταῖρε, ἐκείνου τοῦ ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσοῦτῳ, ὅσῳ ὃ μὲν τὰ αὐτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα, ἐγὼ δὲ πρὸς

τοῖς ἑμαυτοῦ, ὥς ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια. καὶ θῆτα
 τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψότατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ
 σοφός. ἐβουλόμην γὰρ ἂν μοι τοὺς λόγους μένειν καὶ
 ἀκινήτως ἰδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῇ Λαιδάλου σοφίᾳ
 E τὰ Ταντάλου χρήματα γενέσθαι. καὶ | τούτων μὲν ἄδην·
 ἐπειδὴ δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι ξυμ-
 θυμήσομαι δείξαι, ὅπως ἂν με διδάξαις περὶ τοῦ ὀσίου.
 καὶ μὴ προαποκάμῃς. ἰδὲ γάρ, εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι
 δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὀσίον.

ΕΥΘ. Ἔμοιγε.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὀσίον, ἢ τὸ
 12 μὲν ὀσίον πᾶν | δίκαιον, τὸ δὲ δίκαιον οὐ πᾶν ὀσίον,
 ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὀσίον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο;

ΕΥΘ. Οὐχ ἔπομαι, ὦ Σώκρατες, τοῖς λεγομένοις.

ΣΩ. Καὶ μὴν νεώτερός γέ μου εἰ οὐκ ἐλάττωι ἢ
 ὅσῳ σοφώτερος· ἀλλ', ὃ λέγω, τρυφᾶς ὑπὸ πλούτου
 τῆς σοφίας. ἀλλ', ὦ μακάριε, ξύντεινε σαυτόν· καὶ
 γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω. λέγω γὰρ δὴ
 τὸ ἐναντίον ἢ ὃ ποιητῆς ἐποίησεν ὃ ποιήσας·

Ζῆμα δὲ τόν θ' ἔρξαντα, καὶ ὅς τάδε πάντ'
 ἐφύτευσεν,

B | οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ θεός, ἐνθα καὶ
 αἰδώς.

ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ ποιητῇ. εἶπα σοι ὅπῃ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Οὐ δοκεῖ μοι εἶναι, ἵνα θεός, ἐνθα καὶ
 αἰδώς· πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
 καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες δεδιέναι μὲν, αἰδεῖ-
 σθαι δὲ μηδὲν ταῦτα, ἃ δεδίασιν. οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἵνα γε αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος οὐ πεφόβηται τε καὶ | δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; C

ΕΤΘ. Δέδοικε μὲν οὖν.

ΣΩ. Οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος, ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδώς, ἔνθα καὶ δέος, οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ αἰδώς. ἐπὶ πλέον γάρ, οἶμαι, δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδώς δέους, ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν, ὥστε οὐχ ἵναπερ ἀριθμός, ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττόν, ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἔπει γὰρ που νῦν γε;

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἡρώτων, ἄρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ | δίκαιον, ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ D ὅσιον· μόριον γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. οὕτω φῶμεν ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ;

ΕΤΘ. Οὐκ, ἀλλ' οὕτω. φαίνει γὰρ μοι ὀρθῶς λέγειν.

XIV. ΣΩ. Ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὥς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἡρώτας τι τῶν νῦν δὴ, οἷον ποῖον μέρος ἔστιν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἂν, ὅτι ὅς ἂν μὴ σκαληνὸς ἦ, ἀλλ' ἰσοσκελὴς· ἢ οὐ δοκεῖ σοι;

ΕΤΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ | οὕτω διδάξαι, τὸ E ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὀσιόν ἐστιν, ἵνα καὶ Μελήτω λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν μηδὲ ἀσεβείας γρά-

φρεσθαι, ὥς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τὰ τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μὴ.

ΕΥΘ. Τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος.

XV. ΣΩ. Καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρων, ¹³ φαίνει λέγειν· ἀλλὰ | σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι. τὴν γὰρ θεραπείαν οὕτω ξυνήμι ἥντινα ὀνομάξεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἵαίπερ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαι εἰσιν, τοιαύτην καὶ περὶ θεοῦς. λέγομεν γάρ που — οἷον φαμέν, ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ ἵππικός· ἢ γάρ;

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ γάρ που ἵππικὴ ἵππων θεραπεία.

ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ κυνηγετικός.

ΕΥΘ. Οὕτω.

ΣΩ. Ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία.

B | ΕΥΘ. Ναί.

ΣΩ. Ἡ δὲ βοηλατικὴ βοῶν.

ΕΥΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Ἡ δὲ δὴ ὀσιότης τε καὶ εὐσέβεια θεῶν, ὦ Εὐθύφρων; οὕτω λέγεις;

ΕΥΘ. Ἐρωγε.

ΣΩ. Οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταῦτόν διαπράττεται; οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελία τοῦ θεραπευομένου, ὥσπερ ὁρᾷς δὴ, ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ

τῆς ἱππικῆς θεραπευόμενοι ὠφελοῦνται καὶ βελτίους γίνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι;

ΕΥΘ. Ἐμοιγε.

ΣΩ. Καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς, καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς βοηλατικῆς, | καὶ τὰλλα πάντα ὡσαύτως· ἢ ἐπὶ βλάβῃ οἶει τοῦ θεραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Ἄλλ' ἐπ' ὠφελίᾳ;

ΕΥΘ. Πῶς δ' οὔ;

ΣΩ. Ἡ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὔσα θεῶν ὠφελία τέ ἐστι θεῶν καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ; καὶ σὺ τοῦτο ξυγγωρήσῃς ἄν, ὥς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῇς, βελτίῳ τινὰ τῶν θεῶν ἀπεργάζει;

ΕΥΘ. Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε.

ΣΩ. Οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρων, οἶμαι σε τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἔνεκα καὶ ἀνηρόμην, τίνα ποτὲ | λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ ἡγνούμενός σε τοιαύτην λέγειν.

ΕΥΘ. Καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.

ΣΩ. Εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης;

ΕΥΘ. Ἦνπερ, ὦ Σώκρατες, οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν.

ΣΩ. Μανθάνω· ὑπηρετικὴ τις ἂν, ὥς ἔοικεν, εἴη θεοῖς.

ΕΥΘ. Πάννυ μὲν οὖν.

XVI. ΣΩ. Ἐχοις ἂν οὖν εἰπεῖν, ἡ ἰατροῖς

ὕπηρετική εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν τυγχάνει οὐδα
ὕπηρετική; οὐκ εἰς ὑγείας οἶει;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Τί δέ; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετική εἰς τίνος
Ε | ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἐστίν;

ΕΤΘ. Δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες, εἰς πλοίου.

ΣΩ. Καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που εἰς οἰκίας;

ΕΤΘ. Ναί.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ, ὦ ἄριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετική
εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπηρετική ἂν εἴη; δῆλον
γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα, ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστα γε
φῆς εἰδέναι ἀνθρώπων.

ΕΤΘ. Καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Εἰπέ δὴ πρὸς Διός, τί ποτέ ἐστιν ἐκεῖνο
τὸ πάγκαλον ἔργον, ὃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται ἡμῖν
ὕπηρεταίς χρῶμενοι;

ΕΤΘ. Πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώκρατες.

14 ΣΩ. Καὶ γὰρ | οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως
τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ῥαδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν
τῷ πολέμῳ ἀπεργάζονται· ἢ οὐ;

ΕΤΘ. Πῶς δ' οὐ;

ΣΩ. Πολλὰ δέ γ', οἶμαι, καὶ καλὰ καὶ οἱ
γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν ἐστὶν τῆς
ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή.

ΕΤΘ. Πάνυ γε.

ΣΩ. Τί δὲ δὴ; τῶν πολλῶν καὶ καλῶν, ἃ οἱ
θεοὶ ἀπεργάζονται, τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἐργασίας;

ΕΤΘ. Καὶ ὀλίγον σοι πρότερον εἶπον, ὦ Σώκρα-
B | τες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστὶν ἀκριβῶς | πάντα ταῦτα
ὥς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἀπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν

μὲν κεχαρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμενός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἔστι τὰ ὅσια, καὶ σῶζει τὰ τοιαῦτα τοὺς τε ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρισμένων ἀσεβῆ, ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν.

XVII. ΣΩ. Ἡ πολὺ μοι διὰ βραχυτέρων, ὦ Εὐθύφρων, εἰ ἐβούλου, εἶπες ἂν τὸ κεφάλαιον ὧν ἠρώτων. ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἰ διδάξαι· δῆλος εἶ. καὶ γὰρ νῦν | ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤδη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη. νῦν δὲ ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐρωτῶντα τῷ ἐρωτωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ· τί δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα; οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ τοῦ θύειν τε καὶ εὐχεσθαι;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαι ἔστι τοῖς θεοῖς, τὸ δ' εὐχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς;

ΕΤΘ. Καὶ μάλα, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐπιστήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς | ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τούτου τοῦ λόγου. D

ΕΤΘ. Πάνυ καλῶς, ὦ Σώκρατες, ξυνῆκας ὃ εἶπον.

ΣΩ. Ἐπιθυμητὴς γὰρ εἰμι, ὦ φίλε, τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ, ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅτι ἂν εἴπῃς. ἀλλὰ μοι λέξον, τίς αὕτη ἡ ὑπηρεσία ἔστι τοῖς θεοῖς; αἰτεῖν τε φῆς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;

ΕΤΘ. Ἐγώ γε.

XVIII. ΣΩ. Ἄρ' οὖν οὐ τὸ ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη, ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων, ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν;

ΕΤΘ. Ἀλλὰ τί;

ΣΩ. Καὶ αὖ τὸ διδόναι ὁρθῶς, ὧν ἐκεῖνοι
 E | *τυγχάνουσιν* δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις
 αὖ ἀντιδωρεῖσθαι; οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη
 δωροφορεῖν διδόντα τῶ ταῦτα ὧν οὐδὲν δεῖται.

ΕΥΘ. Ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη, ὧς Εὐθύφρον,
 τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων.

ΕΥΘ. Ἐμπορικὴ, εἰ οὕτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν.

ΣΩ. Ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε, εἰ μὴ τυγχάνει
 ἀληθὲς ὄν. φράσον δέ μοι, τίς ἡ ὠφελία τοῖς θεοῖς
 τυγχάνει οὔσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμ-
 βάνουσιν; ἃ μὲν γὰρ διδόασιν, παντὶ δῆλον· οὐδὲν
 15 γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀγαθόν, | ὅτι ἂν μὴ ἐκεῖνοι δῶσιν·
 ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν, τί ὠφελοῦνται; ἢ
 τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν,
 ὥστε πάντα τὰ ἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖ-
 νοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;

ΕΥΘ. Ἀλλ' οἶε, ὦ Σώκρατες, τοὺς θεοὺς ὠφε-
 λεῖσθαι ἀπὸ τούτων, ἃ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν;

ΣΩ. Ἀλλὰ τί δή ποτ' ἂν εἴη ταῦτα, ὦ Εὐθύ-
 φρον, τὰ παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Τί δ' οἶε ἄλλο ἢ τιμὴ τε καὶ γέρα καί,
 ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον, χάρις;

B ΣΩ. Κεχαρισμένον ἄρα | ἐστίν, ὦ Εὐθύφρον,
 τὸ ὄσιον, ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς;

ΕΥΘ. Οἶμαι ἐρωγε πάντων γε μάλιστα φίλον.

ΣΩ. Τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ, ὡς ἔοικε, τὸ ὄσιον,
 τὸ τοῖς θεοῖς φίλον.

ΕΥΘ. Μάλιστα γε.

XIX. ΣΩ. Θανμάσει οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι

οἱ λόγοι φαίνονται μὴ μένοντες ἀλλὰ βαδίζοντες, καὶ ἐμὲ αἰτιάσει τὸν Δαίδαλον βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολὺ γε τεχνικώτερος τοῦ Δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιιόντας ποιῶν; ἢ οὐκ αἰσθάνει, ὅτι ὁ λόγος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταῦτόν | ἤκει; μέμνησαι C γάρ που, ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν τό τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταῦτόν ἡμῖν ἐφάνη, ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐ μέμνησαι;

ΕΥΘ. Ἐγώ γε.

ΣΩ. Νῦν οὖν οὐκ ἐννοεῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῆς ὅσιον εἶναι; τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεοφιλὲς γίγνεται· ἢ οὐ;

ΕΥΘ. Πάννυ γε.

ΣΩ. Οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὠμολογοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα.

ΕΥΘ. Ἔοικεν.

XX. ΣΩ. Ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον, τί ἐστι τὸ ὅσιον· ὥς ἐγώ, πρὶν ἂν μάθω, ἐκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω. | ἀλλὰ μὴ με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ παντὶ D τρόπῳ προσέχων τὸν νοῦν ὅτι μάλιστα νῦν εἰπέ τὴν ἀλήθειαν. οἶσθα γάρ, εἶπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων, καὶ οὐκ ἀφετέος εἶ, ὥσπερ ὁ Πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς. εἰ γὰρ μὴ ἤδησθα σαφῶς τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἐστὶν ὅπως ἂν ποτε ἐπεχείρησας ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν φύνου, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἐδειςας παρακινδυνεύειν, μὴ οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσεις, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἡσχύνθῃς. νῦν δὲ εὖ οἶδα ὅτι σαφῶς | οἶμι εἰδέναι τό τε E ὅσιον καὶ μὴ· εἰπέ οὖν, ᾧ βέλτιστε Εὐθύφρων, καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅτι αὐτὸ ἤγει.

ΕΥΘ. Εἰς αὐτίς τοίνυν, ὦ Σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι, καί μοι ὦρα ἀπιέναι.

ΣΩ. Οἶα ποιεῖς, ὦ ἑταῖρε! ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρχει, ἣν εἶχον, ὥς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μὴ καὶ τῆς πρὸς Μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι, ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σοφὸς ἤδη
 16 παρ' | Εὐθύφρωνος τὰ θεῖα γέγονα καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀγνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά, καὶ δὴ καὶ τὸν ἄλλον βίον [ὅτι] ἄμεινον βιωσοίμην.

399

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ.

St. I
p. 17

[ἡθικός.]

(= 11) 54 2110 00,

I. Ὅτι μὲν ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπόν- A
θατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ'
οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἑμαντοῦ ἐπελαθό-
μην· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον. καίτοι ἀληθές γε, ὥς
ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασιν. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἐν
ἐθαύμασα τῶν πολλῶν ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο, ἐν ᾧ
ἔλεγον, ὥς χρῆν' ὑμᾶς εὐλαβεῖσθαι, μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἔξα-
πατηθῇτε ὥς δεινοῦ | ὄντος λέγειν. τὸ γὰρ μὴ αἰσχυν- B
θῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔργῳ,
ἐπειδὴν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό
μοι ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι, εἰ μὴ ἄρα
δεινὸν χαλοῦσιν οὗτοι λέγειν τὸν τάληθ' ἔχοντα·
εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμολογοίην ἂν ἔγωγε οὐ
κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν οὖν, ὥσπερ
ἐγὼ λέγω, ἢ τι ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς δ'
ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ μέντοι μὰ
Δία, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεκαλλιεπημένους γε λόγους,
ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν οὐδὲ | κε-
κοσμημένους, ἀλλὰ ἀκούσεσθε εἰκῇ λεγόμενα τοῖς C
ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασιν· πιστεύω γὰρ δίκαια εἶναι ἃ
λέγω, καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως· οὐδὲ
γὰρ ἂν δήπου πρέποι, ὧ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ

ὥσπερ μεираκίῳ πλάττοντι λόγους εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι.
καὶ μέντοι καὶ πάνυ, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο
ὑμῶν δέομαι καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λόγων
ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧν περ εἴωθα λέγειν
καὶ ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ
D ἀκηκόασι, καὶ ἄλλοθι, μήτε | θαυμάξωιν μήτε θορυ-
βεῖν τοῦτον ἔνεκα. ἔχει γὰρ οὕτως. νῦν ἐγὼ πρῶ-
τον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα, ἔτη γεροντῶς ἐβδόμη-
κοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε λέξεως.
ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγγανον ὦν, ξυν-
εργινώσκετε θήπου ἄν μοι, εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε
18 καὶ τῷ τρόπῳ ἔλεγον, ἐν | οἷσπερ ἐτεθράμμην, καὶ
δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι δίκαιον, ὥς γέ μοι
δοκῶ, τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἑᾶν· ἴσως μὲν γὰρ
χείρων, ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη· αὐτὸ δὲ τοῦτο σκο-
πεῖν καὶ τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω
ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ αὕτη ἀρετὴ, ῥήτορος δὲ
τάληθ' ἡ λέγειν.

II. Πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι,
ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῇ κατη-
γορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγοροὺς. ἔπειτα δὲ
B πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς | ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ
κατηγοροὶ γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάσαι πολλὰ ἤδη
ἔτη καὶ οὐδὲν ἀληθὲς λέγοντες, οὓς ἐγὼ μᾶλλον φο-
βοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ Ἄνυτον, καί περ ὄντας καὶ τού-
τους δεινούς· ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι, ὃ ἄνδρες, οἱ
ὑμῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες ἐπει-
θόν τε καὶ κατηγοροῦν ἐμοῦ οὐδὲν ἀληθές, ὥς ἐστι
τις Σωκράτης σοφὸς ἀνὴρ, τὰ τε μετέωρα φροντιστής
καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεζητηκῶς καὶ τὸν ἥτιώ

λόγον κρείττω ποιῶν. οὗτοι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, | οἱ C
ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες, οἱ δεινοὶ εἰσὶν
μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούοντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα
ζητοῦντας οὐδὲ θεοὺς νομίζειν. ἐπειτὰ εἰσιν οὗτοι
οἱ κατήγοροι πολλοὶ καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγο-
ρηκότες, ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ λέγοντες πρὸς
ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε παῖδες ὄντες,
ἐνιοὶ δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς ἐρήμην κατηγο-
ροῦντες ἀπολογουμένου οὐδενός. ὃ δὲ πάντων ἀλο-
γώτατον, ὅτι οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι
καὶ εἰπεῖν, | πλὴν εἴ τις κωμωδιοποιὸς τυγχάνει ὧν D
ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώμενοι ὑμᾶς ἀνέπει-
θον, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι ἄλλους πείθοντες,
οὗτοι πάντων ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιβά-
σασθαι οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ οὐδ' ἐλέγξει
οὐδένα, ἀλλ' ἀνάγκη ἀτεχνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπο-
λογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μηδενὸς ἀποκρινομένου.
ἀξιῶσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ λέγω, διττοὺς
μου τοὺς κατηγόρους γεγρονέναι, ἑτέρους μὲν τοὺς
ἄρτι κατηγορήσαντας, ἑτέρους δὲ | τοὺς πάλαι, οὓς E
ἐγὼ λέγω, καὶ οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους πρῶτόν με
ἀπολογήσασθαι· καὶ γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἡκού-
σατε κατηγοροῦντων καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν
ὑστερον. εἶεν· ἀπολογητέον δὴ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ | ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολήν, ἣν 19
ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε, ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ
* χρόνῳ. βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτως γενέσθαι,
εἴ τι ἄμεινον καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με
ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι,
καὶ οὐ πάννυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν. ὅμως τοῦτο

* ἡμεῖς δ' οὐκ ἐσμ' ἵνα 34. ἄλλ' 34.

μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον, τῷ δὲ νόμῳ πειστέον
καὶ ἀπολογητέον.

III. Ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς, τίς ἡ κατηγορία
B ἐστίν, ἐξ ἧς ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγυρκεν, ἥ δὴ καὶ | πι-
στεύων Μελήτιός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην.
εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες; ὥσπερ
οὖν κατηγορῶν τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐτῶν·
Σωκράτης ἀδικεῖ καὶ περιεργάζεται ζητῶν τὰ τε ὑπὸ
γῆς καὶ οὐράνια καὶ τὸν ἥτις λόγον κρεῖττω ποιῶν
C καὶ ἄλλους τὰ αὐτὰ ταῦτα διδάσκων. | τοιαύτη τίς
ἐστὶ ταῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀριστοφά-
νους κωμῳδίᾳ, Σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμενον,
φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν
φλυαροῦντα, ὃν ἐγὼ οὐδὲν οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν
περὶ ἐπαῖω. καὶ οὐχ ὥς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην
ἐπιστήμην, εἰ τις περὶ τῶν τοιούτων σοφός ἐστιν,
μὴ πως ἐγὼ ὑπὸ Μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοιμι!
ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν
D μέτεστιν. μάρτυρας δὲ αὐτοὺς | ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρ-
έχομαι, καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους διδάσκειν τε καὶ
φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομένου·
πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσιν· φράζετε οὖν ἀλλή-
λοις, εἰ πώποτε ἢ μικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν
ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων διαλεγομένου· καὶ ἐκ τούτων
γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τᾶλλα περὶ ἐμοῦ, ἃ
οἱ πολλοὶ λέγουσιν.

IV. Ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδὲν ἐστίν, οὐδέ γ'
εἴ τις ἀκηκόατε, ὥς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώ-
E πους καὶ χρήματα | πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές.
ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι, εἴ τις οἶός

τ' εἶη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντίνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ Ἰππίας ὁ Ἡλείος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὃς ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους, οἷς ἔξῃστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα ξυνεῖναι ὃς ἂν βούλωνται, τούτους πείθουσι τὰς ἐκείνων ξυνουσίας | ἀπολιπόντας ²⁰ σφίσιν ξυνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ χάριν προσεδέναι. ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφός, ὃν ἐγὼ ἡσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ προσελθὼν ἀνδρί, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ Ἰππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην — ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱέε — 'ὦ Καλλία,' ἦν δ' ἐγώ, 'εἰ μὲν σου τῷ υἱέε πῶλῳ ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτῷ καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ποιήσειν | τὴν προσήκουσαν ἀρετήν· ἦν ^B δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῶ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γὰρ σε ἐσκέφθαι διὰ τὴν τῶν υἱέων κτῆσιν. ἐστὶν τις,' ἔφην ἐγώ, 'ἢ οὐ;' 'πάνυ γε,' ἢ δ' ὅς. 'τίς,' ἦν δ' ἐγώ, 'καὶ ποδαπός, καὶ πόσου διδάσκει;' 'Εὔηνος,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, Πάριος, πέντε μυῶν.' καὶ ἐγὼ τὸν Εὔηνον ἐμακάρισα, εἰ ὥς ἀληθῶς ἔχει ταύτην τὴν | τέχνην καὶ οὕτως ἐμμελῶς διδάσκει. ἐγὼ οὖν ^C καὶ αὐτὸς ἐκαλλυνόμην τε καὶ ἡβρυνόμην ἂν, εἰ ἡπιστάμην ταῦτα· ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπίσταμαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

V. Ὑπολάβοι ἂν οὖν τις ὑμῶν ἴσως· ἀλλ', ὦ

Σώκρατες, τὸ σὺν τί ἐστὶ πρᾶγμα; πόθεν αἱ διαβολαὶ
 σοι αὗται γεγόνασιν; οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν
 τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τοσ-
 αύτη φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν, εἰ μὴ τι ἔπραττες
 ἄλλοιόν ἢ οἱ πολλοί· λέγε οὖν ἡμῖν, τί ἐστίν, ἵνα
 D μὴ ἡμεῖς περὶ σοῦ | αὐτοσχεδιάζωμεν. ταυτί μοι δοκεῖ
 δίκαια λέγειν ὁ λέγων, καὶ γὰρ ὑμῖν πειράσομαι ἀπο-
 δεῖξαι, τί ποτ' ἔστιν τοῦτο ὃ ἐμοὶ πεποίηκεν τό τε
 ὄνομα καὶ τὴν διαβολήν. ἀκούετε δὴ. καὶ ἴσως μὲν
 δόξω τισὶν ὑμῶν παίζειν, εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῖν
 τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δι'
 X οὐδὲν ἄλλ' ἢ διὰ σοφίαν τινὰ τοῦτο τὸ ὄνομα ἐσχηκα.
 ποίαν δὴ σοφίαν ταύτην; ἥπερ ἐστὶν ἴσως ἀνθρω-
 πίνη σοφία. τῷ ὄντι γὰρ κινδυνεύω ταύτην εἶναι
 σοφός· οὗτοι δὲ τάχ' ἄν, οὓς ἄρτι ἔλεγον, μείζω τινὰ
 E ἢ | κατ' ἀνθρωπον σοφίαν σοφοὶ εἶεν, ἢ οὐκ ἔχω, τί
 λέγω· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε αὐτὴν ἐπίσταμαι, ἀλλ' ὅστις
 φησὶ ψεύδεται τε καὶ ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἐμῇ λέγει. καί
 μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ θορυβήσητε, μηδὲ ἂν
 δόξω τι ὑμῖν μέγα λέγειν· οὐ γὰρ ἐμὸν ἐρῶ τὸν
 λόγον, ὃν ἂν λέγω, ἀλλ' εἰς ἀξιόχρεων ὑμῖν τὸν
 λέγοντα ἀνοίσω. τῆς γὰρ ἐμῆς, εἰ δὴ τίς ἐστὶν σοφία
 καὶ οἷα, μάρτυρα ὑμῖν παρέξομαι τὸν θεὸν τὸν ἐν Δελ-
 21 φοῖς. Χαιρεφῶντα γὰρ ἴστε πον. οὗτος | ἐμός τε ἐταῖρος
 ἦν ἐκ νέου καὶ ὑμῶν τῷ πλήθει ἐταῖρός τε καὶ ξυνέ-
 φυγε τὴν φυγὴν ταύτην καὶ μεθ' ὑμῶν κατήλθε. καὶ
 ἴστε δὴ, οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὥς σφοδρὸς ἐφ' ὅτι
 ὀρμήσειεν. καὶ δὴ ποτε καὶ εἰς Δελφοὺς ἐλθὼν ἐτόλ-
 μησε τοῦτο μαντεύσασθαι· καί, ὅπερ λέγω, μὴ θορυ-
 βεῖτε, ὦ ἄνδρες· ἤρετο γὰρ δὴ, εἰ τις ἐμοῦ εἴη σοφώ-

τερος. ἀνείλεν οὖν ἡ Πυθία μηδένα σοφώτερον εἶναι. καὶ τούτων πέρι ὁ ἀδελφὸς ὑμῖν αὐτοῦ οὗτοσί μαρτυρήσει, ἐπειδὴ ἐκεῖνος τετελεύτηκεν.

VI. Σκέψασθε δέ, ὦν ἕνεκα ταῦτα λέγω· μέλλω B γὰρ ὑμᾶς διδάξειν, ὅθεν μοι ἡ διαβολὴ γέρονε. ταῦτα γὰρ ἐγὼ ἀκούσας ἐνεθυμονύμην οὕτωςί· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται; ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα οὔτε σμικρὸν ξύννοια ἐμαυτῷ σοφός ὢν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων ἐμὲ σοφώτατον εἶναι; οὐ γὰρ δήπου ψεύδεται γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ. καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει. ἔπειτα μόγις πάνυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τιὰ ἐτραπόμην. ἦλθον ἐπὶ τινα τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι, ὥς ἐνταῦθα, εἶπερ που, ἐλέγ- C ξων τὸ μαντεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ, ὅτι οὗτοσί ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι, σὺ δ' ἐμὲ ἐφησθα. διασκοπῶν οὖν τούτου — ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι λέγειν, ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπαθον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, — καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ, ἔδοξέ μοι οὗτος ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφός ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις καὶ μάλιστα ἑαυτῷ, εἶναι δ' οὐ· ἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι, ὅτι οἶοιτο μὲν εἶναι σοφός, εἴη δ' οὔ. ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε D ἀπηχθόμην καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων, πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιῶν ἐλογιζόμην, ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν γὰρ ἡμῶν οὐδέ-τερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι, ἀλλ' οὗτος μὲν οἶεται τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς, ἐγὼ δέ, ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἶομαι· ὅμοια γοῦν τούτου γε σμικρῷ τι-νι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι, ὅτι ἂ μὴ οἶδα οὐδὲ οἶομαι εἰδέναι. ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ἢ α τῶν ἐκείνου

Εδοκούντων σοφωτέρων εἶναι, καὶ μοι ταῦτα ταῦτα
 ἔδοξε· καὶ ἐνταῦθα κάκειν' καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπη-
 χθόμην.

VII. Μετὰ ταῦτ' οὖν ἤδη ἐφεξῆς ἦα, αἰσθανόμε-
 νος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιὼς ὅτι ἀπηχθανόμην,
 ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἔδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ πλεί-
 στου ποιεῖσθαι· ἵτεον οὖν σκοποῦντί τὸν χρησμόν, τί
 λέγει, ἐπὶ ἅπαντας τοὺς τι δοκοῦντας εἰδέναι. καὶ νῆ
 22 τὸν κύνα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι — δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς
 τάληθ' ἡ λέγειν — ἥ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοιοῦτον· οἱ
 μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν
 τοῦ πλείστου ἐνδεεῖς εἶναι ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν,
 ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φανυλότεροι ἐπεικέστεροι εἶναι
 ἄνδρες πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν. δεῖ δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν
 πλάνην ἐπιδείξαι ὥσπερ πόνοους τινὰς πονοῦντος, ἵνα
 μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο. μετὰ γὰρ
 τοὺς πολιτικούς ἦα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς τοὺς τε τῶν
 τραγῳδιῶν καὶ τοὺς τῶν διθυράμβων καὶ τοὺς ἄλλους,
 B ὥς ἐνταῦθα ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληψόμενος ἐμαυτὸν
 ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα. ἀναλαμβάνων οὖν αὐτῶν
 τὰ ποιήματα, ἃ μοι ἔδόκει μάλιστα πεπραγματεῦσθαι
 αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτούς, τί λέγοιεν, ἵν' ἅμα τι
 καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν. αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν
 εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες, τάληθ' ὅμως δὲ ῥητέον. ὥς ἔπος
 γὰρ εἰπεῖν ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν
 βέλτιον ἔλεγον περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν. ἔγνω
 οὖν καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο, ὅτι οὐ
 C σοφία | ποιοῖεν ἃ ποιοῖεν, ἀλλὰ φύσει τινὲ καὶ ἐνθου-
 σιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμορδοί·
 καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλὰ, ἴσασιν δὲ

οὐδὲν ὦν λέγουσι. τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος
καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ἡσθόμην αὐτῶν
διὰ τὴν ποίησιν/ολομένων καὶ τᾶλλα σοφωτάτων εἶναι
ἀνθρώπων, ἃ οὐκ ἦσαν. ἀπῆα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ
αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι ὥπερ καὶ τῶν πολιτικῶν.

VIII. Τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ἦα·
ἐμαυτῷ γὰρ ξυνηῆδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ, | ὥς ἔπος D
εἶπεῖν, τούτους δέ γ' ἦδη ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ
καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην,
ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου τάντῃ
σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν
μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα, ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί, καὶ
οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς
ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἡξίου καὶ τᾶλλα τὰ μέγιστα
σοφώτατος εἶναι, καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια ἐκείνην
τὴν σοφίαν ἀπέκρυπτεν· ὥστ' ἐμὲ ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν
| ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν οὕτω ὥσπερ E
ἔχω ἔχειν, μῆτε τι σοφὸς ὦν τὴν ἐκείνων σοφίαν μῆτε
ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρω ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν
ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι
μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν.

IX. Ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὧ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, πολλοὶ μὲν ἀπέχθισαί μοι | γεγόνασιν καὶ 23
οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύνταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς
ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς
εἶναι. οἶονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα
αὐτὸν εἶναι σοφόν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ
κινδυνεύει, ὧ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι,
καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρω-
πίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστίν καὶ οὐδενός· καὶ

φαίνεται τοῦτ' οὐ λέγειν τὸν Σωκράτη, προσκεχερῆ-
 B σθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα | ποιούμενος,
 ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ὅτι οὗτος ὑμῶν, ὃ ἄνθρωποι,
 σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ Σωκράτης ἐγνώκεν, ὅτι
 οὐδενὸς ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ'
 οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι καὶ νῦν περιῶν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ
 κατὰ τὸν θεόν, καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξένων ἂν τινα
 οἶμαι σοφὸν εἶναι· καὶ ἐπειδὴν μοι μὴ δοκῇ, τῷ
 θεῷ βοηθῶν ἐνδείκνυμαι, ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ
 ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολίας οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως
 πρᾶξαι μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου οὔτε τῶν οἰκείων,
 C ἀλλ' ἐν | πενίᾳ μυρία εἰμι διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.

X. Πρὸς δὲ τούτοις οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες,
 οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν, οἱ τῶν πλουσιωτάτων, αὐτό-
 ματοι χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομένων τῶν ἀνθρώ-
 πων, καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται, εἴτα ἐπιχειροῦ-
 σιν ἄλλους ἐξετάζειν· κἄπειτα, οἶμαι, εὐρίσκουσι πολ-
 λὴν ἀφθονίαν οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων,
 εἰδότες δὲ ὀλίγα ἢ οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν
 ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῖς, καὶ
 λέγουσιν, ὥς Σωκράτης τίς ἐστι μακρώτατος καὶ δια-
 D φθείρει | τοὺς νέους· καὶ ἐπειδὴν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅτι
 ποίων καὶ ὅτι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ'
 ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ
 πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχειρα ταῦτα λέγουσιν,
 ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς καὶ θεοὺς μὴ νομίζειν
 καὶ τὸν ἥτις λόγον κρείττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ,
 οἶμαι, οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν, ὅτι κατάδηλοι γίνον-
 ται προσποιοῦμενοι μὲν εἰδέναι, εἰδότες δὲ οὐδέν.
 E ἄτε οὖν, οἶμαι, | φιλότιμοι ὄντες καὶ σφοδροὶ καὶ

πολλοί, καὶ ξυντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγοντες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ σφοδρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ Μέλητος μοι ἐπέθετο καὶ Ἄνυτος καὶ Δύκων, Μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος, Ἄνυτος δὲ ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν, Δύκων | δὲ ὑπὲρ τῶν ῥητόρων· ὥστε, ὅπερ ²⁴ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἄν, εἰ οἷός τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρόνῳ οὕτω πολλὴν γεγωνυῖαν. ταῦτ' ἐστὶν ὑμῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τᾶλ' ἡθ' ἔστιν ὅτε μέγα οὐτε μικρὸν ἀποκρυψάμενος ἐγὼ λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος. καίτοι οἶδα σχεδόν, ὅτι τοῖς αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι· ὃ καὶ τεκμήριον, ὅτι ἀληθ' ἔγωγε καὶ ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἡ ἐμὴ καὶ τὰ αἷτια ταῦτά ἐστιν. καὶ ἕαντε νῦν ἕαντε | αὐθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὐρήσετε. B

XI. Περὶ μὲν οὖν ὧν οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγόρουσι αὕτη ἐστὶν ἱκανὴ ἀπολογία πρὸς ὑμᾶς. πρὸς δὲ Μέλητον τὸν ἀγαθόν τε καὶ φιλόπολιν, ὧς φησι, καὶ τοὺς ὑστέρους μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογεῖσθαι. αὐθις γὰρ δὴ, ὥσπερ ἑτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν αὖ τὴν τούτων ἀνταμοσίαν. ἔχει δέ πως ᾧδε· Σωκράτη φησὶν ἀδικεῖν τοὺς τε νέους διαφθείροντα καὶ θεοὺς οὓς ἡ πόλις νομίζει σὺ νομίζοντα, ἕτερα δὲ | δαιμόνια καὶνά. τὸ μὲν δὴ ἐγκλήμα ^C τοιοῦτόν ἐστιν· τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος ἐν ἑκάστῳ ἐξετάσωμεν. φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα. ἐγὼ δέ γε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικεῖν φημι Μέλητον, ὅτι σπουδῇ χαριεντίζεται, ῥαδίως εἰς ἁγῶνα καθιστὰς ἀνθρώπους, περὶ πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι, ὧν οὐδὲν τούτῳ

πώποτε ἐμέλησεν. ὥς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειράσομαι
καὶ ὑμῖν ἐπιδειξαι.

XII. Καί μοι δεῦρο, ὦ Μέλητε, εἰπέ· ἄλλο τι
D ἢ περὶ πολλοῦ | ποιεῖ, ὅπως ὥς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι
ἔδονται;· ἔγωγε.· ἴθι δὴ νυν εἰπὲ τούτοις, τίς αὐτοὺς
βελτίους ποιεῖ. δῆλον γὰρ ὅτι οἶσθα, μέλον γέ σοι.
τὸν μὲν γὰρ διαφθεύοντα ἐξευρών, ὥς φῆς, ἐμὲ εἰσά-
γεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους
ποιοῦντα ἴθι εἰπὲ καὶ μῆνυσον αὐτοῖς, τίς ἐστίν.
ὁρᾷς, ὦ Μέλητε, ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καί-
τοι οὐκ αἰσχροῦν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον
οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέληκεν; ἀλλ' εἰπέ,
ὦ ῥαθέ, τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ.· οἱ νόμοι.
E ἄλλ' οὐ | τοῦτο ἐρωτῶ, ὦ βέλτιστε, ἀλλὰ τίς ἄνθρω-
πος, ὅστις πρῶτον καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους.
οὗτοι, ὦ Σώκратες, οἱ δικασταί.· πῶς λέγεις, ὦ
Μέλητε; οἶδε τοὺς νέους παιδεύειν οἱοί τέ εἰσι καὶ
βελτίους ποιοῦσιν;· μάλιστα.· πότερον ἅπαντες, ἢ
οἱ μὲν αὐτῶν, οἱ δ' οὐ;· ἅπαντες.· εὖ γε νῆ τὴν
Ἥραν λέγεις, καὶ πολλὴν ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων.
25 τί δὲ δῆ; οἶδε οἱ ἀκροαταὶ βελτίους | ποιοῦσιν ἢ οὐ;
καὶ οὗτοι.· τί δὲ οἱ βουλευταί;· καὶ οἱ βουλευταί.
ἀλλ' ἄρα, ὦ Μέλητε, μὴ οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ
ἐκκλησιασταί, διαφθεύουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κακέεινοι
βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες;· κακέεινοι.· πάντες ἄρα,
ὥς ἔοικεν, Ἀθηναῖοι καλοὺς κάγαθούς ποιοῦσι πλὴν
ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω. οὕτω λέγεις;· πάνυ
σφόδρα ταῦτα λέγω.· πολλὴν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας
δυστυχίαν. καί μοι ἀποκρίναι· ἢ καὶ περὶ ἵππους οὕτω
B σοι δοκεῖ ἔχειν; οἱ μὲν | βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς

πάντες ἄνθρωποι εἶναι, εἷς δέ τις ὁ διαφθείρων; ἢ τοῦναντίον τούτου πᾶν εἷς μὲν τις ὁ βελτίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν ἢ πάνυ ὀλίγοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ ἑάνπερ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν; οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Μέλητε, καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων ζώων; πάντως δήπου, ἑάντε σὺ καὶ Ἄνυτος οὐ φῆτε ἑάντε φῆτε· πολλή γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦσιν. ἀλλὰ γάρ, C ὦ Μέλητε, ἱκανῶς ἐπιδείκνυσαι, ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι μεμέληκεν περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις.

XIII. Ἔτι δὲ ἡμῖν εἶπέ, ὦ πρὸς Διὸς Μέλητε, πότερον ἔστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς ἢ πονηροῖς; ὦ τᾶν, ἀποκρίναι· οὐδέν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ. οὐχ οἱ μὲν πονηροὶ κακὸν τι ἐργάζονται τοὺς αἰεὶ ἐγγυτάτῳ ἑαυτῶν ὄντας, οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθὸν τι; 'πάνυ γε.' ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν ξυνόντων | βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι; ἀποκρίναι, ὦ D ἀγαθέ· καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι. ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτεσθαι; 'οὐ δῆτα.' 'φέρε δὴ, πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο ὥς διαφθείροντα τοὺς νεωτέρους καὶ πονηροτέρους ποιῶντα ἐκόντα ἢ ἄκοντα; 'ἐκόντα ἐγώ γε.' 'τί δῆτα, ὦ Μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος εἶ τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε ὢν, ὥστε σὺ μὲν ἐγνωκας, ὅτι οἱ μὲν κακοὶ κακὸν τι ἐργάζονται αἰεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον | ἑαυτῶν, οἱ δὲ E ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας ἦκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἄγνοῶ, ὅτι, ἑάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν ξυνόντων, κινδυνεύσω κακὸν τι λαβεῖν ἀπ' αὐτοῦ,

ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦτον κακὸν ἐκὼν ποιῶ, ὡς φῆς
 σύ; ταῦτα ἐγὼ σοι οὐ πείθομαι, ὦ Μέλητε, οἶμαι δὲ
 26 οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ | διαφθείρω,
 ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων, ὥστε σύ γε κατ' ἀμφοτέρα
 ψεύδει. εἰ δὲ ἄκων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ
 ἀκουσίων ἀμαρτημάτων οὐ δεῦρο νόμος εἰσάγειν ἐστίν,
 ἀλλὰ ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νοουθετεῖν· δῆλον
 γὰρ ὅτι, ἐὰν μάθω, παύσομαι ὃ γε ἄκων ποιῶ. σὺ δὲ
 ξυγγενέσθαι μὲν μοι καὶ διδάξαι ἐφυγες καὶ οὐκ
 ἠθέλησας, δεῦρο δὲ εἰσάγεις, οἱ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν
 τοὺς κολάσεως δεομένους, ἀλλ' οὐ μαθήσεως.'

XIV. Ἀλλὰ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μὲν
 B δῆλον ἤδη ἐστίν, ὃ ἐγὼ ἔλεγον, ὅτι | Μελήτηρ τούτων
 οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πάποτε ἐμέλησεν. ὅμως δὲ δὴ
 λέγε ἡμῖν, πῶς με φῆς διαφθείρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς
 νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν, ἣν
 ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὓς ἡ πόλις
 νομίζει, ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις,
 ὅτι διδάσκων διαφθείρω; ἅπαν μὲν οὖν σφόδρα
 ταῦτα λέγω. ἔπρὸς αὐτῶν τοίνυν, ὦ Μέλητε, τούτων
 C τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπέ ἔτι | σαφέστερον
 καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσιν τούτοις. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι
 μαθεῖν, πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναι
 τινὰς θεοὺς, καὶ αὐτὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεοὺς, καὶ
 οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ, οὐ
 μέντοι οὔσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλὰ ἐτέρους, καὶ τοῦτ'
 ἐστὶν ὃ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἐτέρους· ἢ παντάπασί με
 φῆς οὔτε αὐτὸν νομίζειν θεοὺς τοὺς τε ἄλλους ταῦτα
 διδάσκειν. ταῦτα λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις
 θεοὺς. ὦ θαυμάσιε Μέλητε, ἵνα τί ταῦτα λέγεις;

οὐδὲ | ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς εἶναι, D
 ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι;’ ‘μὰ Δί’, ὦ ἄνδρες δικασ-
 ταί, ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι, τὴν δὲ
 σελήνην γῆν.’ Ἀναξαγόρου οἶει κατηγορεῖν, ὃ φίλε
 Μέλητε, καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶνδε καὶ οἶει αὐτοὺς
 ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι, ὅτι τὰ
 Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τούτων
 τῶν λόγων; καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ’ ἐμοῦ
 μανθάνουσιν, ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνν πολλοῦ, δραχμῆς
 ἐκ τῆς ὀρχήστρας πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, E
 ἐὰν προσποιῇται ἑαυτοῦ εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως
 ἄτοπα ὄντα. ἀλλ’, ὦ πρὸς Διός, οὕτωςί σοι δοκῶ
 οὐδένα νομίζειν θεὸν εἶναι;’ ‘οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ’
 ὁπωστιοῦν.’ ‘ἄπιστός γ’ εἶ, ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα
 μέντοι, ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ.’ ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὕτωςί,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνν εἶναι ὑβριστῆς καὶ ἀκό-
 λαστος, καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην ὑβρεῖ τινὶ
 καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικεν γὰρ
 ὥσπερ | αἰνιγμα ξυντιθέντι διαπειρωμένῳ· ἄρα γινώ- 27
 σεται Σωκράτης ὁ σοφὸς δὴ ἐμοῦ χαριεντιζομένου
 καὶ ἐναντί’ ἐμαυτῷ λέγοντος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ
 τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας; οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται
 τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν τῇ γραφῇ, ὥσπερ
 ἂν εἰ εἶποι· ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομίζων,
 ἀλλὰ θεοὺς νομίζων. καίτοι τοῦτό ἐστι παίζοντος.

XV. Συνεπισκέψασθε δὴ, ὦ ἄνδρες, ἣ μοι φαί-
 νεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀποκρίναι, ὦ Μέλητε·
 ὑμεῖς δέ, ὅπερ κατ’ ἀρχὰς ὑμᾶς | παρητησάμην, μέμνη- B
 σθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότῳ τρόπῳ τοὺς
 λόγους ποιῶμαι. ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων, ὦ Μέλητε,

ἀνθρώπεια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους
 δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω, ὦ ἄνδρες, καὶ μὴ ἄλλα
 καὶ ἄλλα θορυβεῖτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει,
 ἵππικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι,
 αὐλητικὰ δὲ πράγματα; οὐκ ἔστιν, ὦ ἄριστε ἀνδρῶν·
 εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνασθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς
 ἄλλοις τουτοισί. ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε ἀπόκριναι·
 Ὅτις δ' αἰμαμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαί-
 μονας δὲ οὐ νομίζει;· οὐκ ἔστιν· ὥς ὠνησας, ὅτι
 μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν
 δαιμόνια μὲν φῆς με καὶ νομίζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ'
 οὖν καινὰ εἴτε παλαιά· ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νομίζω
 κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ
 ἀντιγραφῇ. εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δῆ-
 που πολλὴ ἀνάγκη νομίζειν μέ ἐστιν· οὐχ οὕτως ἔχει;
 ἔχει δ'· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἀπο-
 κρίνει. τοὺς δὲ δαίμονας οὐχὶ ἤτοι | θεοὺς γε ἡγοῦ-
 μεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῆς ἢ οὐ;· πάνν γε· οὐκοῦν
 εἶπερ δαίμονας ἡγοῦμαι, ὥς σὺ φῆς, εἰ μὲν θεοί
 τινὲς εἰσιν οἱ δαίμονες, τοῦτ' ἂν εἴη ὃ ἐγὼ φημί σε
 αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι, θεοὺς οὐχ ἡγούμενον
 φάναι ἐμὲ θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδήπερ γε
 δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖδές
 εἰσιν νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἐκ τινῶν ἄλλων,
 ὧν δὴ καὶ λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν
 παῖδας ἡγοῖτο εἶναι, θεοὺς δὲ μὴ; ὁμοίως γὰρ ἂν
 Ἐἄτοπον εἴη, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν | παῖδας ἡγοῖτο
 ἢ [καὶ] ὄνων [τοὺς ἡμιόνους], ἵππους δὲ καὶ ὄνους
 μὴ ἡγοῖτο εἶναι. ἀλλ', ὦ Μέλητε, οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ
 ταῦτα οὐχὶ ἀποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω [τὴν γραφὴν

ταύτην] ἢ ἀπορῶν ὅτι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σὺ τινα πείθοις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐστὶν καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγείσθαι, καὶ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμονας μήτε θεοὺς μήτε ἡρώας, οὐδεμία μηχανή ἐστιν.²⁸

XVI. Ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν Μελήτου γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας, ἀλλὰ ἱκανὰ καὶ ταῦτα· ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονεν καὶ πρὸς πολλοὺς, εὖ ἴστε ὅτι ἀληθὲς ἐστίν. καὶ τοῦτ' ἐστὶν ὃ ἐμὲ αἰρήσει, ἂν περ αἰρή, οὐ Μέλητος οὐδὲ Ἄνυτος, ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή τε καὶ φθόνος. ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ἤρηνεν, οἶμαι δὲ καὶ αἰρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινόν, μὴ ἐν ἐμοὶ στή. ἴσως δ' ἂν οὖν Β εἴποι τις· εἰτ' οὐκ αἰσχύνει, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτήδευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; ἐγὼ δὲ τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντεῖποιμι, ὅτι οὐ καλῶς λέγεις, ὦ ἄνθρωπε, εἰ οἶε δεῖν κινδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄνδρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μόνου σκοπεῖν, ὅταν πράττη, πότερα δίκαια ἢ ἄδικα πράττει, καὶ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φανῶλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν τῶν ἡμιθέων ὅσοι ἐν Τροίᾳ C τετελευτήκασιν οἳ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος υἱός, ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησεν παρὰ τὸ αἰσχρόν τι ὑπομεῖναι, ὥστε ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ Ἑκτορα ἀποκτείνειν, θεὸς οὐσα, οὕτωςί πως, ὡς ἐγὼ οἶμαι· ὦ παῖ, εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἐταίρῳ τὸν φόνον καὶ Ἑκτορα ἀποκτε-

νεῖς, αὐτὸς ἀποθανεῖ· αὐτίκα γάρ τοι, φησί, μεθ' Ἐκτορα πότμος ἐτοῖμος· ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας τοῦ μὲν D θανάτου καὶ τοῦ κινδύνου ὀλιγώρησε, πολὺ δὲ | μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς ὦν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, αὐτίκα, φησί, τεθναίην δίκην ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἶει φροντίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ ἀληθείᾳ· οὐδ' ἂν τις ἑαυτὸν τάξῃ ἡγησάμενος βέλτιστον εἶναι ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, μένοντα κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ.

XVII. Ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἶην εἰργασμένος, ὦ Ἐἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ, ὅτε μὲν με | οἱ ἄρχοντες ἔταττον, οὓς ὑμεῖς εἴλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ καὶ ἐν Ἀμφιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλῷ, τότε μὲν οὐδ' ἐκεῖνοι ἔταττον ἔμενον ὥσπερ καὶ ἄλλος τις καὶ ἐκινδύνεον ἀποθανεῖν, τοῦ δὲ θεοῦ τάττοντος, ὥς ἐγὼ φήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦντά με δεῖν ζῆν καὶ ἐξετάζοντα ἑμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ φοβη- 29 θεὶς ἢ θάνατον ἢ | ἄλλο ὅτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δεινὸν τὰν εἶη, καὶ ὥς ἀληθῶς τότε ἂν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δικαστήριον, ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ καὶ δεδιῶς θάνατον καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὦν. τὸ γὰρ τοι θάνατον δεδιέναι, ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστίν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄντα· δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἂ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θάνατον οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὄν τῶν

ἀγαθῶν, δεδίασι δ' ὥς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστὶ. καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἁμαθία ἐστὶν αὕτη B ἢ ἐπονείδιστος, ἢ τοῦ οἰεσθαι εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν; ἐγὼ δ', ὧ ἄνδρες, τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰ δὴ τῷ σοφώτερός του φαίην εἶναι, τούτῳ ἄν, ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν Αἴδου οὕτω καὶ οἶομαι οὐκ εἰδέναι· τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι, καὶ θεῷ καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρὸν ἐστὶν οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν, ὧν οἶδα ὅτι κακά ἐστιν, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει οὐδέποτε φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι· ὥστε οὐδ' εἰ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε | Ἀνύτῳ C ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο εἰσελθεῖν ἢ, ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἶόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖναί με, λέγων πρὸς ὑμᾶς ὥς, εἰ διαφευξοίμην, ἥδη ἂν ὑμῶν οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ Σωκράτης διδάσκει πάντες παντάπασιν διαφθαρήσονται, — εἰ μοι πρὸς ταῦτα εἵποιτε· ὦ Σώκρατες, νῦν μὲν Ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε, ἐπὶ τούτῳ μέντοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσῃ διατρέβειν μηδὲ φιλοσοφεῖν· ἐὰν δὲ ἄλλῳς ἐτι τοῦτο πράττων, ἀποθανεῖ· εἰ οὖν | με, ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις D ἀφίοιτε, εἴποιμ' ἂν ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπάξομαι μὲν καὶ φιλῶ, πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν, καὶ ἕωπερ ἂν ἐμπνέω καὶ οἶός τε ὦ, οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν καὶ ὑμῖν παρακαλευνόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος ὅτῳ ἂν αἰὲ ἐντυγχάνω ὑμῶν, λέγων οἷάπερ εἶωθα, ὅτι ὦ ἄριστε ἀνδρῶν, Ἀθηναῖος ὧν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης εἰς σοφίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει

Επιμελούμενος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα, καὶ | δόξης
καὶ τιμῆς, φρονήσεως δὲ καὶ ἀληθείας καὶ τῆς ψυχῆς,
ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται, οὐκ ἐπιμελεῖ οὐδὲ φροντί-
ξεις; καὶ εἰάν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ καὶ φῇ ἐπιμελεῖ-
σθαι, οὐκ εὐθύς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ' ἄπειμι, ἀλλ'
ἐρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω, καὶ εἰάν μοι
μὴ δοκῇ κεκτῆσθαι ἀρετὴν, φάναι δέ, ὄνειδιῶ, ὅτι
30 τὰ πλείστον ἄξια περὶ | ἐλαχίστου ποιεῖται, τὰ δὲ
φανερότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ νεωτέρῳ καὶ
προσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω, ποιήσω, καὶ ξένῳ
καὶ ἄστῳ, μᾶλλον δὲ τοῖς ἄστοις, ὅσῳ μου ἐγγυτέρω
ἔστε γένει. ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε, καὶ
ἐγὼ οἶομαι οὐδέν πω ὑμῖν μείζον ἀγαθὸν γενέσθαι
ἐν τῇ πόλει ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπηρεσίαν. οὐδὲν
γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρομαι ἢ πείθων ὑμῶν
καὶ νεωτέρους καὶ προσβυτέρους μήτε σωματῶν ἐπι-
B μελεῖσθαι μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ | οὕτω σφό-
δρα ὡς τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται, λέγων, ὅτι
οὐκ ἐκ χρημάτων ἀρετὴ γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀρετῆς
χρήματα καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς ἀνθρώποις ἅπαντα
καὶ ἰδία καὶ δημοσία. εἰ μὲν οὖν ταῦτα λέγων δια-
φθείρω τοὺς νέους, ταῦτ' ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ τις
μέ φησιν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς
ταῦτα, φαίην ἂν, ὦ Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ ἢ
μή, καὶ ἢ ἀφίετε ἢ μὴ ἀφίετε, ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιή-
C σουντος ἄλλα, οὐδ' εἰ μέλλω | πολλάκις τεθνάναι.

XVIII. Μὴ θορυβεῖτε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ'
ἐμμένετε μοι οἷς ἐδέχθην ὑμῶν, μὴ θορυβεῖν ἐφ'
οἷς ἂν λέγω, ἀλλ' ἀκούειν· καὶ γὰρ, ὡς ἐγὼ οἶμαι,
ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν ἅττα ὑμῖν ἐρεῖν

καὶ ἄλλα, ἐφ' οἷς ἴσως βοήσεσθε· ἀλλὰ μηδαμῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ γὰρ ἴστε, ἐὰν ἐμὲ ἀποκτείνητε τοιοῦτον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε ἢ ὑμᾶς αὐτούς· ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος οὔτε Ἄνυτος· οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο· οὐ γὰρ οἶομαι | θεμιτὸν εἶναι ἀμείνουσι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος D βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μὲντ' ἂν ἴσως ἢ ἐξελάσειεν ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἶεται καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά, ἐγὼ δ' οὐκ οἶομαι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ποιεῖν ἢ οὗτος νυνὶ ποιεῖ, ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν ἀποκτινύναι. νῦν οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι, ὥς τις ἂν οἶοιτο, ἀλλὰ ὑπὲρ ὑμῶν, μή τι ἐξαμάρτητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν ἐμοῦ καταψηφισάμενοι. ἐὰν γὰρ ἐμὲ | ἀποκτείνητε, οὐ ῥαδίως ἄλλον τοιοῦτον E εὐρήσετε, ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῇ πόλει ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ὥσπερ ἵππῳ μεγάλῳ μὲν καὶ γενναίῳ, ὑπὸ μεγέθους δὲ νοθευτέρῳ καὶ δεομένῳ ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τινος· οἷον δὴ μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῇ πόλει προστεθεικέναι τοιοῦτόν τινα, ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕκαστον | οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ 31 προσκαθίζων. τοιοῦτος οὖν ἄλλος οὐ ῥαδίως ὑμῖν γενήσεται, ὧ ἄνδρες, ἀλλ' ἐὰν ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου· ὑμεῖς δ' ἴσως τάχ' ἂν ἀχθόμενοι, ὥσπερ οἱ νυστάζοντες ἐγειρόμενοι, κρούσαντες ἂν με, πειθόμενοι Ἀνύτῳ, ῥαδίως ἂν ἀποκτείναιτε, εἴτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύδοντες διατελοῖτε ἂν, εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειεν κηδόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θεοῦ τῇ

Β πόλει δεδοσθαι, ἐνθένδε ἂν | κατανοήσαίτε· οὐ γὰρ ἀνθρωπίνῳ ἔοικε τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἑμαντοῦ ἀπάντων ἡμεληκέναι καὶ ἀνέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη, τὸ δὲ ὑμέτερον πράττειν αἰεὶ, ἰδίᾳ ἐκάστῳ προσιόντα ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν πρεσβύτερον, πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς. καὶ εἰ μὲν ταῦτα ἀπὸ τούτων ἀπέλανον καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον ἂν τινα λόγον· νῦν δὲ ὁρᾷτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τᾶλλα πάντα ἀναίσχυντως οὕτω κατηγοροῦντες τοῦτό γε οὐχ οἰοί τε C ἐγένοντο ἀπαναισχυνητῆσαι | παρασχόμενοι μάρτυρα, ὥς ἐγὼ ποτέ τινα ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ἥτησα. ἱκανὸν γάρ, οἶμαι, ἐγὼ παρέχομαι τὸν μάρτυρα, ὥς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν.

XIX. Ὡς ἂν οὖν δόξειεν ἄτοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίᾳ μὲν ταῦτα συμβουλευώ περὶ τῶν καὶ πολυπραγμονῶ, δημοσίᾳ δὲ οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον συμβουλεύειν τῇ πόλει. τούτου δὲ αἰτίον ἐστὶν ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ πολλάκις ἀκηκόατε πολλὰ D χοῦ λέγοντος, ὅτι μοι θεῖόν τι | καὶ δαιμόνιον γίγνεται [φωνή], ὃ δὴ καὶ ἐν τῇ γραφῇ ἐπικωμῶδῶν Μέλητος ἐγράψατο· ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἐστὶν ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον φωνή τις γιγνομένη, ἢ ὅταν γένηται, αἰεὶ ἀποτρέπει με τοῦτο ὃ ἂν μέλλω πράττειν, προτρέπει δὲ οὐποτε· τοῦτ' ἐστὶν ὃ μοι ἐναντιοῦται τὰ πολιτικὰ πράττειν. καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὐ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ πάλαί ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαί αἱ E ἀπολώλη καὶ οὗτ' ἂν ὑμᾶς | ὠφελήκη οὐδὲν οὗτ' αἰεὶ ἑμαντόν. καὶ μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τάληθ'· οὐ

γὰρ ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων σωθήσεται οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλῳ πλήθει οὔδενι γνησίως ἐναντιούμενος καὶ δια-
 κωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῇ πόλει γί-
 γνεσθαι, | ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῷ ὄντι μαχού- 32
 μενον ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον
 σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ δημοσιεύειν.

XX. Μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι
 τούτων, οὐ λόγους, ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα. ἀκού-
 σατε δὴ μου τὰ ἐμοὶ ξυμβεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι
 οὐδ' ἂν ἐνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον δείσας θά-
 νατον, μὴ ὑπείκων δὲ ἅμ' ἂν καὶ ἀπολοίμην. ἐρῶ
 δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ. ἐγὼ
 γάρ, ὡς Ἀθηναῖοι, ἄλλην μὲν ἀρχὴν | οὐδεμίαν πώ- B
 ποτε ἤρξα ἐν τῇ πόλει, ἐβούλευσα δέ· καὶ ἔτυχεν
 ἡμῶν ἡ φυλὴ Ἀντιοχίς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς
 δέκα στρατηγοὺς τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς
 ναυμαχίας ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν, παρὰ νόμους,
 ὥς ἐν τῷ ὑστέρῳ χρόνῳ πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότε ἐγὼ
 μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην ὑμῖν μηδὲν ποιεῖν
 παρὰ τοὺς νόμους καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἐτοί-
 μων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ρητόρων,
 καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ βοῶντων, μετὰ τοῦ νόμου
 καὶ τοῦ | δικαίου ᾧμην μᾶλλον με δεῖν διακινδυνεύειν C
 ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φο-
 βηθέντα δεσμὸν ἢ θάνατον. καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἐτι
 δημοκρατουμένης τῆς πόλεως· ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία
 ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμφάμενοί με πέμπτον
 αὐτὸν εἰς τὴν θύλον προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ Σαλα-
 μῖνος Λέοντα τὸν Σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνῃ· οἳα δὴ
 καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολλοῖς πολλὰ προσέταττον, βου-

λόμενοι ὥς πλείστους ἀναπλήσαι αἰτιῶν· τότε μέντοι
 D ἐγὼ οὐ | λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ
 θανάτου μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν
 οὐδ' ὅτιοῦν, τοῦ δὲ μηδὲν ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργά-
 ζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει. ἐμὲ γὰρ ἐκείνη ἡ
 ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν οὕτως ἰσχυρὰ οὕσα, ὥστε ἄδικόν
 τι ἐργάσασθαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν,
 οἱ μὲν τέτταρες ὥχοντο εἰς Σαλαμῖνα καὶ ἤγαγον
 Λέοντα, ἐγὼ δὲ ὥχόμεν ἀπιὼν οἴκαδε. καὶ ἴσως ἂν
 διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ ταχέων κατε-
 E λύθη· καὶ τούτων | ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες.

XXI. Ἄρ' οὖν ἂν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγε-
 νέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πρᾶττων ἀξίως
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις καί, ὥσπερ
 χρή, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ,
 ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων
 33 οὐδεὶς. | ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς τοῦ βίου δημοσίᾳ τε,
 εἰ ποῦ τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ ὁ
 αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε ξυγχωρήσας οὐδὲν παρὰ
 τὸ δίκαιον οὔτε ἄλλῳ οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ
 διαβάλλοντες ἐμέ φασιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ
 δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώποτ' ἐγενόμην· εἰ δέ
 τίς μου λέγοντος καὶ τὰ ἐμαντοῦ πρᾶττοντος ἐπιθυμῶ
 ἀκούειν, εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώ-
 B ποτε ἐφθόνησα, οὐδὲ χρήματα μὲν | λαμβάνων διαλέ-
 γομαι, μὴ λαμβάνων δὲ οὐ, ἀλλ' ὁμοίως καὶ πλουσίῳ
 καὶ πένητι παρέχω ἐμαντὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἴαν τις βού-
 ληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν ἂν λέγω. καὶ τού-
 των ἐγὼ εἴτε τις χρηστὸς γίνεται εἴτε μή, οὐκ ἂν
 δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι, ὧν μήτε ὑπεσχόμην

μηδενὶ μηδὲν πώποτε μάθημα μήτε ἐδίδαξα· εἰ δὲ τίς φησὶ παρ' ἐμοῦ πώποτε τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ ὅτι μὴ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες, εὖ ἴστε, ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει.

XXII. Ἀλλὰ διὰ τί δὴ ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί τινες πολὺν χρόνον | διατρίβοντες; ἀκηκόατε, ᾧ ἄνδρες C Ἀθηναῖοι· πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον, ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς, οὓσι δ' οὐ· ἔστι γὰρ οὐκ ἀηδὲς. ἐμοὶ δὲ τοῦτο, ὥς ἐγὼ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ θεοῦ πράττειν καὶ ἐκ μαντείων καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρόπῳ, ᾧπὲρ τίς ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ καὶ ὀτιοῦν προσέταξε πράττειν. ταῦτα, ᾧ Ἀθηναῖοι, καὶ ἀληθῆ ἔστιν καὶ εὐέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἐρωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω, | τοὺς δὲ διεφθαρκα, χορὴν D δῆπου, εἴτε τινὲς αὐτῶν προεσβύτεροι γενόμενοι ἐγνωσαν, ὅτι νέοις οὓσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτε τι ξυνεβούλευσα, νυνὶ αὐτοὺς ἀναβαίνοντας ἐμοῦ κατηγορεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι· εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐκείνων, πατέρας καὶ ἀδελφούς καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας, εἶπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν μεμνησθαι [καὶ τιμωρεῖσθαι]. πάντως δὲ πάρεσιν αὐτῶν πολλοὶ ἐν-
ταυθοῖ, οὓς ἐγὼ ὁρῶ, πρῶτον μὲν Κρίτων | οὐτοσί, E ἐμὸς ἡλικιώτης καὶ δημότης, Κριτοβούλου τοῦδε πατῆρ, ἔπειτα Λυσανίας ὁ Σφήττιος, Αἰσχίνου τοῦδε πατῆρ, ἔτι Ἀντιφῶν ὁ Κηφισιεὺς οὐτοσί, Ἐπιγένους πατῆρ, ἄλλοι τοίνυν οὗτοι, ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ δια-
τριβῇ γεγόνασιν, Νικόστρατος ὁ Θεοξοτίδου, ἀδελφὸς Θεοδότου — καὶ ὁ μὲν Θεόδωτος τετελεύτηκεν, ὥστε

οὐκ ἂν ἐκείνός γε αὐτοῦ καταδεηθείη —, καὶ Πάραλος
 ὅδε ὁ Δημοδόκου, οὗ ἦν Θεάγης ἀδελφός· ὅδε δὲ
 34 | Ἀδείμαντος ὁ Ἀρίστωνος, οὗ ἀδελφὸς οὐτοσί Πλά-
 ταν, καὶ Αἰαντόδωρος, οὗ Ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελφός.
 καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν, ὧν τινα
 ἐχρῆν μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι
 Μέλητον μάρτυρα· εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρα-
 σχέσθω, ἐγὼ παραχωρῶ, καὶ λεγέτω, εἴ τι ἔχει τοι-
 οῦτον. ἀλλὰ τούτου πᾶν τοῦναντίον εὐρήσετε, ὧ
 ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἐτοίμους τῷ διαφθεί-
 ροντι, τῷ κακὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν, ὥς
 Β φασὶ Μέλητος καὶ Ἄνυτος. αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διε-
 φθαρμένοι τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοηθοῦντες· οἱ δὲ
 ἀδιάφθοροι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες, οἱ τούτων
 προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες
 ἐμοὶ ἄλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον, ὅτι ξυνίσασσι
 Μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ, ἐμοὶ δὲ ἀληθεύοντι;

XXIII. Εἶεν δὴ, ὧ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ'
 ἂν ἀπολογεῖσθαι, σχεδὸν ἐστὶ ταῦτα καὶ ἄλλα ἴσως
 C τοιαῦτα. τάχα δ' ἂν τις ὑμῶν ἀγανακτήσειεν | ἀνα-
 μνησθεὶς ἑαυτοῦ, εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω τουτουῦ τοῦ
 ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος ἐδεήθη τε καὶ ἰκέτευσε
 τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων, παιδίᾳ τε αὐτοῦ
 ἀναβιβασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη, καὶ ἄλλους
 τῶν οἰκείων καὶ φίλων πολλοὺς, ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἄρα
 τούτων ποιήσω, καὶ ταῦτα κινδυνεύων, ὥς ἂν δόξαιμι,
 τὸν ἔσχατον κίνδυνον. τάχ' οὖν τις ταῦτα ἐννοήσας
 ἀνθαδέστερον ἂν πρὸς με σχοίη, καὶ ὀργισθεὶς αὐτοῖς
 τούτοις θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον. εἰ δὴ τις
 D ὑμῶν οὕτως ἔχει, — | οὐκ ἄξιῳ μὲν γὰρ ἐγῶγε — εἰ

δ' οὖν, ἐπιεικῇ ἂν μοι δοκῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγων, ὅτι ἐμοί, ὦ ἄριστε, εἰσὶν μὲν πού τινες καὶ οἰκεῖοι καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ Ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ δρυὸς οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων, ὥστε καὶ οἰκεῖοί μοι εἰσι καὶ υἱεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τρεῖς, εἷς μὲν μειράκιον ἤδη, δύο δὲ παιδία· ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβιβασάμενος δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι. τί δὴ οὖν οὐδὲν τούτων ποιήσω; οὐκ αὐθαδιζόμενος, ὦ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμάζων, ἀλλ' εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς ἑθνάτανον ἢ μή, ἄλλος λόγος, πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοί καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει οὗ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο τοῦνομα ἔχοντα, εἰτ' οὖν ἀληθὲς εἰτ' οὖν ψευδὸς· ἀλλ' οὖν δεδογμένον γέ ἐστι τὸ Σωκράτη διαφέρειν τινὲ τῶν | πολλῶν ἀνθρώπων. εἰ οὖν ὑμῶν 35 οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφία εἴτε ἄλλῃ ἡτινιοῦν ἀρετῇ τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴῃ· οἷον σπερ ἐγὼ πολλάκις ἐώρακά τινας, ὅταν κρίνονται, δοκοῦντας μὲν τι εἶναι, θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὥς δεινὸν τι οἰομένους πείσεσθαι, εἰ ἀποθаноοῦνται, ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων, ἂν ὑμεῖς αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἱ ἐμοί δοκοῦσιν αἰσχύνῃν τῇ πόλει περιάπτειν, ὥστ' ἂν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι οἱ διαφέροντες Ἀθηναίων εἰς ἀρετήν, | οὓς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἐν τε ταῖς Β ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὔτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι. ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε ἡμᾶς χρή ποιεῖν τοὺς δοκοῦντας καὶ ὅτιοῦν εἶναι, οὔτ', ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν, ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον

καταψηφιεῖσθε τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος καὶ καταγέλαστον τὴν πόλιν ποιούντος ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος.

XXIV. Χωρὶς δὲ τῆς δόξης, ὧς ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ | δικαστοῦ οὐδὲ δεόμενον ἀποφεύγειν, ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν. οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ κἀθῆται ὁ δικαστής, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρίνειν ταῦτα· καὶ ὁμῶμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ, ἀλλὰ δικάσειν κατὰ τοὺς νόμους. οὐκ οὖν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιорκεῖν οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν. μὴ οὖν ἄξιούτέ με, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν, ἢ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι μήτε δίκαια μήτε ὅσια, D | ἄλλως τε μέντοι νῆ Δία [πάντως] καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ Μελήτρου τουτουῖ. σαφῶς γὰρ ἂν, εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὁμωμοκότας, θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἡγείσθαι ὑμᾶς εἶναι, καὶ ἀτεχνῶς ἀπολογούμενος κατηγοροίην ἂν ἐμαιτοῦ, ὥς θεοὺς οὐ νομίζω. ἀλλὰ πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν νομίζω τε γάρ, ὧς ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥς οὐδεὶς τῶν ἐμῶν κατηγορῶν, καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρίναι περὶ ἐμοῦ ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν.

E XXV. | Τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν, ὧς ἄνδρες Ἀθη-
 36 ναῖοι, ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου | καταψηφίσασθε, ἄλλα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονεν τὸ γεγονὸς τοῦτο, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἐκατέρων τῶν ψήφων τὸν γεγυῖναι ἀριθμόν. οὐ γὰρ ὥδῃ ἐγωγε οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι, ἀλλὰ

παρὰ πολὺ· νῦν δέ, ὥς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων, ἀποπεφεύγη ἄν. Μέλητον μὲν οὖν, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα, καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι, εἰ μὴ ἀνέβη Ἄνυτος καὶ Λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, καὶ ὥφλε χιλίας | δραχμάς, οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον B μέρος τῶν ψήφων.

XXVI. Τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ θανάτου. εἶεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας; τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ὅτι μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἡσυχίαν ἤγον, ἀλλ' ἀμελήσας ὧν περ οἱ πολλοί, χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας καὶ στρατηγιῶν καὶ δημογοριῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει γιγνομένων, ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥστε εἰς ταῦτ' | ἰόντα σφῆζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ἦα, οἱ ἐλθὼν μήτε C ὑμῖν μήτε ἐμαυτῷ ἐμελλοῦ μηδὲν ὄφελος εἶναι, ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐεργετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν, ὥς ἐγὼ φημι, ἐνταῦθα ἦα, ἐπιχειρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς ἐπιμελεῖσθαι, πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθεῖν, ὅπως ὥς βέλτιστος καὶ φρονιμώτατος ἔσοιτο, μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως, τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι· τί οὖν εἰμι ἄξιός παθεῖν | τοιοῦτος ὧν; ἀγαθόν τι, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, D εἰ δεῖ γε κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε ἀγαθὸν τοιοῦτον, ὅτι ἂν πρέποι ἐμοί. τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ, δεομένῳ ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακαλεύσει; οὐκ ἔσθ' ὅτι

μᾶλλον, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρέπει οὕτως, ὥς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ σιτεῖσθαι, πολὺ γε μᾶλλον ἢ εἰ τις ὑμῶν ἱππῶ ἢ ξυνωρίδι ἢ ξεύγει νενίκηκεν Ὀλυμπίασιν. ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας
 Ε δοκεῖν εἶναι, ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ | μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται, ἐγὼ δὲ δέομαι. εἰ οὖν δεῖ με κατὰ τὸ δίκαιον
 37 τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου | τιμῶμαι, ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως.

XXVII. Ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων παραπλησίως δοκῶ λέγειν ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπανθαδιζόμενος· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν, ὃ Ἀθηναῖοι, τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον. πέπεισμαι ἐγὼ ἐκὼν εἶναι μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διελλέγεσθαι· ἐπεὶ, ὥς ἐγῶμαι, εἰ ἦν ὑμῖν νόμος, ὥσπερ
 Β καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ μίαν | ἡμέραν μόνον κρίνειν, ἀλλὰ πολλὰς, ἐπείσθητε ἅν· νῦν δ' οὐ ῥάδιον ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι. πεπεισμένος δὲ ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν πολλοῦ δέω ἐμαυτὸν γε ἀδικήσειν καὶ κατ' ἐμαυτοῦ ἐρεῖν αὐτός, ὥς ἀξιός εἰμί του κακοῦ καὶ τιμῆσεσθαι τοιούτου τινὸς ἐμαυτῷ. τί δαίσεις; ἢ μὴ πάθω τοῦτο, οὗ Μέλητός μοι τιμᾶται, ὅ φημι οὐκ εἰδέναι οὗτ' εἰ ἀγαθὸν οὗτ' εἰ κακὸν ἔστιν; ἀντὶ τούτου δὴ ἔλωμαι ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων. τοῦ τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ;
 C καὶ τί | με δεῖ ξῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ αἰεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ, τοῖς ἑνδεκα; ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι, ἕως ἄν ἐκτίσω; ἀλλὰ ταυτόν μοι ἔστιν, ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γὰρ ἔστι μοι χρήματα, ὅπόθεν ἐκτίσω. ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι; ἴσως γὰρ ἄν

μοι τούτου τιμήσαίτε. πολλή μέντ' ἂν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι, ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι, ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταί μου οὐχ οἷοί τε ἐρένεσθε ἐνεργεῖν τὰς ἐμὰς διατριβάς | καὶ τοὺς D λόγους, ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασιν καὶ ἐπιφθονώτεραι, ὥστε ζητεῖτε αὐτῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι. ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥαδίως; πολλοῦ γε δεῖ, ὃ Ἀθηναῖοι. καλὸς οὖν ἂν μοι ὁ βίος εἴη ἐξελθόντι τηλικῶδε ἀνθρώπῳ ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυνομένῳ ζῆν. εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ ἀκροάσονται οἱ νέοι ὥσπερ ἐνθάδε· καὶ μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐμὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι, πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ | μὴ ἀπελαύνω, E οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκέοι δι' αὐτοὺς τούτους.

XXVIII. Ἴσως οὖν ἂν τις εἰποι· σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων, ὃ Σώκρατες, οὐχ οἷός τ' ἔσει ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; τουτὶ δὴ ἔστι πάντων χαλεπώτατον πείσαι τινὰς ὑμῶν. ἐάντε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ' ἔστιν καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὥς εἰρωνευομένῳ· | ἐάντ' αὖ 38 λέγω, ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὃν ἀνθρώπῳ τοῦτο, ἐκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου καὶ ἐμαυτὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος, ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος οὐ βιωτὸς ἀνθρώπῳ, ταῦτα δ' ἔτι ἥττον πείσεσθέ μοι λέγουσι. τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως, ὥς ἐγὼ φημι, ὃ ἄνδρες, πείθειν δὲ οὐ ῥάδια. καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἰθισμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός. εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐτιμησάμην | ἂν χρημάτων B ὅσα ἐμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐβλάβην· νῦν δὲ

οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτίσαι, τοσούτου βούλεσθαι μοι τιμῆσαι. ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτίσαι ὑμῖν μῶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι. Πλάτων δὲ ὅδε, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Κρίτων καὶ Κριτόβουλος καὶ Ἀπολλόδωρος κελεύουσίν με τριάκοντα μῶν τιμῆσασθαι, αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι οὖν τοσούτου, ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου οὗτοι | ἀξιόχρεοι.

XXIX. Οὐ πολλοῦ γ' ἔνεκα χρόνου, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα ἔξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλευμένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σωκράτη ἀπεκτόνατε, ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ με σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ εἰμι, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν. εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον χρόνου, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἔστι τοῦ βίου, θανάτου δὲ ἐγγύς. λέγω δὲ τοῦτο οὐ
D πρὸς πάντας ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς τοὺς | ἐμοῦ καταψηφισαμένους θάνατον. λέγω δὲ καὶ τότε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους. ἴσως με οἴεσθε, ὃ ἄνδρες, ἀπορία λόγων ἐάλωκέναι τοιούτων, οἷς ἂν ὑμᾶς ἐπεισα, εἰ ὥμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν, ὥστε ἀποφυγεῖν τὴν δίκην. πολλοῦ γε δεῖ. ἀλλ' ἀπορία μὲν ἐάλωκα, οὐ μέντοι λόγων, ἀλλὰ τόλμης καὶ ἀναισχυντίας καὶ τοῦ ἐθέλειν λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ' ἂν ὑμῖν ἡδιστα ἦν ἀκούειν, θρηνηοῦντός τέ μου καὶ ὀδυρομένου
E καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ | λέγοντος πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ, ὡς ἐγὼ φημι· οἶα δὲ καὶ εἰδισθε ὑμεῖς τῶν ἄλλων ἀκούειν. ἀλλ' οὔτε τότε ᾤήθην δεῖν ἔνεκα τοῦ

κινδύνου πρᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει οὕτως ἀπολογησαμένῳ, ἀλλὰ πολὺν μᾶλλον αἰροῦμαι ὥδε ἀπολογησάμενος τεθνάναι ἢ ἐκείνως ζῆν. οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ οὔτ' ἐν πολέμῳ οὔτ' ἐμὲ οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο | μηχανᾶσθαι, ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν 38 ποιῶν θάνατον. καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις πολλάκις δῆλον γίγνεται, ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι καὶ ὅπλα ἀφείδῃ καὶ ἐφ' ἱκετείαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαὶ εἰσιν ἐν ἐκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν. ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ἦ χαλεπὸν, ὦ ἄνδρες, θάνατον ἐκφυγεῖν, ἀλλὰ πολὺν χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶττον γὰρ θανάτου δεῖ. καὶ | νῦν ἐγὼ B μὲν ἄτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης ὑπὸ τοῦ βραδυτέρου ἑάλων, οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι ἄτε δεινοὶ καὶ ὄξεις ὄντες ὑπὸ τοῦ θάττονος, τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δίκην ὄφλων, οὔτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὀφληκότες μοχθηρίαν καὶ ἀδικίαν. καὶ ἔγωγε τῷ τιμήματι ἐμμένω καὶ οὔτοι. ταῦτα μὲν πού ἴσως οὔτως καὶ ἔδει σχεῖν, καὶ οἶμαι ἀντὰ μετρίως ἔχειν.

XXX. Τὸ δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν | χρησμοδοῆσαι, ὃ καταψηφισάμενοί μου· καὶ γὰρ εἰμι C ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμοδοοῦσιν, ὅταν μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι. φημί γάρ, ὦ ἄνδρες, οἱ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τιμωρίαν ὑμῖν ἤξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺν χαλεπωτέραν νῆ Δία ἢ οἶαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε· νῦν γὰρ τοῦτο εἰργασθε οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου, τὸ δὲ ὑμῖν πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεται, ὥς ἐγὼ φημι. πλείους

ἔσονται ὑμᾶς οἱ ἐλέγχοντες, οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον, ὑμεῖς
 D | δὲ οὐκ ἡσθάνεσθε· καὶ χαλεπώτεροι ἔσονται ὅσῳ νεώ-
 τεροί εἰσιν, καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανακτήσετε. εἰ γὰρ οἴεσθι
 ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους ἐπισχῆσειν τοῦ ὀνειδίζειν
 τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε·
 οὐ γὰρ ἔσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατὴ
 οὔτε καλὴ, ἀλλ' ἐκείνη καὶ καλλίστη καὶ ῥάστη, μὴ
 τοὺς ἄλλους κολοῦειν, ἀλλ' ἑαυτὸν παρασκευάζειν,
 ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος. ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν τοῖς
 E καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος | ἀπαλλάττομαι.

XXXI. Τοῖς δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλε-
 χθείην ὑπὲρ τοῦ γεγονότος τουτουῖ πράγματος, ἐν ᾧ
 οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι καὶ οὕτω ἐρχομαι οἱ
 ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι. ἀλλὰ μοι, ᾧ ἄνδρες, παρα-
 μέναιτε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθο-
 λογῆσαι πρὸς ἀλλήλους, ἕως ἔξεστιν. ὑμῖν γὰρ ὡς
 40 | φίλοις οὖσιν ἐπιδείξαι ἐθέλω τὸ νυνὶ μοι ξυμβεβηκὸς
 τί ποτε νοεῖ. ἐμοὶ γάρ, ᾧ ἄνδρες δικασταί — ὑμᾶς
 γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοῖην — θαυμάσιόν
 τι γέγονεν. ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμο-
 νίου ἐν μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντὶ πάνυ πυκνὴ αἰεὶ ἦν
 καὶ πάνυ ἐπὶ σμικροῖς ἐναντιούμενη, εἰ τι μέλλοιμι μὴ
 ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὀρᾷτε
 καὶ αὐτοί, ταυτὶ ἃ γε δὴ οἰηθείη ἂν τις καὶ νομίζεται
 B ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἔωθεν | οἰκοθεν
 ἡναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέ-
 βαινον ἐνταυθοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον, οὔτε ἐν τῷ λόγῳ
 οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἔρεῖν· καίτοι ἐν ἄλλοις λόγοις
 πολλαχοῦ δὴ με ἐπέσχε λέγοντα μεταξὺ· νῦν δὲ οὐδαμοῦ
 περὶ αὐτὴν τὴν πράξιν οὐτ' ἐν ἔργῳ οὐδενὶ οὐτ' ἐν

λόγῳ ἡναντιώται μοι. τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω;
 ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ ξυμβεβηκὸς
 τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι, καὶ οὐκ ἔσθ' ὅπως ἡμεῖς
 ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα | κακὸν εἶναι τὸ C
 τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ
 ἔσθ' ὅπως οὐκ ἡναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημείον,
 εἰ μὴ τι ἐμελλόν ἐγὼ ἀγαθὸν προᾶξειν.

XXXII. Ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὥς πολλῇ ἐλπίς
 ἐστὶν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι. δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστιν
 τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον μηδὲν εἶναι μηδὲ αἰσθησιν
 μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα, ἢ κατὰ τὰ
 λεγόμενα μεταβολή τις τυγχάνει οὐσα καὶ μετοίκησις
 τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον. καὶ
 εἴτε μηδεμία αἰσθησίς ἐστιν, ἀλλ' | οἷον ὕπνος, ἐπειδάν D
 τις καθεύδων μηδ' ὄναρ μηδὲν ὄρα, θανμάσιον κέρδος
 ἂν εἴη ὁ θάνατος. ἐγὼ γὰρ ἂν οἶμαι, εἰ τινα ἐκλεξά-
 μενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα, ἐν ἣ οὕτω κατέδαρθεν,
 ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ
 ἡμέρας τὰς τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ ἀντιπαραθέντα ταύτῃ
 τῇ νυκτὶ δέοι σκεψάμενον εἰπεῖν, πόσας ἄμεινον καὶ
 ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύτης τῆς νυκτὸς βεβίωκεν
 ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰδιώτην τινά,
 ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα | εὐαριθμήτους ἂν εὐρεῖν E
 αὐτὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας. εἰ
 οὖν τοιοῦτον ὁ θάνατός ἐστιν, κέρδος ἐγώ γε λέγω·
 καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς χρόνος φαίνεται οὕτω
 δὴ εἶναι ἢ μία νύξ. εἰ δ' αὖ οἷον ἀποδημησαί ἐστιν
 ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστιν
 τὰ λεγόμενα, ὥς ἄρα ἐκεῖ εἰσιν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες,
 τί μείζον ἀγαθὸν τούτου εἴη ἂν, ὃ ἄνδρες δικασταί;

εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἄιδου, ἀπαλλαγείς τούτων
 41 | τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὐρήσει τοὺς ἀληθῶς
 δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε
 καὶ Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ
 ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμιθέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ
 ἑαυτῶν βίῳ, ἅρα φανύλη ἂν εἴη ἡ ἀποδημία; ἢ αὖ
 Ὅρφεϊ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ
 Ὀμήρῳ ἐπὶ πόσῳ ἂν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν
 γὰρ πολλάκις θέλω τεθνάναι, εἰ ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ·
 ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐ-
 B τόθι, | ὅποτε ἐντύχοιμι Παλαμήδει καὶ Αἴαντι τῷ Τελα-
 μῶνος καὶ εἰ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον
 τέθνηκεν, ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἑμαντοῦ πάθη πρὸς
 τὰ ἐκείνων, ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὴς εἴη. καὶ
 δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ ἐρευνῶντα
 ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐστιν
 καὶ τίς οἶεται μὲν, ἐστὶν δ' οὐ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἂν τις,
 ὃ ἄνδρες δικασταί, δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ Τροίαν
 C ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιάν ἢ Ὀδυσσεά ἢ | Σίσυ-
 φον, ἢ ἄλλους μυρίους ἂν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ
 γυναῖκας; οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ ξυνεῖναι καὶ ἐξετά-
 ζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐδαιμονίας. πάντως οὐ δήπου
 τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτείνουσι· τὰ τε γὰρ
 ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε, καὶ
 ἥδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν, εἴπερ γε τὰ
 λεγόμενα ἀληθῆ ἐστίν.

XXXIII. Ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρή, ὃ ἄνδρες δικασταί,
 εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἐν τι τοῦτο
 D διανοεῖσθαι ἀληθές, ὅτι οὐκ ἐστὶν ἀνδρὶ | ἀγαθῷ
 κακὸν οὐδὲν οὔτε ζῶντι οὔτε τελευτήσαντι, οὐδὲ ἀμε-

λείται ὑπὸ θεῶν τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγονεν, ἀλλὰ μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο, ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πραγμάτων βέλτιον ἦν μοι. διὰ τοῦτο καὶ ἐμὲ οὐδαμοῦ ἀπέτρεψεν τὸ σημεῖον, καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγοροῖς οὐ πᾶνυ χαλεπαίνω. καίτοι οὐ ταύτη τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό μου καὶ κατηγοροῦν, ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο | αὐτοῖς ἄξιον μέμφεσθαι. Ε τοσόνδε μέντοι αὐτῶν δέομαι· τοὺς νίεις μου, ἐπειδὴν ἠβήσωσι, τιμωρήσασθε, ὡς ἄνδρες, τὰντὰ ταῦτα λυποῦν-
τες, ὥπερ ἐγὼ ὑμᾶς ἐλύπουν, ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς, καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδίξετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ, καὶ οἶονταί τι εἶναι ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια | πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν αὐτός 42
τε καὶ οἱ νίεις. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥρα ἀπιέναι, ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ, ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁπότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἅμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν ἢ τῷ θεῷ.

ΚΡΙΤΩΝ

[ἢ περὶ πρακτέου, ἡθικός.]

ΤΑ ΤΟΥΤ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΡΙΤΩΝ.

St. I
p. 43

A I. ΣΩ. Τί τηνικάδε ἀφίξαι, ὦ Κρίτων; ἢ οὐ πρὶν
ἔτι ἐστίν;

ΚΡ. Πάνν μὲν οὖν.

ΣΩ. Πηνικά μάλιστα;

ΚΡ. Ὅρθρος βαθύς.

ΣΩ. Θανμάζω, ὅπως ἡθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτη-
ρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι.

ΚΡ. Ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν, ὦ Σώκρατες, διὰ τὸ
πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν, καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ.

ΣΩ. Ἄρτι δὲ ἤκεις ἢ πάλαι;

ΚΡ. Ἐπεικῶς πάλαι.

B ΣΩ. Εἴτα πῶς | οὐκ εὐθύς ἐπήγειράς με, ἀλλὰ
σιγῇ παρακάθησαι;

ΚΡ. Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐτὸς
ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι. ἀλλὰ
καὶ σοῦ πάλαι θανμάζω αἰσθανόμενος, ὥς ἡδέως
καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, ἵνα ὥς ἡδιστα
διάγῃς. καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε καὶ πρότερον ἐν
παντὶ τῷ βίῳ εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου, πολὺν δὲ

μάλιστα ἐν τῇ νυνὶ παρεστῶσῃ ξυμφορᾷ, ὥς ῥαδίως αὐτὴν καὶ πράως φέρεις.

ΣΩ. Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικούτον ὄντα, εἰ δεῖ ἤδη | τελευτᾶν. C

ΚΡ. Καὶ ἄλλοι, ὦ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις ξυμφοραῖς ἀλίσκονται, ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.

ΣΩ. Ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφίξαι;

ΚΡ. Ἀγγελίαν, ὦ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν, οὐ σοί, ὥς ἐμοὶ φαίνεται, ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσιν καὶ χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν, ἣν ἐγώ, ὥς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύντατ' ἂν ἐνέγκαιμι.

ΣΩ. Τίνα ταύτην; ἢ τὸ πλοῖον ἀφίκεται ἐκ Δήλου, οὐ δεῖ | ἀφικομένου τεθνάναι με; D

ΚΡ. Οὗτοι δὴ ἀφίκεται, ἀλλὰ δοκεῖ μὲν μοι ἥξειν τήμερον ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ Σουνίου καὶ καταλιπόντες ἐκεῖ αὐτό. δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγελιῶν ὅτι ἥξει τήμερον, καὶ ἀνάγκη δὴ εἰς αὐριον ἔσται, ὦ Σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν.

II. ΣΩ. Ἄλλ', ὦ Κρίτων, τύχῃ ἀγαθῇ. εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω. οὐ μέντοι οἶμαι ἥξειν αὐτό | τήμερον. 44

ΚΡ. Πόθεν τοῦτο τεκμαίρει;

ΣΩ. Ἐγὼ σοι ἐρῶ. τῇ γάρ που ὑστεραία δεῖ με ἀποθνήσκειν ἢ ἢ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον.

ΚΡ. Φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι.

ΣΩ. Οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας οἶμαι αὐτὸ ἥξειν, ἀλλὰ τῆς ἐτέρας. τεκμαίρομαι δὲ ἐκ τινος ἐνυπνίου, ὃ ἐώρακα ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός· καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγείραι με.

ΚΡ. Ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύπνιον;

ΣΩ. Ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ
Β εὐειδής, λευκὰ ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με | καὶ εἰπεῖν·
ὦ Σώκρατες,

ἡματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἴκοιο.

ΚΡ. Ἀτοπον τὸ ἐνύπνιον, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἐναργὲς μὲν οὖν, ὥς γέ μοι δοκεῖ, ὦ Κρίτων.

III. ΚΡ. Αἴαν γε, ὥς ἔοικεν. ἀλλ', ὦ δαιμόνιε
Σώκρατες, ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πείθου καὶ σώθητι· ὥς
ἐμοί, ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐ μία ξυμφορὰ ἐστίν, ἀλλὰ
χωρὶς μὲν τοῦ ἐστερηῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου, οἷον
ἐγὼ οὐδένα μὴ ποτε εὐρήσω, ἔτι δὲ καὶ πολλοῖς δόξω,
C οἱ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν, ὥς οἷός | τ' ὦν σε
σώξειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι. καίτοι
τίς ἂν αἰσχίων εἴη ταύτης δόξα ἢ δοκεῖν χρήματα
περὶ πλείονος ποιεῖσθαι ἢ φίλους; οὐ γὰρ πείσονται
οἱ πολλοί, ὥς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀπιέναι ἐνθένδε
ἡμῶν προθυμουμένων.

ΣΩ. Ἀλλὰ τί ἡμῖν, ὦ μακάριε Κρίτων, οὕτω τῆς
τῶν πολλῶν δόξης μέλει; οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν
μᾶλλον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πε-
πραῆχθαι, ὥσπερ ἂν πραχθῇ.

D ΚΡ. Ἀλλ' ὁρᾷς δὴ, ὅτι ἀνάγκη, ὦ | Σώκρατες,
καὶ τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλειν. αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ
παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ σμι-
κρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα
σχεδόν, ἐὰν τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ.

ΣΩ. Εἰ γὰρ ὄφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ
πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ἦσαν
καὶ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν· νῦν δὲ

οὐδέτερα οἷοί τε· οὔτε γὰρ φρόνιμον οὔτε ἄφρονα
δυνατοὶ ποιῆσαι, ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅτι ἂν τύχωσι.

IV. ΚΡ. Ταῦτα μὲν δὴ | οὕτως ἐχέτω· τάδε δέ, Ε
ὦ Σώκρατες, εἰπέ μοι. ἄρᾳ γε μὴ ἐμοῦ προμηθεῖ καὶ
τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μὴ, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλθῃς,
οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν ὥς σὲ ἐνθένδε
ἐκκλέψασιν, καὶ ἀναγκασθῶμεν ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν
ἀποβαλεῖν ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τού-
τοις παθεῖν; εἰ γάρ τι τοιοῦτον | φοβεῖ, ἔασον αὐτὸ 45
χαίρειν· ἡμεῖς γὰρ που δίκαιοι ἐσμεν σώσαντές σε
κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον καί, ἐὰν δέῃ, ἐτι
τούτου μείζω. ἀλλ' ἐμοὶ πείθου καὶ μὴ ἄλλως ποίει.

ΣΩ. Καὶ ταῦτα προμηθοῦμαι, ὦ Κρίτων, καὶ
ἄλλα πολλά.

ΚΡ. Μῆτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ γὰρ οὐδὲ
πολὺ ἀργυρίου ἐστίν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί
σε καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε. ἔπειτα οὐχ ὅρᾳς τούτους
τοὺς συκοφάντας ὥς εὐτελεῖς, καὶ οὐδὲν ἂν δέοι
ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου; σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν | τὰ Β
ἐμὰ χρήματα, ὥς ἐγὼ οἶμαι, ἱκανά· ἔπειτα καὶ εἴ τι
ἐμοῦ κηδόμενος οὐκ οἶει δεῖν ἀναλίσκειν τὰμά, ξένοι
ἐτι ἐνθάδε ἔτοιμοι ἀναλίσκειν· εἰς δὲ καὶ κεκόμικεν
ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν, Σιμμίας ὁ Θηβαῖος·
ἔτοιμος δὲ καὶ Κέβης καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάννυ. ὥστε,
ὅπερ λέγω, μῆτε ταῦτα φοβούμενος ἀποκάμῃς σπαντὸν
σῶσαι, μῆτε, ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ, δυσχερές σοι
γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν ὅτι χρῶο σπαντῶ·
πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε ὅποι ἂν ἀφίκη | ἀγα- C
πήσουσί σε· ἐὰν δὲ βούλῃ εἰς Θετταλίαν ἵεναι, εἰσὶν
ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι, οἳ σε περὶ πολλοῦ ποιήσονται καὶ

ἀσφάλειάν σοι παρέχονται, ὥστε σε μηδένα λυπεῖν τῶν κατὰ Θετταλίαν.

V. "Ἐτι δέ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαντὸν προδοῦναι, ἐξὸν σωθῆναι· καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαντὸν γενέσθαι, ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί σου σπεύσαιέν τε καὶ ἐσπενσάν σε διαφθεῖραι βουλόμενοι. πρὸς δὲ τούτοις καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς σαντοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι, οὓς D σοι ἐξὸν καὶ | ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι οἰχῆσει καταλιπών, καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσιν· τεύξονται δέ, ὥς τὸ εἰκός, τοιούτων οἷάπερ εἰώθεν γίνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις περὶ τοὺς ὀρφανούς. ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας ἢ ξυνδιαταλαιπωρεῖν καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ ῥαθυμότατα αἰρεῖσθαι· χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀνδρεῖος ἔλοιτο, ταῦτα αἰρεῖσθαι, φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐπιμε- E λείσθαι· ὥς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ | ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι, μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶγμα τὸ περὶ σὲ ἀνανδρία τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι, καὶ ἢ εἰσόδος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον, ὥς εἰσῆλθεν ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης, ὥς ἐγένετο, καὶ τὸ τελευταῖον δὴ τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακία τινὶ καὶ ἀνανδρία τῇ ἡμετέρᾳ 46 | διαπεφευγένοι ἡμᾶς δοκεῖν, οἷτινές σε οὐχὶ ἐσώσαμεν οὐδὲ σὺ σαντόν, οἷόν τε ὄν καὶ δυνατόν, εἰ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν ὄφελος ἦν. ταῦτα οὖν, ὦ Σώκρατες, ὄρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ καὶ αἰσχρῷ ἢ σοί τε καὶ ἡμῖν. ἀλλὰ βουλευόν, μᾶλλον δὲ οὐδὲ βουλευέσθαι ἐτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης

νυκτὸς πάντα ταῦτα δεῖ πεπραῆχθαι. εἰ δέ τι περι-
μενοῦμεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἶόν τε. ἀλλὰ παντὶ
τρόπῳ, ὧς Σώκρατες, πείθου μοι καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει.

VI. ΣΩ. Ὡς | φίλε Κρίτων, ἡ προθυμία σου πολ-
λοῦ ἀξία, εἰ μετὰ τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή, ὅσῳ
μείζων, τοσοῦτῳ χαλεπωτέρα. σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ
ἡμᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον εἴτε μή· ὥς ἐγὼ οὐ μόνον
νῦν ἀλλὰ καὶ ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος τῶν ἐμῶν μηδενὶ
ἄλλῳ πείθεσθαι ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἂν μοι λογιζομένῳ
βέλτιστος φαίνεται. τοὺς δὲ λόγους, οὓς ἐν τῷ ἔμπρο-
σθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδὴ μοι ἤδε
ἡ τύχη γέγονεν, ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονται μοι,
καὶ τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω | καὶ τιμῷ οὕσπερ καὶ C
πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ βελτίῳ ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ
παρόντι, εὖ ἴσθι ὅτι οὐ μὴ σοι ξυγχωρήσω, οὐδ' ἂν
πλείῳ τῶν νῦν παρόντων ἢ τῶν πολλῶν δύναμις
ὥσπερ παίδας ἡμᾶς μορμολύττηται, δεσμούς καὶ θανά-
τους ἐπιπέμπουσα καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις. πῶς οὖν
ἂν μετριώτατα σκοποῖμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦ-
τον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέγεις περὶ τῶν
δοξῶν, πότερον καλῶς ἐλέγετο ἐκάστοτε ἢ οὐ, ὅτι
ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν | νοῦν, ταῖς D
δὲ οὐ· ἢ πρὶν μὲν ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέ-
γετο, νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐγένετο, ὅτι ἄλλως ἔνεκα
λόγου ἐλέγετο, ἣν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία ὥς ἀληθῶς;
ἐπιθυμῶ δ' ἐγὼ ἐπισκέψασθαι, ὧς Κρίτων, κοινῇ
μετὰ σοῦ, εἰ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε
ἔχω, ἢ ὁ αὐτός, καὶ ἐάσομεν χαίρειν ἢ πεισόμεθα
αὐτῷ. ἐλέγετό δέ πως, ὥς ἐγὼμαι, ἐκάστοτε ὧδε ὑπὸ
τῶν οἰομένων τὲ λέγειν, ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον,

ὅτι τῶν δοξῶν, αἷς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσιν, δέοι τὰς
 Ε μὲν | περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, τὰς δὲ μή. τοῦτο πρὸς
 θεῶν, ᾧ Κρίτων, οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ
 47 γάρ, ὅσα γε τάνθρωπεια, ἐκτὸς εἰ τοῦ μέλλειν | ἀπο-
 θνήσκειν αὔριον, καὶ οὐκ ἂν σε παρακροῦοι ἢ παρ-
 οὔσα ξυμφορά· σκόπει δὴ· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγε-
 σθαι, ὅτι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων
 τιμᾶν, ἀλλὰ τὰς μὲν, τὰς δ' οὐ; οὐδὲ πάντων, ἀλλὰ
 τῶν μὲν, τῶν δ' οὐ; τί φῆς; ταῦτα οὐχὶ καλῶς
 λέγεται;

ΚΡ. Καλῶς.

ΣΩ. Οὐκοῦν τὰς μὲν χρηστὰς τιμᾶν, τὰς δὲ πο-
 νηρὰς μή;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Χρησταὶ δὲ οὐχ αἱ τῶν φρονίμων, πονηραὶ
 δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων;

ΚΡ. Πῶς δ' οὐ;

VII. ΣΩ. Φέρε δὴ, πῶς αὖ τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο;
 Β | γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράττων πότερον παν-
 τὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν νοῦν
 προσέχει, ἢ ἐνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς
 ἢ παιδοτρίβης ὢν;

ΚΡ. Ἐνὸς μόνου.

ΣΩ. Οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς ψόγους καὶ
 ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους τοὺς τοῦ ἐνὸς ἐκείνου, ἀλλὰ
 μὴ τοὺς τῶν πολλῶν.

ΚΡ. Ἀἴλα δὴ.

ΣΩ. Ταύτη ἄρα αὐτῷ πρακτέον καὶ γυμναστέον
 καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον, ἢ ἂν τῷ ἐνὶ δοκῇ τῷ
 ἐπιστάτῃ καὶ ἐπαύοντι, μᾶλλον ἢ ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις.

ΚΡ. Ἔστι ταῦτα.

ΣΩ. Εἶεν. ἀπειθήσας δὲ τῷ ἐνὶ καὶ | ἀτιμάσας C
αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ τοὺς ἐπαίνους, τιμήσας δὲ τοὺς
τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπαίοντων, ἄρα οὐδὲν
κακὸν πεῖσεται;

ΚΡ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΣΩ. Τί δ' ἔστι τὸ κακὸν τοῦτο; καὶ ποῖ τείνει,
καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος;

ΚΡ. Ἀἴηλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο γὰρ διόλλυσι.

ΣΩ. Καλῶς λέγεις. οὐκοῦν καὶ τᾶλλα, ὃ Κρίτων,
οὕτως, ἵνα μὴ πάντα διῶμεν, καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν
δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχυρῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγα-
θῶν καὶ κακῶν, περὶ ὧν νῦν ἡ βουλή ἡμῖν ἐστίν,
πότερον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ | ἡμᾶς ἔπεσθαι καὶ D
φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ τοῦ ἐνός, εἴ τίς ἐστίν ἐπαῖων,
ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλλον ἢ ξύμ-
παντας τοὺς ἄλλους; ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, δια-
φθεροῦμεν ἐκείνο καὶ λωβησόμεθα, ὃ τῷ μὲν δικαίῳ
βέλτιον ἐρίγνεται, τῷ δὲ ἀδίκῳ ἀπώλλυτο. ἢ οὐδὲν
ἐστὶ τοῦτο;

ΚΡ. Οἶμαι ἔγωγε, ὃ Σώκρατες.

VIII. ΣΩ. Φέρε δὴ, ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ
μὲν βέλτιον γιγνόμενον, ὑπὸ τοῦ νοσώδους δὲ δια-
φθειρόμενον διολέσωμεν πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπαί-
όντων δόξῃ, ἄρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστίν | διεφθαρμένου E
αὐτοῦ; ἐστὶ δέ που τοῦτο σῶμα· ἢ οὐχί;

ΚΡ. Ναί.

ΣΩ. Ἄρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστίν μετὰ μοχθηροῦ
καὶ διεφθαρμένου σώματος;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιωτὸν διεφθαρ-
 μένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται, τὸ δὲ δίκαιον οὐ-
 νησιν; ἢ φανυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος
 48 ἐκεῖνο, ὅτι ποτ' ἐστὶ τῶν | ἡμετέρων, περὶ ὃ ἢ τε
 ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Ἀλλὰ τιμιώτερον;

ΚΡ. Πολύ γε.

ΣΩ. Οὐκ ἄρα, ᾧ βέλτιστε, πάνν ἡμῖν οὕτω φρον-
 τιστέον, τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς, ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπαῖων
 περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς καὶ αὐτὴ ἡ ἀλή-
 θεια. ὥστε πρῶτον μὲν ταύτῃ οὐκ ὀρθῶς εἰσηγεῖ,
 εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης δεῖν ἡμᾶς φρον-
 τίξειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν καὶ
 τῶν ἐναντίων. ἀλλὰ μὲν δὴ, φαίη γ' ἂν τις, οἷοί τέ
 Βεῖσιν ἡμᾶς οἱ πολλοὶ ἀποκτινύναι. δῆλα δὲ καὶ ταῦτα.

ΚΡ. Φαίη γὰρ ἂν, ᾧ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἀληθῆ λέγεις. ἀλλ', ᾧ θαυμάσιε, οὗτός τε
 ὁ λόγος, ὃν διεληλύθαμεν, ἔμοιγε δοκεῖ ὅμοιος εἶναι
 [τῷ] καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκόπει, εἰ ἔτι μένει
 ἡμῖν ἢ οὐ, ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον,
 ἀλλὰ τὸ εὖ ζῆν.

ΚΡ. Ἀλλὰ μένει.

ΣΩ. Τὸ δὲ εὖ καὶ καλῶς καὶ δικαίως ὅτι ταῦτόν
 ἐστίν, μένει ἢ οὐ μένει;

ΚΡ. Μένει.

ΙΧ. ΣΩ. Οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦτο
 σκεπτέον, πότερον δίκαιον ἐμὲ ἐνθένδε πειραῖσθαι
 C ἐξιέναι μὴ | ἀφιέντων Ἀθηναίων ἢ οὐ δίκαιον· καὶ
 εἰ μὲν φαίνεται δίκαιον, πειρώμεθα, εἰ δὲ μὴ, ἐῷμεν.

ἄς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περὶ τε ἀναλώσεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παιδῶν τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα, ὦ Κρίτων, σκέμματα ἢ τῶν ῥαδίως ἀποκτινύντων καὶ ἀναβιωσκομένων γ' ἂν, εἰ οἱοί τ' ἦσαν, οὐδενὶ ξὺν νῶ, τούτων τῶν πολλῶν. ἡμῖν δ', ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἶρει, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ἢ ἢ ὅπερ νῦν δὴ ἐλέγομεν, πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες τούτοις τοῖς ἐμὲ | ἐνθένδε ἐξάξουσι D καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξάγοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα ποιοῦντες· καὶ φαινώμεθα ἄδικοι αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέη ὑπολογίζεσθαι οὗτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ παραμένοντας καὶ ἡσυχίαν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Καλῶς μὲν μοι δοκεῖς λέγειν, ὦ Σώκρατες. ὅρα δέ, τί δρῶμεν.

ΣΩ. Σκοπῶμεν, ὦ ἀγαθέ, κοινῇ, καὶ εἰ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε, καὶ σοὶ πείσομαι· εἰ δὲ | μὴ, παῦσαι ἤδη, ὦ μακάριε, πολλάκις μοι λέγων E τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε ἀκόντων Ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι· ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πείσας σε ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ ἄκουτος. ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, εἴαν σοὶ ἱκανῶς λέγηται, καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ | ἐρωτώμενον, ἢ ἂν μάλιστα οἴη. 49

ΚΡ. Ἀλλὰ πειράσομαι.

Χ. ΣΩ. Οὐδενὶ τρόπῳ φαμέν ἐκόντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ τινὲ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὲ δὲ οὐ; ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε καλόν, ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ὡμολογήθη; [ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο·] ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκείναι αἱ πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖςδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις

ἐκκεχυμέναι εἰσίν, καὶ πάλαι, ὦ Κρίτων, ἄρα τηλι-
 Βκοῖδε γέροντες ἄνδρες πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ | δια-
 λεγόμενοι ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτοὺς παίδων οὐδὲν δια-
 φέροντες; ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει, ὥσπερ τότε
 ἐλέγετο ἡμῖν, εἴτε φασὶν οἱ πολλοὶ εἴτε μή, καὶ εἴτε
 δεῖ ἡμᾶς ἔτι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν εἴτε καὶ πρῶ-
 τερα, ὅμως τό γε ἀδικεῖν τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ
 αἰσχρὸν τυγχάνει ὃν παντὶ τρόπῳ; φαμέν ἢ οὐ;

ΚΡ. Φαμέν.

ΣΩ. Οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ δῆτα.

ΣΩ. Οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὥς οἱ
 πολλοὶ οἴονται, ἐπειδὴ γε οὐδαμῶς δεῖ | ἀδικεῖν.

ΚΡ. Οὐ φαίνεται.

ΣΩ. Τί δὲ δῆ; κακουργεῖν δεῖ, ὦ Κρίτων, ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐ δεῖ δήπου, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Τί δέ; ἀντικακουργεῖν κακῶς πάσχοντα, ὥς
 οἱ πολλοὶ φασιν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον;

ΚΡ. Οὐδαμῶς.

ΣΩ. Τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους τοῦ
 ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει.

ΚΡ. Ἀληθῆ λέγεις.

ΣΩ. Οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ οὔτε κακῶς ποιεῖν
 οὐδένα ἀνθρώπων, οὐδ' ἂν ὅτιοῦν πάσχη ὑπ' αὐτῶν.
 καὶ ὅρα, ὦ Κρίτων, ταῦτα καθομολογῶν, ὅπως μὴ
 Δ παρὰ | δόξαν ὁμολογῇς. οἶδα γάρ, ὅτι ὀλίγοις τισὶ
 ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει. οἷς οὖν οὕτω δέδοκται
 καὶ οἷς μὴ, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή, ἀλλὰ
 ἀνάγκη τούτους ἀλλήλων καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ
 ἀλλήλων βουλευματα. σκόπει δὲ ὅν καὶ σὺ εὖ μάλα,

πότερον κοινωνεῖς καὶ ξυνδοκεῖ σοι καὶ ἀρχώμεθα ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὥς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδικεῖν οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντιδρῶντα κακῶς· ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς; ἐμοὶ | μὲν γὰρ καὶ πάλαι Ε οὔτω καὶ νῦν ἐτι δοκεῖ, σοὶ δὲ εἴ πη ἄλλῃ δέδοκται, λέγε καὶ δίδασκε. εἰ δ' ἐμμένεις τοῖς πρόσθε, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε.

ΚΡ. Ἀλλ' ἐμμένω τε καὶ ξυνδοκεῖ μοι· ἀλλὰ λέγε.

ΣΩ. Λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο, μᾶλλον δ' ἐρωτῶ· πότερον ἂ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῇ δίκαια ὄντα ποιητέον ἢ ἐξαπατητέον;

ΚΡ. Ποιητέον.

ΧΙ. ΣΩ. Ἐκ τούτων δὴ ἄθρει. ἀπιόντες ἐνθένδε ἡμεῖς μὴ πείσαντες τὴν | πόλιν πότερον κακῶς τινας 50 ποιοῦμεν, καὶ ταῦτα οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὐ; καὶ ἐμμένομεν οἷς ὁμολογήσαμεν δικαίοις οὓσιν ἢ οὐ;

ΚΡ. Οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἀποκρίνασθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ.

ΣΩ. Ἀλλ' ὥδε σκόπει. εἰ μέλλουσιν ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ' ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο, ἐλθόντες οἱ νόμοι καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο· εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, τί ἐν νῶ ἔχεις ποιεῖν; ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῶ ἔργῳ, ᾧ ἐπιχειρεῖς, διανοεῖ τούς τε νόμους | ἡμᾶς ἀπολέσαι καὶ ξύμπασαν Β τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος; ἢ δοκεῖ σοι οἷόν τε ἐτι ἐκείνην τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ἣ αἱ γενόμεναι δίκαι μὴδὲν ἰσχύουσιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίνονται καὶ διαφθείρονται; τί ἐροῦμεν, ὦ Κρίτων, πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα; πολλὰ γὰρ

ἂν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ρήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου ἀπολλυμένου, ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι. ἢ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς, C ὅτι ἡδίκηει | γὰρ ἡμᾶς ἢ πόλις καὶ οὐκ ὀρθῶς τὴν δίκην ἐκρίνεν; ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν;

ΚΡ. Ταῦτα νῆ Δία, ὦ Σώκρατες.

XII. ΣΩ. Τί οὖν, ἂν εἰπῶσιν οἱ νόμοι· ὦ Σώκρατες, ἢ καὶ ταῦτα ὁμολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί, ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἢ πόλις δικάζη; εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι ὦ Σώκρατες, μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα, ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ καὶ εἰώθας χρῆσθαι τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ D ἀποκρίνεσθαι. φέρε γάρ, τί ἐγκαλῶν | ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι; οὐ πρῶτον μὲν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς, καὶ δι' ἡμῶν ἐλάμβανεν τὴν μητέρα σου ὁ πατήρ καὶ ἐφύτευσέν σε; φράσον οὖν, τούτοις ἡμῶν, τοῖς νόμοις τοῖς περὶ τοὺς γάμους, μέμφει τι, ὥς οὐ καλῶς ἔχουσιν; 'οὐ μέμφομαι,' φαίην ἂν. 'ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παιδείαν, ἐν ἣ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τούτοις τεταγμένοι νόμοι, παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν μουσικῇ καὶ E γυμναστικῇ παιδεύειν;' 'καλῶς,' | φαίην ἂν. 'εἶεν. ἐπειδὴ δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν πρῶτον μὲν ὥς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος καὶ δοῦλος, αὐτός τε καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, ἅρ' ἐξ ἴσου οἶει εἶναι σοὶ τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν, καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ ταῦτα ἀντιποιεῖν οἶει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοὶ τὸν πατέρα οὐκ ἐξ ἴσου

ἦν τὸ δίκαιον καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἰ σοι ὦν
 ἐτύγγανεν, ὥστε, ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν,
 οὔτε κακῶς ἀκούοντα ἀντιλέγειν οὔτε | τυπτόμενον ⁵¹
 ἀντιτύπτειν οὔτε ἄλλα τοιαῦτα πολλά· πρὸς δὲ τὴν
 πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους ἐξέσται σοι, ὥστε, ἐάν
 σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι
 εἶναι, καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους καὶ τὴν πατρίδα,
 καθ' ὅσον δύνασαι, ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι, καὶ
 φήσεις ταῦτα ποιῶν δίκαια πράττειν, ὃ τῇ ἀληθείᾳ
 τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος; ἢ οὕτως εἰ σοφός, ὥστε
 λέληθέν σε, ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων
 προγόνων ἀπάντων τιμιώτερόν ἐστιν ἢ πατρίς καὶ
 σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν | μείζονι μοῖρα καὶ B
 παρὰ θεοῖς καὶ παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ
 σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπείκειν καὶ θωπεύειν πα-
 τρίδα χαλεπαίνουσαν ἢ πατέρα, καὶ ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν,
 ἃ ἂν κελεύῃ, καὶ πᾶσχειν, ἐάν τι προστάτῃ παθεῖν,
 ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάντε τύπτεσθαι ἐάντε δεῖσθαι,
 ἐάντε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθησόμενον ἢ ἀποθανού-
 μενον, ποιητέον ταῦτα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει,
 καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον οὐδὲ ἀναχωρητέον οὐδὲ λειπτέον
 τὴν τάξιν, ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ
 καὶ πανταχοῦ ποιητέον, ἃ ἂν κελεύῃ ἢ | πόλις καὶ ἢ C
 πατρίς, ἢ πείθειν αὐτήν, ἢ τὸ δίκαιον πέφυκε, βιά-
 ξεσθαι δὲ οὐχ ὅσιον οὔτε μητέρα οὔτε πατέρα, πολὺ
 δὲ τούτων ἐτι ἥττον τὴν πατρίδα; τί φήσομεν πρὸς
 ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἀληθῆ λέγειν τοὺς νόμους ἢ οὐ;

ΚΡ. Ἐμοιγε δοκεῖ.

XIII. ΣΩ. Ἐσκόπει τοίνυν, ὦ Σώκρατες, φαῖεν
 ἂν ἴσως οἱ νόμοι, εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι

οὐ δίκαια ἡμᾶς ἐπιχειρεῖς δοῦν ἅ νῦν ἐπιχειρεῖς. ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες, ἐκθρέψαντες, παιδεύσαντες, μεταδόντες ἀπάντων ὧν οἰοί τ' ἡμεν καλῶν σοὶ καὶ τοῖς
 D | ἄλλοις πᾶσιν πολίταις, ὅμως προαγορεύομεν τῷ ἔξουσίαν πεποιημένῳ Ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐπειδὴν δοκιμασθῇ καὶ ἰδῇ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς τοὺς νόμους, ὧς ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ αὐτοῦ ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται. καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδῶν ἐστὶν οὐδ' ἀπαγορεύει, εἴαντε τις βούληται ὑμῶν εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις, εἴαντε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἔλθῶν, ἰέναι ἐκεῖσε ὅποι ἂν βούληται, ἔχοντα τὰ
 E αὐτοῦ. ὅς δ' ἂν | ὑμῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τὰς τε δίκας δικάζομεν καὶ τᾶλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἥδη φάμεν τοῦτον ὁμολογηκέναι ἔργῳ ἡμῖν ἅ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν ποιήσῃν ταῦτα, καὶ τὸν μὴ πειθόμενον τριχῇ φάμεν ἀδικεῖν, ὅτι τε γεννηταῖς οὐσίῃς ἡμῖν οὐ πείθεται, καὶ ὅτι τροφεῦσι, καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πείθεσθαι οὔτε πείθεται οὔτε πείθει
 52 ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν, | προτιθέντων ἡμῶν καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἅ ἂν κελεύωμεν, ἀλλὰ ἐφιέντων δυοῖν θάτερα, ἢ πείθειν ἡμᾶς ἢ ποιεῖν, τοῦτον οὐδέτερον ποιεῖ.

XIV. Ταύταις δὴ φάμεν καὶ σέ, ὦ Σώκρατες, ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἰπερ ποιήσεις ἅ ἐπινοεῖς, καὶ οὐχ ἥκιστα Ἀθηναίων σέ, ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα. εἰ οὖν ἐγὼ εἰποιμι· διὰ τί δὴ; ἴσως ἂν μου δικαίως καθάπτοιτο λέγοντες, ὅτι ἐν τοῖς μάλιστα Ἀθηναίων ἐγὼ αὐτοῖς ὁμολογηκῶς τυγχάνω ταύτην τὴν ὁμολογίαν.
 B φαῖεν γὰρ ἂν ὅτι ὦ Σώκρατες, μεγάλα ἡμῖν | τού-

των τεκμήριά ἐστιν, ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μὴ σοι διαφερόντως ἦρεσκεν, καὶ οὐτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες [, ὅτι μὴ ἄπαξ εἰς Ἰσθμόν,] οὔτε ἄλλοσε οὐδαμῶσε, εἰ μὴ ποι στρατευσόμενος, οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἤμεν καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω | σφόδρα ἡμᾶς ἥρου, καὶ C ὁμολόγεις καθ' ἡμᾶς πολιτεύεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ παίδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω, ὥς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως. ἔτι τοῖνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ ἐξῆν σοι φυγῆς τιμήσασθαι, εἰ ἐβούλου, καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλεως ἐπιχειρεῖς, τότε ἐκούσης ποιῆσαι. σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλωπίζου ὥς οὐκ ἀγανακτῶν, εἰ δέοι τεθνάναι σε, ἀλλὰ ἥρου, ὥς ἐφησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὐτ' ἐκείνους τοὺς λόγους αἰσχύνει, οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπει, ἐπιχειρῶν διαφθεῖραι, πράττεις | τε ἅπερ ἂν δοῦλος φανυλότατος πράξειεν, ἀποδιδρά- D σκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε καὶ τὰς ὁμολογίας, καθ' αἷς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ ἀπόκριναι, εἰ ἀληθῆ λέγομεν φάσκοντές σε ὁμολογηκέναι πολιτεύεσθαι καθ' ἡμᾶς ἔργῳ, ἀλλ' οὐ λόγῳ, ἢ οὐκ ἀληθῆ. τί φῶμεν πρὸς ταῦτα, ὦ Κρίτων; ἄλλο τι ἢ ὁμολογῶμεν;

ΚΡ. Ἀνάγκη, ὦ Σώκρατες.

ΣΩ. Ἄλλο τι οὖν, ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ ὁμολογίας παραβαίνεις, οὐχ ὑπὸ | ἀνάγκης ὁμολογήσας οὐδὲ ἀπατηθεὶς οὐδὲ ἐν Ε

ὀλίγω χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλευέσασθαι, ἀλλ' ἐν ἔτε-
 σιν ἑβδομήκοντα, ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι, εἰ μὴ ἡρέ-
 σκομεν ἡμεῖς μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολο-
 γίαι εἶναι. σὺ δὲ οὔτε Λακεδαιμόνα προηροῦ οὔτε
 Κρήτην, ἃς δὴ ἐκάστοτε φῆς εὐνομεῖσθαι, οὔτε ἄλλην
 53 οὐδεμίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐδὲ τῶν | βαρβα-
 ρικῶν, ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας ἢ οἱ χωλοί
 τε καὶ τυφλοὶ καὶ οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι δια-
 φερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἡρεσκεν ἢ πόλις τε
 καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι δῆλον ὅτι· τίνι γὰρ ἂν πόλις
 ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμένεις τοῖς
 ὁμολογημένοις; ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ, ὦ Σώκρατες· καὶ
 οὐ καταγέλαστός γε ἔσει ἐκ τῆς πόλεως ἐξεληθών.

XV. Σκόπει γὰρ δὴ, ταῦτα παραβὰς καὶ ἑξαμαρ-
 τάνων τι τούτων τί ἀγαθὸν ἐργάσει σπαντὸν ἢ τοῦς
 Β ἐπιτηδεῖους τοὺς | σπαντοῦ. ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύουσιν
 γέ σου οἱ ἐπιτηδεῖοι καὶ αὐτοὶ φεύγειν καὶ στερηθῆ-
 ναι τῆς πόλεως ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέσαι, σχεδὸν τι
 δῆλον· αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατά
 τινα πόλεων ἔλθῃς, ἢ Θήβαζε ἢ Μέγαράδε — εὐνο-
 μοῦνται γὰρ ἀμφοτέραι — πολέμιος ἦξεις, ὦ Σώκρα-
 τες, τῇ τούτων πολιτείᾳ, καὶ ὅσοι περ κήδονται τῶν
 αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονται σε διαφθορεὰ ἡγούμενοι
 τῶν νόμων, καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν δόξαν,
 C ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην | δικάσαι· ὅστις γὰρ
 νόμων διαφθορεὺς ἐστίν, σφόδρα που δόξειεν ἂν
 νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀνθρώπων διαφθορεὺς εἶναι.
 πότερον οὖν φεῦξαι τὰς τε εὐνομουμένας πόλεις καὶ
 τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο ποιοῦντι
 ἄρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάζεις τούτοις καὶ

ἀναισχυντήσεις διαλεγόμενος — τίνας λόγους, ὦ Σώκρατες; ἢ οὕσπερ ἐνθάδε, ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώποις καὶ τὰ νόμιμα καὶ οἱ νόμοι; καὶ οὐκ οἶει ἄσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ | Σωκράτους πρᾶγμα; οἴεσθαι γε χρή. ἀλλ' ἐκ D μὲν τούτων τῶν τόπων ἀπαρεῖς, ἥξεις δὲ εἰς Θετταλίαν παρὰ τοὺς ξένους τοὺς Κρίτωνος· ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία, καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν, ὡς γελοῖως ἐκ τοῦ δεσποτηρίου ἀπεδίδρασκες σκευὴν τέ τινα περιθέμενος, ἢ διφθέραν λαβὼν ἢ ἄλλα οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρον ἀνὴρ σμικροῦ χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος, ὡς τὸ εἶκος, | ἐτόλμησας οὕτως αἰσχροῶς ἐπιθυμεῖν E ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς, οὐδεὶς ὃς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μὴ τινα λυπῆς· εἰ δὲ μὴ, ἀκούσει, ὦ Σώκρατες, πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ. ὑπερχόμενος δὴ βιώσει πάντας ἀνθρώπους καὶ δουλεύων — τί ποιῶν; ἢ εὐωχούμενος ἐν Θετταλίᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δειπνον ἀποδεδημηκὼς εἰς Θετταλίαν; λόγοι δὲ ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς ποῦ ἡμῖν | ἔσον- 54 ται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἔνεκα βούλει ζῆν, ἵνα αὐτοὺς ἐκθρέψῃς καὶ παιδεύῃς; τί δέ; εἰς Θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέψεις τε καὶ παιδεύσεις, ξένους ποιήσας, ἵνα καὶ τοῦτο ἀπολαύσωσιν; ἢ τοῦτο μὲν οὐ, αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σου ζῶντος βέλτιον θρέφονται καὶ παιδεύονται, μὴ ξυνόντος σου αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπιτηδείοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν. πότερον ἔαν εἰς Θετταλίαν ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται, ἔαν δὲ εἰς Αἰδου ἀποδημήσῃς, οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἶπερ γέ τι

Β ὄφελος αὐτῶν ἐστὶν τῶν | σοι φασκόντων ἐπιτηδεύων
εἶναι, οἴεσθαι γε χρή.

XVI. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, πειθόμενος ἡμῖν τοῖς
σοῖς τροφεῦσι μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ μήτε
τὸ ξῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου, ἵνα εἰς
Ἄιδου ἐλθὼν ἔχῃς πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς
ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε σοι φαίνεται ταῦτα
πράττοντι ἄμεινον εἶναι οὐδὲ δικαιότερον οὐδὲ ὀσιώ-
τερον, οὐδὲ ἄλλω τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφι-
κομένῳ ἄμεινον ἐσται. ἀλλὰ νῦν μὲν ἡδικοκλήμενος ἄπει,
C ἐὰν ἀπίης, οὐχ ὑφ' ἡμῶν τῶν | νόμων ἀλλὰ ὑπ' ἀν-
θρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως αἰσχροῦς ἀνταδικήσας
τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σπαντοῦ ὁμολογίας τε καὶ
ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβὰς καὶ κακὰ ἐργασά-
μενος τούτους οὓς ἥκιστα ἔδει, σπαντόν τε καὶ φίλους
καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν
ζῶντι, καὶ ἐκεῖ οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοὶ οἱ ἐν Ἄιδου νόμοι
οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέχονται, εἰδότες, ὅτι καὶ ἡμᾶς
ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος. ἀλλὰ μή σε
D πείσῃ Κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον | ἢ ἡμεῖς.

XVII. Ταῦτα, ὦ φίλε ἑταῖρε Κρίτων, εὖ ἴσθι ὅτι
ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν, ὥσπερ οἱ κορυβαντιῶντες τῶν
αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν, καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη ἡ ἡγή
τούτων τῶν λόγων βομβεῖ καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν
ἄλλων ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δο-
κοῦντα, ἐὰν λέγῃς παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς. ὅμως
μέντοι εἴ τι οἶμι πλέον ποιήσῃν, λέγε.

ΚΡ. Ἄλλ', ὦ Σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν.

E ΣΩ. Ἔα τοίνυν, ὦ Κρίτων, | καὶ πράττωμεν ταύτην,
ἐπειδὴ ταύτη ὁ θεὸς ὑφηγεῖται.

ΦΑΙΔΩΝ

[ἢ περὶ ψυχῆς, ἠθικός.]

ΤΑ ΤΟΥΤ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΠΡΟΣΩΠΑ

St. I
p. 57

ΕΧΕΚΡΑΤΗΣ, ΦΑΙΔΩΝ, ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΣ,
ΣΩΚΡΑΤΗΣ, ΚΕΒΗΣ, ΣΙΜΜΙΑΣ, ΚΡΙΤΩΝ,
Ο ΤΩΝ ΕΝΔΕΚΑ ΤΗΗΡΕΤΗΣ.

I. ΕΧ. Αὐτός, ὦ Φαίδων, παρεγένου Σωκράτει Ἀ
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἣ τὸ φάρμακον ἔπιεν ἐν τῷ δε-
σμοτηρίῳ, ἢ ἄλλου του ἥκουσας;

ΦΑΙΔ. Αὐτός, ὦ Ἐχέκρατες.

ΕΧ. Τί οὖν δὴ ἐστὶν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ
θανάτου; καὶ πῶς ἐτελεύτα; ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκού-
σαιμι. καὶ γὰρ οὔτε τῶν πολιτῶν Φλιασίων οὐδεὶς
πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν Ἀθήναζε, οὔτε τις ξένος
ἀφίκται χρόνου συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν σαφές
τι | ἀγγεῖλαι οἶός τ' ἦν περὶ τούτων, πλήν γε δὴ Β
ὅτι φάρμακον πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν
εἶχεν φράζειν.

ΦΑΙΔ. Οὐδὲ τὰ περὶ τῆς δίκης | ἄρα ἐπύθεσθε 58
ὃν τρόπον ἐγένετο;

ΕΧ. Ναί, ταῦτα μὲν ἡμῖν ἠγγειλέ τις, καὶ ἐθαυμά-
ζομέν γε, ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς πολλῶ ὕστερον
φαίνεται ἀποθανών. τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ Φαίδων;

ΦΑΙΔ. Τύχη τις αὐτῷ, ὦ Ἐχέκρατες, συνέβη· ἔτυχεν γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης ἢ πρῶμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου, ὃ εἰς Ἀῆλον Ἀθηναῖοι πέμπουσιν.

ΕΧ. Τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστίν;

ΦΑΙΔ. Τοῦτ' ἐστὶ τὸ πλοῖον, ὡς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δις ἐπὶ ἐκείνους
 Β ὥχετο | ἄγων καὶ ἐσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὖξαντο, ὡς λέγεται, τότε, εἰ σωθεῖεν, ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Ἀῆλον· ἣν δὴ αἰεὶ καὶ νῦν ἐτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. ἐπειδὴν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτινύναι, πρὶν ἂν εἰς Ἀῆλόν τε ἀφίκηται τὸ πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε ἐν πολλῷ χρόνῳ γίνεται, ὅταν τύχῃσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες
 C αὐτούς. ἀρχή | δ' ἐστὶ τῆς θεωρίας, ἐπειδὴν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρῶμναν τοῦ πλοίου· τοῦτο δ' ἔτυχεν, ὥσπερ λέγω, τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γερονός. διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ Σωκράτει ἐν τῷ δεσποτηρίῳ ὃ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ θανάτου.

II. ΕΧ. Τί δὲ δὴ τὰ περὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὦ Φαίδων; τίνα ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα, καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρὶ; ἢ οὐκ εἶων οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἐρημος ἐτελεύτα φίλων;

D ΦΑΙΔ. | Οὐδαμῶς, ἀλλὰ παρῆσάν τινες καὶ πολλοί γε.

ΕΧ. Ταῦτα δὴ πάντα προθυμήθητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι, εἰ μὴ τίς σοι ἀσχολία τυγχάνει οὕσα.

ΦΑΙΔ. Ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν

διηγῆσασθαι· καὶ γὰρ τὸ μεμνηῆσθαι Σωκράτους καὶ αὐτὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα ἔμοιγε αἰεὶ πάντων ἥδιστον.

ΕΧ. Ἀλλὰ μὴν, ὦ Φαίδων, καὶ τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἐτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ ὥς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν ἔγωγε θαυμάσια | ἔπαθον παραγε- Ε
νόμενος. οὔτε γὰρ ὥς θανάτῳ παρόντα με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῆει· εὐδαίμων γὰρ μοι ἀνὴρ ἐφαίνετο, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν λόγων, ὥς ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα, ὥστε μοι ἐκείνου παρίστασθαι μὴδ' εἰς Αἴδου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πράξειν, εἴπερ τις πώποτε καὶ | ἄλλος. διὰ δὲ ταῦτα οὐδὲν πᾶν μοι 59
ἐλεεινὸν εἰσῆει, ὥς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡδονὴ ὥς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων, ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λόγοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τί μοι πάθος παρῆν καὶ τις ἀήθης κοῤῥασις ἀπὸ τε τῆς ἡδονῆς συγκεκριμένη ὁμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς λύπης, ἐνθυμουμένῳ ὅτι αὐτίκα ἐκείνος ἔμελλε τελευτᾶν. καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα, ὅτε μὲν γελῶντες, ἐνίοτε δὲ δακρύνοντες, εἰς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γὰρ πού τὸν ἄνδρα | καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. Β

ΕΧ. Πῶς γὰρ οὐ;

ΦΑΙΔ. Ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχεν, καὶ αὐτὸς ἔγωγε ἐτεταράγμην καὶ οἱ ἄλλοι.

ΕΧ. Ἐτυχον δέ, ὦ Φαίδων, τίνες παραγενομένοι;

ΦΑΙΔ. Οὗτός τε δὲ ὁ Ἀπολλόδωρος τῶν ἐπιχωρίων παρῆν καὶ ὁ Κριτόβουλος καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ

[Κρίτων], καὶ ἐτι Ἑρμογένης καὶ Ἐπιγένης καὶ Αἰσχίνης καὶ Ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ Κτήσιππος ὁ Παιανιεύς καὶ Μενέξενος καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· Πλάτων δέ, οἶμαι, ἡσθένει.

C EX. Ξένοι δέ τινες | παρῆσαν;

ΦΑΙΔ. Ναί, Σιμμίας τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδωνίδης καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων.

EX. Τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο;

ΦΑΙΔ. Οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι.

EX. Ἄλλος δέ τις παρῆν;

ΦΑΙΔ. Σχεδόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι.

EX. Τί οὖν δῆ; τίνες, φῆς, ἦσαν οἱ λόγοι;

III. ΦΑΙΔ. Ἐγὼ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι
D διηγῆσασθαι. αἶψά γάρ δῃ καὶ τὰς πρόσθεν | ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ τὸν Σωκράτη, συλλεγόμενοι ἔωθεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐν ᾧ καὶ ἡ δίκη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμοτηρίου. περιεμένομεν οὖν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμοτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων· ἀνεφώγετο γὰρ οὐ πρό· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθεῖν, εἰσῆμεν παρὰ τὸν Σωκράτη καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ. καὶ δῆ καὶ τότε πρωϊαίτερον συνελέγγμεν. τῇ γὰρ προτε-
ραία ἡμέρᾳ ἐπειδὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου
E | ἐσπέρας, ἐπυθόμεθα, ὅτι τὸ πλοῖον ἐκ Δήλου ἀφιγ-
μένον εἴη. παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις ἥκειν ὥς πρωϊαίτατα εἰς τὸ εἰωθός. καὶ ἦκομεν καὶ ἡμῖν ἐξελ-
θὼν ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπεν περιμέ-
νειν καὶ μὴ πρότερον παριέναι, ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ.
'λύουσι γάρ,' ἔφη, 'οἱ ἔνδεκα Σωκράτη καὶ παραγγέλ-

λουσιν, ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ· οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἤκεν καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι. εἰσιόντες οὖν | καταλαμβάνομεν τὸν μὲν Σωκράτη ἄρτι 60 λελυμένον, τὴν δὲ Ξανθίππην — γινώσκεις γάρ — ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ παρακαθημένην. ὥς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ Ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε καὶ τοιαῦτ' ἅττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες, ὅτι 'ὦ Σώκρατες, ὅστατον δὴ σε προσερούσι νῦν οἱ ἐπιτήδαιοι καὶ σὺ τούτους·' καὶ ὁ Σωκράτης βλέψας εἰς τὸν Κρίτωνα· 'ὦ Κρίτων,' ἔφη, 'ἀπαγέτω τις αὐτὴν οἴκαδε·' καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ Κρίτωνος βοῶσάν τε καὶ | κοπτομένην· ὁ δὲ Σωκράτης Β ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρὶ, καὶ τρίβων ἅμα· 'ὥς ἄτοπον,' ἔφη, 'ὦ ἄνδρες, εἰσὶν τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι ἡδύ· ὥς θαυμασίως πέφυκε πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυπηρόν, τῷ ἅμα μὲν αὐτῷ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἔάν τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδὸν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβάνειν καὶ τὸ ἕτερον, ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένῳ δὴ ὄντε. καὶ μοι δοκεῖ,' | ἔφη, 'εἰ ἐνενόησεν C αὐτὰ Αἰσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι, ὥς ὁ θεὸς βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύνατο, συνηψεν εἰς ταῦτόν αὐτοῖς τὰς κορυφάς, καὶ διὰ ταῦτα ᾧ ἂν τὸ ἕτερον παραγένηται ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ οὖν καὶ αὐτῷ μοι εἰσικεν· ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει [πρότερον] τὸ ἀλγεινόν, ἤκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ.'

IV. 'Ὁ οὖν Κέβης ὑπολαβὼν· 'νὴ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες,' ἔφη, 'εὖ γ' ἐποίησας ἀναμνήσας με. περὶ

- D γάρ τοι τῶν | ποιημάτων ὧν πεποίηκας ἐντείνας τοὺς τοῦ Αἰσώπου λόγους καὶ τὸ εἰς τὸν Ἀπόλλω προοίμιον καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤρουντο, ἀτὰρ καὶ Εὐήνος πρῶην, ὅτι ποτὲ διανοηθεῖς, ἐπειδὴ δεῦρο ἤλθες, ἐποίησας αὐτά, πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας. εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ Εὐήνω ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὐτίς ἐρωτᾷ — εὐ οἶδα γάρ, ὅτι ἐρήσεται — εἶπέ, τί χρὴ λέγειν.' 'λέγε τοίνυν,' ἔφη, 'αὐτῷ, ὃ Κέβης, τάληθῃ, ὅτι οὐκ ἐκείνω βουλόμενος οὐδὲ τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι ἐποίησα ταῦτα —
- E ἤδη | γάρ, ὥς οὐ ῥάδιον εἴη — ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος, τί λέγει, καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ πολλάκις ταύτην τὴν μουσικὴν μοι ἐπιτάττοι ποιεῖν. ἦν γὰρ δὴ ἅττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν τὸ αὐτὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίω, ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον, τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· ὃ Σώκρατες, ἔφη, μουσικὴν ποιεῖ καὶ ἐργάζου. καὶ ἐγὼ ἐν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ὑπελάμβανον αὐτό μοι παρα-
- 61 κελεύεσθαι τε | καὶ ἐπικελεύειν, ὥσπερ οἱ τοῖς θεοῖσι διακελευόμενοι, καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον, τοῦτο ἐπικελεύειν, μουσικὴν ποιεῖν, ὥς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγίστης μουσικῆς, ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος· νῦν δ' ἐπειδὴ ἦ τε δίκη ἐγένετο καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἐορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε χρῆναι, εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον ταύτην τὴν δημῶδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ, ἀλλὰ ποιεῖν. ἀσφαλέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι πρὶν
- B ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα | ποιήματα καὶ πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ. οὕτω δὴ πρῶτον μὲν εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα, οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεόν, ἐννοήσας,

ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι, εἶπερ μέλλοι ποιητῆς εἶναι, ποιεῖν μύθους, ἄλλ' οὐ λόγους, καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός, διὰ ταῦτα δὴ οὐς προχείρους εἶχον καὶ ἠπιστάμην μύθους τοὺς Αἰσώπου, τούτους ἐποίησα, οἷς πρόωτοις ἐνέτυχον.

V. Ταῦτα οὖν, ὦ Κέβης, Εὐήνω φράζε, καὶ ἐρρωσθαι καί, ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὥς τάχιστα. ἄπειμι δέ, ὥς | ἔοικε, τήμερον· κελεύουσιν γὰρ Ἀθη-
 ναῖοι.^C καὶ ὁ Σιμμίας· 'οἷον παρακαλεῖ,' ἔφη, 'τοῦτο, ὦ Σώκρατες, Εὐήνω; πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν, ἐξ ὧν ἐγὼ ἡσθημαι, οὐδ' ὅπως-
 τιοῦν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται.' 'τί δαί;' ἦ δ' ὅς, 'οὐ φιλόσοφος Εὐήνος;' 'ἔμοιγε δοκεῖ,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'ἐθέλῃσει τοίνυν καὶ Εὐήνος καὶ πᾶς, ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν. οὐ μέντοι ἴσως βιάσεται αὐτόν· οὐ γὰρ φασὶ θεμιτὸν εἶναι.' καὶ ἅμα λέγων ταῦτα καθῆκε τὰ σκέλη [ἀπὸ τῆς κλίνης] ἐπὶ | τὴν γῆν, καὶ^D καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο. ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ Κέβης· 'πῶς τοῦτο λέγεις, ὦ Σώκρατες, τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι, ἐθέλειν δ' ἂν τῷ ἀποδυνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἔπεσθαι;' 'τί δέ, ὦ Κέβης; οὐκ ἀκηκόατε σύ τε καὶ Σιμμίας περὶ τῶν τοιούτων Φιλολάῳ συγγεγονότες;' 'οὐδέν γε σαφῶς, ὦ Σώκρατες.' 'ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκόως, φθόνος οὐδεὶς λέγειν. καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρόειπε μέλλοντα | ἐκεῖσε ἀποδημεῖν διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ^E τῆς ἀποδημίας τῆς ἐκεῖ, ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἂν τις καὶ ποιῶι ἄλλο ἐν τῷ μέτρῳ ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ;'

VI. 'Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὐ φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτινύναι, ὧ Σώκρατες; ἤδη γὰρ ἔγωγε, ὅπερ νῦν δὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡμῖν διητᾶτο, ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σαφεὲς δὲ περὶ αὐτῶν οὐδενὸς
 62 πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα.' | 'ἀλλὰ προθυμεῖσθαι χρή,' ἔφη. 'τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις. ἴσως μέντοι θαυμαστὸν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπλοῦν ἔστιν καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ, ὥσπερ καὶ τᾶλλα, ἔστιν ὅτε καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυτοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην.' καὶ ὁ Κέβης ἡρέμα ἐπιγελάσας· 'ἔττω Ζεὺς,' ἔφη τῇ αὐτοῦ φωνῇ εἰπὼν. 'καὶ γὰρ ἂν δόξειεν,' ἔφη ὁ
 B | Σωκράτης, 'οὕτω γ' εἶναι ἄλογον· οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ' ἔχει τινὰ λόγον. ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν λόγος, ὡς ἐν τινι φρουρᾷ ἔσμεν οἱ ἄνθρωποι καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν ἐκ ταύτης λύειν οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ ῥᾷδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ, ὧ Κέβης, εὖ λέγεσθαι, τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι. ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως;' 'ἔμοιγε,' φησὶν ὁ Κέβης. 'οὐκοῦν,' ἢ δ' ὅς, 'καὶ
 C | σὺ ἂν τῶν σαντοῦ κτημάτων εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτινύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐτὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ, καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τιμωροῖτο ἂν;' 'πάνυ γ', ἔφη. 'ἴσως τοίνυν ταύτη οὐκ ἄλογον, μὴ πρότερον αὐτὸν ἀποκτινύναι δεῖν,

πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν·

VII. 'Ἄλλ' εἰκός,' ἔφη ὁ Κέβης, 'τοῦτό γε φαίνεται. ὁ μέντοι νῦν δὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥαδίως ἂν ἐθέλειν ἀποθνήσκειν, ἔοικεν τοῦτο, ὦ Σώκρατες, | ἀτόπῳ, εἶπερ ὁ νῦν δὴ ἐλέγομεν εὐλόγως D ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμενον ἡμῶν καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι. τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν τοὺς φρονιμωτάτους ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄριστοί εἰσιν τῶν ὄντων ἐπιστάται, θεοί, οὐκ ἔχει λόγον. οὐ γὰρ που αὐτός γε αὐτοῦ οἶεται ἄμεινον ἐπιμελήσεσθαι ἐλεύθερος γενόμενος· ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν οἰήθῃ ταῦτα, φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν | λογίζοιτο, ὅτι οὐ δεῖ ἀπὸ γε τοῦ ἀγαθοῦ E φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν, διὸ ἀλογίστεως ἂν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων ἐπιθυμοὶ που ἂν αἰεὶ εἶναι παρὰ τῷ αὐτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως, ὦ Σώκρατες, τούναντίον εἶναι εἰκός ἢ ὁ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους ἀγανακτεῖν ἀποθνήσκοντας πρέπει, τοὺς δ' ἄφρονας χαίρειν.' ἀκούσας οὖν ὁ Σωκράτης ἡσθῆναί τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ | Κέβητος 63 πραγματείᾳ, καὶ ἐπιβλέψας εἰς ἡμᾶς· 'αἰεὶ τοι,' ἔφη, 'ὁ Κέβης λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ, καὶ οὐ πάννυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι, ὅτι ἂν τις εἴπῃ.' καὶ ὁ Σιμίας· 'ἀλλὰ μήν,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν Κέβης· τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς δεσπότης ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν καὶ ῥαδίως ἀπαλλάττοντο αὐτῶν; καὶ μοι δοκεῖ Κέβης εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥαδίως φέρεις

καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς, ὡς αὐτοὺς | ὁμολογεῖς, θεούς.’ ‘δίκαια,’ ἔφη, ‘λέγετε. Βοίμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ.’ ‘πάνυ μὲν οὖν,’ ἔφη ὁ Σιμμίας.

VIII. ‘Φέρε δὴ,’ ἡ δ’ ὅς, ‘πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑμᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γάρ,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ὥμην ἤξειν πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς, ἔπειτα καὶ παρ’ ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἡδίκουν ἂν οὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι | παρ’ ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἂν πάνυ δυσχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἤξειν, εὖ ἴστε, ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων, δυσχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ’ εὐελπίς εἰμι εἶναί τι τοῖς τετελευτηκόσι καί, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.’ ‘τί οὖν,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘ὦ Σώκρατες; αὐτοὺς ἔχων τὴν διάνοιαν D ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ καὶν ἡμῖν | μεταδοίης; κοινὸν γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο, καὶ ἅμα σοι ἀπολογία ἐστίν, ἐὰν ἅπερ λέγεις ἡμᾶς πείσης.’ ‘ἀλλὰ πειράσομαι,’ ἔφη. ‘πρῶτον δὲ Κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα, τί ἐστίν ὃ βούλεσθαι μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν.’ ‘τί, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Κρίτων, ‘ἄλλο γε ἢ πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δῶσειν τὸ φάρμακον, ὅτι χρή σοι φράζειν ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι; φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομένους, δεῖν δὲ οὐδὲν τοιούτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ

δὲ μή, | ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δις καὶ τρίς πίνειν τοὺς Ε
 τι τοιοῦτον ποιοῦντας· καὶ ὁ Σωκράτης· ἔα, ἔφη, χαίρειν
 αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὥς καὶ
 δις δώσω, ἐὰν δὲ δέη, καὶ τρίς· ἄλλα σχεδὸν μὲν
 τι ἦδη, ἔφη ὁ Κρίτων· ἀλλὰ μοι πάσαι πράγματα
 παρέχει· ἔα αὐτόν, ἔφη· ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς
 βούλομαι ἦδη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὥς μοι φαίνεται
 εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν
 βίον θαρρεῖν μέλλων | ἀποθανεῖσθαι καὶ εὐελπίς εἶναι 64
 ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθὰ, ἐπειδὴν τελευτήσῃ· πῶς
 ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης,
 ἐγὼ πειράσομαι φράσαι.

IX. Κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς
 ἀπτόμενοι φιλοσοφίας λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι
 οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ ἐπιτηδεύουσιν ἢ ἀποθνήσκειν τε
 καὶ τεθνάναι. εἰ οὖν τοῦτο ἀληθές, ἄτοπον δήπου
 ἂν εἴη προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ μηδὲν ἄλλο
 ἢ τοῦτο, ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ ἀγανακτεῖν, ὃ πάσαι
 προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον· καὶ ὁ Σιμμίας
 γελάσας· νῆ τὸν Δία, ἔφη, ὦ | Σώκρατες, οὐ πάνυ Β
 γέ με νῦν γελασεῖοντα ἐποίησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ
 ἂν δὴ τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαντας δοκεῖν
 εὖ πάνυ εἰρησθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας καὶ ξυμφάναι
 ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ, ὅτι τῷ
 ὄντι οἱ φιλοσοφοῦντες θανατῶσι καὶ σφᾶς γε οὐ
 λεληθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰσιν τοῦτο πάσχειν· καὶ ἀληθῆ
 γ' ἂν λέγοιεν, ὦ Σιμμία, πλήν γε τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι.
 λέληθεν γὰρ αὐτούς, ἢ τε θανατῶσι καὶ ἢ ἄξιοί εἰσιν
 θανάτου καὶ οἷου θανάτου οἱ ὥς ἀληθῶς φιλόσοφοι.
 εἰπώμεν γάρ, ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόντες C

- ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι;· ‘πάνν γε,’
 ἔφη ὑπολαβὼν ὁ Σιμμίας. ‘ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ τὴν τῆς
 ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγὴν; καὶ εἶναι τοῦτο
 τὸ τεθνάναι, χωρὶς μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγέν
 αὐτὸ καθ’ αὐτὸ τὸ σῶμα γεγόνειναι, χωρὶς δὲ τὴν
 ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγείσαν αὐτὴν καθ’
 αὐτὴν εἶναι; ἄρα μὴ ἄλλο τι ἢ θάνατος ἢ τοῦτο;’
 ‘οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο,’ ἔφη. ‘σκέψαι δὴ, ὦ ἀγαθέ, ἐάν
 D ἄρα καὶ σοὶ ξυνδοκῇ ἅπερ ἐμοί. ἐκ γὰρ τούτων | μᾶλ-
 λον οἶμαι ἡμᾶς εἴσεσθαι περὶ ὧν σκοποῦμεν. φαίνεται
 σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέναι περὶ τὰς
 ἡδονὰς καλουμένας τὰς τοιάσδε, οἷον σίτων τε καὶ
 ποτῶν;· ‘ἥκιστα, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Σιμμίας. ‘τί
 δέ; τὰς τῶν ἀφροδισίων;· ‘οὐδαμῶς.’ ‘τί δέ; τὰς ἄλλας
 τὰς περὶ τὸ σῶμα θεραπείας δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι
 ὁ τοιοῦτος; οἷον ἱματίων διαφερόντων κτήσεις καὶ
 ὑποδημάτων καὶ τοὺς ἄλλους καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ
 τὸ σῶμα πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ ἀτιμάζειν, καθ’
 E ὅσον μὴ | πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν;· ‘ἀτιμάζειν
 ἐμοιγε δοκεῖ,’ ἔφη, ‘ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος.’
 ‘οὐκοῦν ὅλως δοκεῖ σοι,’ ἔφη, ‘ἢ τοῦ τοιούτου πραγ-
 ματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι, ἀλλὰ καθ’ ὅσον δύνα-
 ται ἀφεστάναι αὐτοῦ, πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τετραφθαι;’
 ‘ἐμοιγε.’ ‘ἄρ’ οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δηλός
 65 ἐστὶν ὁ φιλόσοφος ἀπολύων ὅτι μάλιστα | τὴν ψυχὴν
 ἀπὸ τῆς τοῦ σώματος κοινωνίας διαφερόντως τῶν
 ἄλλων ἀνθρώπων;· ‘φαίνεται.’ ‘καὶ δοκεῖ γε δήπου,
 ὦ Σιμμία, τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις, ὧς μηδὲν ἡδὺ
 τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι
 ζῆν, ἀλλ’ ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι ὁ μηδὲν

φροντίζων τῶν ἡδονῶν, αἷ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν.
 'πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις.'

Χ. 'Τί δὲ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως
 κτῆσιν; πότερον ἐμπόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ, εἴν τις
 αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσῃ κοινωνὸν συμπαραλαμβάνη; οἶον
 τὸ τοιούδε | λέγω· ἄρα ἔχει ἀλήθειάν τινα ὅψις τε Β
 καὶ ἀκοή τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὰ γε τοιαῦτα καὶ οἱ
 ποιηταὶ ἡμῖν αἰεὶ θρυλοῦσιν, ὅτι οὗτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς
 οὐδὲν οὔτε ὀρῶμεν; καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ
 σῶμα αἰσθήσεων μὴ ἀκριβεῖς εἰσιν μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ
 αἷ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ που τούτων φαυλότεραι εἰσιν·
 ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν;' 'πάνυ μὲν οὖν,' ἔφη. 'πότε οὖν,
 ἢ δ' ὅς, ἢ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἄπτεται; ὅταν μὲν
 γὰρ μετὰ τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον
 ὅτι τότε ἐξαπατᾶται ὑπ' αὐτοῦ.' | 'ἀληθῆ λέγεις.' 'ἄρ' C
 οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι, εἴπερ που ἄλλοθι, κατὰ-
 δῆλον αὐτῇ γίνεταί τι τῶν ὄντων;' 'ναί.' 'λογίζεται
 δέ γέ που τότε κάλλιστα, ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν
 παραλυπῇ, μήτε ἀκοή μήτε ὅψις μήτε ἀλγηδὼν μηδέ
 τις ἡδονή, ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίγνηται
 ἐῷσα χαίρειν τὸ σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ
 κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἀπτομένη ὀρέγεται τοῦ ὄντος.
 'ἔστι ταῦτα.' 'οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἢ τοῦ φιλοσόφου
 ψυχὴ μάλιστα | ἀτιμάζει τὸ σῶμα καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ, D
 ζητεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γίνεσθαι;' 'φαίνεται.' 'τί
 δὲ δὴ τὰ τοιάδε, ὦ Σιμμία; φασὲν τι εἶναι δίκαιον
 αὐτὸ ἢ οὐδέν;' 'φασὲν μέντοι νῆ Δία.' 'καὶ καλόν
 γέ τι καὶ ἀγαθόν;' 'πῶς δ' οὔ;' 'ἥδη οὖν πώποτε τι
 τῶν τοιούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες;' 'οὐδαμῶς,' ἢ δ'
 ὅς. 'ἀλλ' ἄλλη τινὲ αἰσθήσει τῶν διὰ τοῦ σώματος

ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων, οἷον μεγέθους
 πέρι, ὑγείας, ἰσχύος, καὶ τῶν ἄλλων ἐνὶ λόγῳ ἀπάν-
 Ε των τῆς οὐσίας, ὃ | τυγχάνει ἕκαστον οὐν. ἄρα διὰ τοῦ
 σώματος αὐτῶν τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ᾧδε
 ἔχει· ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκριβέστατα παρα-
 σκευάσῃται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι περὶ οὗ σκοπεῖ,
 οὗτος ἂν ἐγγύτατα ᾖ τοῦ γινῶναι ἕκαστον;· ‘πάννυ
 μὲν οὐν.’ ἄρ’ οὐν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσῃε καθα-
 ρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ᾖ ἐφ’
 ἕκαστον, μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος ἐν τῷ διανοεῖ-
 σθαι μήτε τινὰ ἄλλην αἰσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν
 66 | μετὰ τοῦ λογισμοῦ, ἀλλ’ αὐτῇ καθ’ αὐτὴν εἰλικρινεῖ
 τῇ διανοίᾳ χρώμενος αὐτὸ καθ’ αὐτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον
 ἐπιχειροῖ θηρεῦν τῶν ὄντων, ἀπαλλαγείς ὅτι μάλιστα
 ὀφθαλμῶν τε καὶ ὠτῶν καὶ ὥς ἔπος εἰπεῖν ξύμπαντος
 τοῦ σώματος, ὥς ταράττοντος καὶ οὐκ ἐώντος τὴν
 ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνησιν, ὅταν
 κοινωνῇ; ἄρ’ οὐχ οὗτός ἐστιν, ὃ Σιμμία, εἴπερ τις
 καὶ ἄλλος, ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος;· ‘ὑπερφυῶς,’ ἔφη
 ὁ Σιμμίας, ‘ὥς ἀληθῆ λέγεις, ὃ Σώκρατες.’

B XI. ‘Οὐκοῦν ἀνάγκη,’ | ἔφη, ‘ἐκ πάντων τούτων
 παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλο-
 σόφοις, ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἅττα λέγειν,
 ὅτι κινδυνεύει τοι ὥσπερ ἀτραπὸς τις ἐκφέρειν ἡμᾶς,
 ὅτι, ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ
 σκέψει, καὶ συμπεφυρμένη ἢ ἡμῶν ἢ ψυχῇ μετὰ τοιούτου
 κακοῦ, οὐ μὴ ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς οὐ ἐπιθυμοῦμεν·
 φαιδρὸν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές. μυρίας μὲν γὰρ
 ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀναγκαίαν
 C τροφήν· ἔτι δέ, ἂν | τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἔμπο-

δίξουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ ὄντος θήραν. ἐρώτων δὲ καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ φόβων καὶ εἰδώλων παντοδαπῶν καὶ φλυαρίας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς, ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆσαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι. διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτήσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίνονται, τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ | τὸ σῶμα, δουλεύοντες τῇ ^D τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλοσοφίας πέρι διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι, ἐάν τις ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι, ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὐτὸ πανταχοῦ παραπίπτον θόρουβον παρέχει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ καθορᾶν τάληθές, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται, ὅτι, εἰ μέλλομέν ποτε καθαρῶς τι εἶσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ θεατέον | αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε, ὡς ἔοικεν, ἡμῖν ^E ἔσται οὐ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φάμεν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὴν τελευτήσωμεν, ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσιν δὲ οὐ. εἰ γὰρ μὴ οἶόν τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γινῶναι, δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι ἢ τελευτήσασιν· τότε γὰρ αὐτὴ καθ' αὐτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται | χωρὶς τοῦ σώματος, ⁶⁷ πρότερον δ' οὐ. καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως, ὡς ἔοικεν, ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι μηδὲ κοινωνῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς τούτου φύσεως, ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἄν ὁ θεὸς αὐτὸς ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι

τῆς τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὥς τὸ εἰκός, μετὰ τοιούτων
 τε ἐσόμεθα καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ
 Β εἰλικρινές· τοῦτο δ' ἐστὶν ἴσως | τὸ ἀληθές. μὴ καθαρῶ
 γὰρ καθαρῶ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐ θεμιτὸν ἦ. τοιαῦτα
 οἶμαι, ὦ Σιμμία, ἀναγκαῖον εἶναι πρὸς ἀλλήλους
 λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φιλομαθεῖς.
 ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως;· 'παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες.'

XII. 'Οὐκοῦν,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'εἰ ταῦτα ἀληθῆ,
 ὦ ἑταῖρε, πολλὴ ἐλπίς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι,
 ἐκεῖ ἱκανῶς, εἴπερ που ἄλλοθι, κτήσασθαι τοῦτο, οὐ
 ἔνεκα ἢ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν ἐν τῷ παρελθόντι
 C βίῳ γέγονεν, ὥστε ἢ γε ἀποδημία ἢ νῦν μοι | προστε-
 ταγμένη μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ ἀν-
 δρί, ὃς ἡγρεῖται οἷ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ
 κεκαθαρμένην.' 'πάννυ μὲν οὖν,' ἔφη ὁ Σιμμία. 'κά-
 θαρσις δὲ εἶναι ἄρα οὐ τοῦτο ξυμβαίνει, ὅπερ πάλαι
 ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι μάλιστα ἀπὸ τοῦ
 σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσει αὐτὴν καθ' αὐτὴν
 πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαι τε καὶ
 ἀθροίζεσθαι, καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ ἐν τῷ
 D νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ ἔπειτα μόνῃ καθ' | αὐτήν,
 ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώματος;' 'πάννυ
 μὲν οὖν,' ἔφη. 'οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζε-
 ται, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος;' 'παντά-
 πασί γε,' ἢ δ' ὅς. 'λύειν δέ γε αὐτήν, ὥς φάμεν,
 προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι οἷ φιλοσοφοῦν-
 τες ὀρθῶς, καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστιν τῶν
 φιλοσόφων, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος,
 ἢ οὐ;' 'φαίνεται.' 'οὐκοῦν, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον,
 γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ

ὅτι γινναιτῶ ὄντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν, κἄ- E
ν αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; οὐ γελοῖον;
πῶς δ' οὕτως ὄντι ἄρα,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία, οἱ ὀρθῶς
φρονοῦντες ἀποθνήσκουν μελετῶσι, καὶ τὸ τεθνά-
ναι φοβεῖται ὡς ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ
σκοπεῖ. εἰ γὰρ διαβεβλήνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι,
αὐτὴν δὲ καὶ αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν,
τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῦντο καὶ ἀγανακτοῖεν,
οὐ πολλὴ ἂν ἄλογία εἴη, εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκεῖσε ἴοιεν,
οἱ ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστίν οὗ | διὰ βίου ἥρων τυχεῖν· 68
ἥρων δὲ φρονήσεως· ὥς τε διεβεβλήντο, τούτου ἀπηλ-
λάχθαι συνόντος αὐτοῖς; ἢ ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν
καὶ γυναικῶν καὶ νείων ἀποθανόντων πολλοὶ δὴ ἐκόν-
τες ἠθέλησαν εἰς Ἄιδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγόμενοι
τῆς ἐλπίδος, τῆς τοῦ ὄψεσθαι τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν
καὶ συνέσεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν,
καὶ λαβὼν σφύδρα τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδα-
μοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀξίως λόγου ἢ ἐν Ἄιδου,
ἀγανακτῆσαι τε | ἀποθνήσκων καὶ οὐκ ἄσμενος εἰσιν B
αὐτόσε; οἴεσθαι γε χρή, ἔαν τῷ ὄντι γε ἦ. ὦ ἑταῖρε,
φιλόσοφος· σφύδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ
ἄλλοθι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἄλλ' ἢ ἐκεῖ.
εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ
ἂν ἄλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θάνατον ὁ τοιοῦτος;
'πολλὴ μέντοι νῆ Δία,' ἢ δ' ὅς.

XIII. 'Οὐκοῦν ἱκανόν σοι τεκμήριον,' ἔφη, 'τοῦτο
ἄνδρός, ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλλοντα ἀποθα-
νεῖσθαι, ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος ἀλλὰ τις φιλοσώ-
ματος; ὁ αὐτὸς δὲ | που οὗτος τυγχάνει ὧν καὶ φιλο- C
χρήματος καὶ φιλότιμος, ἦτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμ-

- φότερα.’ ‘πάνν,’ ἔφη, ‘ἔχει οὕτως, ὥς λέγεις.’ ‘ἄρ’ οὐν,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία, οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει;’ ‘πάντως δῆπου,’ ἔφη. ‘οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη, ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζουσι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι, ἀλλ’ ὀλιγώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἄρ’ οὐ τούτοις μόνοις προσήκει τοῖς μάλιστα τοῦ
- D σώματος ὀλιγορουσίν τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ | ζῶσιν;’ ‘ἀνάγκη,’ ἔφη. ‘εἰ γὰρ ἐθέλεις,’ ἡ δ’ ὅς, ‘ἐννοῆσαι τὴν γε τῶν ἄλλων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος.’ ‘πῶς δῆ, ὦ Σώκρατες;’ ‘οἶσθα,’ ἡ δ’ ὅς, ‘ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάντες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν;’ ‘καὶ μάλ’,’ ἔφη. ‘οὐκοῦν φόβῳ μεζόνων κακῶν ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον, ὅταν ὑπομένωσιν;’ ‘ἔστι ταῦτα.’ ‘τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει ἀνδρεῖοί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι. καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ δειλιά ἀνδρεῖον εἶναι.’
- E ‘πάνν | μὲν οὖν.’ ‘τί δὲ οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ ταῦτόν τοῦτο πεπόνθασιν· ἀκολασία τινὶ σώφρονές εἰσιν; καίτοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι, ἀλλ’ ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ ὅμοιον τὸ πάθος τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φοβούμενοι γὰρ ἐτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐκείνων, ἄλλων ἀπέχονται ὑπ’ ἄλλων κρατούμενοι. καίτοι καλοῦσί γε ἀκολασίαν
- 69 τὸ ὑπὸ | τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ’ ὅμως συμβαίνει αὐτοῖς κρατουμένοις ὑφ’ ἡδονῶν κρατεῖν ἄλλων ἡδονῶν. τοῦτο δ’ ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο, τῷ τρόπῳ τινὰ δι’ ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι.’ ‘ἔοικε γάρ.’ ‘ὦ μακάριε Σιμμία, μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ἢ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγὴ, ἡδονὰς πρὸς ἡδονὰς καὶ λύπας πρὸς

λύπας καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλλάττεσθαι, καὶ
 μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνο
 μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα
 καταλλάττεσθαι, | φρόνησις, καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ B
 μετὰ τούτου ὠνούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα τῷ ὄντι ἢ καὶ
 ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ ξυλλήβδην
 ἀληθῆς ἀρετὴ μετὰ φρονήσεως, καὶ προσγιγνομένων
 καὶ ἀπογιγνομένων καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν
 ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως
 καὶ ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων μὴ σκιαγραφία τις ἢ
 ἢ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ
 οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχη, τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ἢ
 καθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων, καὶ ἡ σωφροσύνη
 καὶ | ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις μὴ C
 καθαρός τις ἦ. καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς
 ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες οὐ φαῦλοι εἶναι, ἀλλὰ τῷ
 ὄντι πάλαί αἰνίττεσθαι, ὅτι, ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέ-
 λεστος εἰς Αἶδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείμεται, ὃ δὲ
 κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος ἐκεῖσε ἀφικόμενος
 μετὰ θεῶν οἰκήσει. εἰσὶν γὰρ δὴ, ὥς φασιν οἱ περὶ
 τὰς τελετὰς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί, βάρκχοι δὲ τε
 παῦροι· οὗτοι δ' εἰσὶν | κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ D
 ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς. ὦν δὴ καὶ ἐγὼ
 κατὰ γε τὸ δυνατόν οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ
 παντὶ τρόπῳ προθυμῆθην γενέσθαι· εἰ δ' ὀρθῶς
 προθυμῆθην καὶ τι ἠνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ
 σαφὲς εἰσόμεθα, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον, ὥς
 ἐμοὶ δοκεῖ. ταῦτ' οὖν ἐγώ,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία τε καὶ
 Κέβης, ἀπολογοῦμαι, ὥς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων
 καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας οὐ χαλεπῶς φέρω οὐδ'

Ε ἀγανακτῶ, ἡγρούμενος κἀκεῖ | οὐδὲν ἦττον ἢ ἐνθάδε
 δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι καὶ ἐταίροις· τοῖς
 δὲ πολλοῖς ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώ-
 τερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς Ἀθηναίων δικασταῖς,
 εὖ ἂν ἔχοι.²

XIV. Εἰπόντος δὲ τοῦ Σωκράτους ταῦτα ὑπο-
 λαβὼν ὁ Κέβης ἔφη· ὦ Σώκρατες, τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε
 70 δοκεῖ καλῶς λέγεσθαι, τὰ δὲ περὶ τῆς | ψυχῆς πολλὴν
 ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπειδὴν ἀπαλλαγῇ
 τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἐτι ἦ, ἀλλ' ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ
 διαφθείρηται τε καὶ ἀπολλύηται, ἢ ἂν ὁ ἄνθρωπος
 ἀποθνήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος καὶ
 ἐκβαίνουσα ὥσπερ πνεῦμα ἢ καπνὸς διασκεδασθεῖσα
 οἴχηται διαπτομένη καὶ οὐδὲν ἐτι οὐδαμοῦ ἦ. ἐπεὶ,
 εἶπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὐτὴν συνηθροισμένη καὶ
 ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὧν σὺ νῦν δὴ
 Βδιῆλθες, πολλὴ ἂν ἐλπίς εἴη καὶ καλή, ὦ | Σώκρατες,
 ὥς ἀληθῆ ἐστιν ἃ σὺ λέγεις· ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως
 οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως, ὥς ἐστι τε
 ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καὶ τινα δύναμιν
 ἔχει καὶ φρόνησιν.³ ἀληθῆ, ἔφη, λέγεις, ὁ Σωκράτης,
 ὦ Κέβης· ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν; ἢ περὶ αὐτῶν τούτων
 βούλει διαμυθολογῶμεν, εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε
 μή; ἔγωγε οὖν, ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι,
 ἣντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν.⁴ οὐκ οὖν γ' ἂν οἶμαι,
 ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα,
 Ο οὐδ' εἰ | κωμῳδιοποιὸς εἴη, ὥς ἀδολεσχῶ καὶ οὐ περὶ
 προσηκόντων τοὺς λόγους ποιοῦμαι. εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ
 διασκοπεῖσθαι.

XV. Σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ τῆδέ πη, εἴτ' ἄρα ἐν

"Αἰδοῦ εἰσὶν αἱ ψυχὰς τελευτησάντων τῶν ἀνθρώπων
 εἴτε καὶ οὐ. παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος, οὗ μεμνή-
 μεθα, ὥς εἰσὶν ἐνθύνδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ, καὶ πάλιν γε
 δεῦρο ἀφικνουῦνται καὶ γίνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων·
 καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, πάλιν γίνεσθαι ἐκ τῶν ἀπο-
 θανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ εἶεν ἂν αἱ | ψυχὰς D
 ἡμῶν ἐκεῖ; οὐ γὰρ ἂν πάλιν ἐγίνοντο μὴ οὔσαι, καὶ
 τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι
 φανερόν γίνοιτο, ὅτι οὐδαμῶθεν ἄλλοθεν γίνονται
 οἱ ζῶντες ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μὴ ἔστι τοῦτο,
 ἄλλου ἂν του δέοι λόγου." πάννυ μὲν οὖν," ἔφη ὁ
 Κέβης. "μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων," ἢ δ' ὅς, "σκόπει
 μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾶον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ
 ζώων πάντων καὶ φυτῶν, καὶ ξυλλήβδην ὅσαπερ ἔχει
 γένεσιν, περὶ πάντων εἰδῶμεν, ἅρ' οὕτως γίγνεται
 πάντα, οὐκ | ἄλλοθεν ἢ ἐκ τῶν ἐναντίων τὰ ἐναντία. E
 ὅσοις τυγχάνει ὃν τοιοῦτόν τι, οἶον τὸ καλὸν τῷ
 αἰσχυρῷ ἐναντίον που καὶ δίκαιον ἀδίκῳ, καὶ ἄλλα δὴ
 μυρία οὕτως ἔχει. τοῦτο οὖν σκεψώμεθα, ἅρα ἀναγ-
 καῖον, ὅσοις ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμῶθεν ἄλλοθεν αὐτὸ
 γίνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐτῷ ἐναντίου. οἶον ὅταν μεῖζόν
 τι γίγνηται, ἀνάγκη που ἐξ ἐλάττονος ὄντος πρότερον
 ἔπειτα μεῖζον γίνεσθαι;" "ναί." "οὐκοῦν καὶ ἐλάττον
 γίγνηται, ἐκ μεῖζονος ὄντος πρότερον | ὕστερον ἐλάττον 71
 γενήσεται;" "ἔστιν οὕτω," ἔφη. "καὶ μὴν ἐξ ἰσχυροτέρου
 τὸ ἀσθενέστερον καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θάττον;" "πάννυ
 γε." "τί δέ; ἂν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος,
 καὶ ἂν δικαιότερον, ἐξ ἀδικωτέρου;" "πῶς γὰρ οὐ;"
 "ἱκανῶς οὖν," ἔφη, "ἔχομεν τοῦτο, ὅτι πάντα οὕτω
 γίγνεται, ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πράγματα;" "πάννυ

γε. 'τί δ' αὖ; ἔστι τι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων δυοῖν ὄντων
 B δύο γενέσεις, ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ | τὸ ἕτερον, ἀπὸ
 δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον· μείζονος μὲν
 πράγματος καὶ ἐλάττονος μεταξὺ αὐξήσεις καὶ φθίσεις,
 καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ δὲ φθίνειν;
 'ναί,' ἔφη. 'οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι καὶ συγκρίνεσθαι,
 καὶ ψύχεσθαι καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω,
 καὶ εἰ μὴ χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργω
 γοῦν πανταχοῦ οὕτως ἔχειν ἀναγκαῖον, γίνεσθαι τε
 αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων γένεσιν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς
 ἀλλήλα;' 'πάννυ μὲν οὖν,' ἢ δ' ὅς.

C XVI. 'Τί οὖν;' ἔφη. 'τῷ | ζῆν ἔστί τι ἐναντίον,
 ὥσπερ τῷ ἐργηγορέναι τὸ καθεύδειν;' 'πάννυ μὲν οὖν,'
 ἔφη. 'τί;' 'τὸ τεθνάναι,' ἔφη. 'οὐκοῦν ἐξ ἀλλήλων τε
 γίνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἔστιν, καὶ αἱ γενέσεις
 εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντων;' 'πῶς γὰρ οὔ;'
 'τὴν μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν ὧν νῦν δὴ ἔλεγον
 ἐγώ σοι,' ἔφη, 'ἐρῶ,' ὁ Σωκράτης, 'καὶ αὐτὴν καὶ τὰς
 γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέραν. λέγω δὲ τὸ μὲν
 καθεύδειν, τὸ δὲ ἐργηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν
 τὸ ἐργηγορέναι γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐργηγορέναι τὸ
 D | καθεύδειν, καὶ τὰς γενέσεις αὐτοῖν τὴν μὲν κατα-
 δαρθάνειν εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρεσθαι. ἱκανῶς σοι,'
 ἔφη, 'ἢ οὔ;' 'πάννυ μὲν οὖν.' 'λέγε δὴ μοι καὶ σύ,'
 ἔφη, 'οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν
 φῆς τῷ ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι;' 'ἔγωγε.' 'γίνεσθαι δὲ
 ἐξ ἀλλήλων;' 'ναί.' 'ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος τί τὸ γιγνώ-
 μενον;' 'τὸ τεθνηκός,' ἔφη. 'τί δέ,' ἢ δ' ὅς, 'ἐκ τοῦ
 τεθνεῶτος;' 'ἀναγκαῖον,' ἔφη, 'ὁμολογεῖν ὅτι τὸ ζῶν.'

ἔκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὧ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ οἱ ζῶντες γίνονται; | φαίνεται, ἔφη. εἰσὶν ἄρα, Εἰ ἔφη, αἱ ψυχὰς ἡμῶν ἐν Αἴδου. ἔοικεν. οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα ἢ γ' ἑτέρα σαφὴς οὐσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς δήπου, ἢ οὐ; πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. πῶς οὖν, ἢ δ' ὅς, ποιήσομεν; οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χωλὴ ἔσται ἢ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναντίαν τινὰ γένεσιν; πάντως που, ἔφη. τίνα ταύτην; τὸ ἀναβιώσκεσθαι. οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς | ζῶντας αὕτη, τὸ ἀνα-72 βιώσκεσθαι; πάνυ γε. ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζῶντων· τούτου δὲ ὄντος ἱκανόν που ἐδόκει τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναί που, ὅθεν δὴ πάλιν γίνεσθαι. δοκεῖ μοι, ἔφη, ὧ Σώκρατες, ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν.

XVII. Ἴδὲ τοίνυν οὕτως, ἔφη, ὧ Κέβης, ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὁμολογήκαμεν, ὥς ἐμοὶ δοκεῖ. εἰ γὰρ μὴ αἰ ἀνταποδιδοίη τὰ ἑτέρα τοῖς | ἑτέροις γιγνόμενα Εἰ ὥσπερ εἰ κύκλῳ περιούντα, ἀλλ' εὐθείᾳ τις εἴη ἢ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνακάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι πάντα τελευτῶντα τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη καὶ τὸ αὐτὸ πάθος ἂν πάθοι καὶ παύσαιτο γιγνόμενα; πῶς λέγεις; ἔφη. οὐδὲν χαλεπόν, ἢ δ' ὅς, ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ καταδαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη γιγνόμενον ἐκ

τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντ' ἂν
 C λῆρον | τὸν Ἐνδυμῖωνα ἀποδείξειεν καὶ οὐδαμοῦ ἂν
 φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τᾶλλα πάντα ταῦτὸν ἐκείνῳ πε-
 πονθέναι, καθεύδειν. κἂν εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάντα,
 διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου γεγο-
 νὸς εἴη, ὁμοῦ πάντα χρήματα. ὥσαύτως δέ, ὃ φίλε
 Κέβης, εἰ ἀποθνήσκοι μὲν πάντα, ὅσα τοῦ ξῆν μετα-
 λάβοι, ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τούτῳ τῷ σχήματι
 τὰ τεθνεῶτα καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκειτο, ἄρ' οὐ
 πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι καὶ μηδὲν
 D ξῆν; εἰ γάρ ἐκ | μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο,
 τὰ δὲ ζῶντα θνήσκει, τίς μηχανὴ μὴ οὐ πάντα κατ-
 αναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι; 'οὐδὲ μία μοι δοκεῖ,'
 ἔφη ὁ Κέβης, 'ὃ Σώκρατες, ἀλλὰ μοι δοκεῖς παντά-
 πασιν ἀληθῆ λέγειν.' 'ἔστιν γάρ,' ἔφη, 'ὃ Κέβης, ὥς
 ἐμοὶ δοκεῖ, παντὸς μᾶλλον οὕτω, καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα
 οὐκ ἔξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι
 καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς
 ζῶντας γίνεσθαι καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι
 E [καὶ ταῖς μὲν γε ἀγαθαῖς | ἄμεινον εἶναι, ταῖς δὲ
 κακαῖς κάκιον].'

XVIII. 'Καὶ μήν,' ἔφη ὁ Κέβης ὑπολαβὼν, 'καὶ
 κατ' ἐκείνόν γε τὸν λόγον, ὃ Σώκρατες, εἰ ἀληθὴς
 ἐστίν, ὃν σὺ εἰώθας θαμὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις
 οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὐσα, καὶ κατὰ
 τοῦτον ἀνάγκη πού ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὲ χρόνῳ με-
 μαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύ-
 73 νατον, εἰ μὴ ἦν πού ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν τῷδε | τῷ
 ἀνθρώπῳ εἶδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατον
 ἢ ψυχὴ τι ἔοικεν εἶναι.' 'ἀλλὰ, ὃ Κέβης,' ἔφη ὁ

Σιμίας ὑπολαβὼν, 'ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπό-
 μνησὼν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ παρόντι μέμνημαι.
 'ἐνὶ μὲν λόγῳ,' ἔφη ὁ Κέρης, 'καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώ-
 μενοι οἱ ἄνθρωποι, εἴαν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγου-
 σιν πάντα ἣ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς
 ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ'
 ἦσαν τοῦτο ποιήσκειν. ἔπειτα εἴαν τις ἐπὶ τὰ διαγράμ-
 ματα | ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέ-^B
 στατα κατηγορεῖ, ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει.' 'εἰ δὲ μὴ
 ταύτη γε,' ἔφη, 'πείθει, ὦ Σιμίας,' ὁ Σωκράτης,
 'σκέψαι, ἂν τῇδὲ πῇ σοι σκοπούμεν συνδόξη. ἀπι-
 στεῖς γὰρ δὴ, πῶς ἢ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησις
 ἐστίν;' 'ἀπιστῶ μὲν σοι ἔγωγε,' ἢ δ' ὅς ὁ Σιμίας,
 'οὐ, αὐτὸ δὲ τοῦτο,' ἔφη, 'δέομαι μαθεῖν περὶ οὗ ὁ
 λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδὸν γε ἐξ ὧν Κέρης
 ἐπεχείρησε λέγειν ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν
 μέντ' ἂν ἦττον ἀκούοιμι νῦν, πῇ σὺ ἐπεχείρησας λέ-
 γειν.' | 'τῇδ' ἔγωγε,' ἢ δ' ὅς. 'ὁμολογοῦμεν γὰρ δῆπον,^C
 εἰ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο πρότερόν
 ποτε ἐπίστασθαι.' 'πάννυ γ',² ἔφη. 'ἄρ' οὖν καὶ τόδε
 ὁμολογοῦμεν, ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ
 τοιούτῳ, ἀνάμνησιν εἶναι; λέγω δὲ τίνα τρόπον τόνδε·
 εἴαν τίς τι ἕτερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκούσας ἢ τίνα ἄλλην
 αἰσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῶ, ἀλλὰ καὶ ἕτε-
 ρον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἢ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' ἄλλη, ἄρα
 οὐχὶ τοῦτο δικαίως ἐλέγομεν ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν
 ἐννοιαν | ἔλαβεν;³ 'πῶς λέγεις;⁴ 'οἷον τὰ τοιαῦτα· ἄλλη^D
 που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας.' 'πῶς γὰρ οὐ;⁵
 'οὐκοῦν οἶσθα, ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἰδῶσιν λύραν ἢ
 ἱμάτιον ἢ ἄλλο τι οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἶωθε χρη-

σθαι, πάσχουσι τοῦτο· ἐγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παιδός, οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δὲ ἐστὶν ἀνάμνησις; ὥσπερ καὶ Σιμμίαν τις ἰδὼν πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦτ' αὖν εἴη.' 'μυρία μέντοι νῆ Δία,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'οὐκοῦν,' ἡ δ' ὅς, 'τὸ τοιοῦτον | ἀνάμνησις τίς ἐστι; μάλιστα μέντοι, ὅταν τις τοῦτο πάθῃ περὶ ἐκεῖνα, ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέληστο;' 'πάννυ μὲν οὖν,' ἔφη. 'τί δέ;' ἡ δ' ὅς, 'ἐστὶν ἵππον γεγραμμένον ἰδόντα καὶ λύραν γεγραμμένην ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι, καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον Κέβητος ἀναμνησθῆναι;' 'πάννυ γε.' 'οὐκοῦν καὶ Σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον αὐτοῦ
 74 Σιμμίου ἀναμνησθῆναι;' 'ἐστὶ | μέντοι,' ἔφη.

XIX. 'Ἄρ' οὖν οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει τὴν ἀνάμνησιν εἶναι μὲν ἅφ' ὁμοίων, εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ ἀνομοίων;' 'συμβαίνει.' 'ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμνησθῇται τίς τι, ἅρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν, ἐννοεῖν, εἴτε τι ἐλλείπει τοῦτο κατὰ τὴν ὁμοιότητα εἴτε μὴ ἐκείνου οὗ ἀνεμνήσθη;' 'ἀνάγκη,' ἔφη. 'σκόπει δὴ,' ἡ δ' ὅς, 'εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει. φαμέν πού τι εἶναι ἴσον, οὐ ξύλον λέγω ξύλῳ οὐδὲ λίθον λίθῳ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι, αὐτὸ τὸ ἴσον· φῶμέν
 B τι εἶναι ἢ μηδέν;' 'φῶμεν μέντοι νῆ Δί,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'θαυμαστῶς γε.' 'ἢ καὶ ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἐστίν;' 'πάννυ γε,' ἡ δ' ὅς. 'πόθεν λαβόντες αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην; ἅρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν, ἢ ξύλα ἢ λίθους ἢ ἄλλα ἅττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκείνο ἐνενοήσαμεν, ἕτερον ὃν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν

σοι φαίνεται; σκόπει δὲ καὶ τῇδε. ἄρ' οὐ λίθοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα ἐνίοτε ταῦτ' ὄντα τῷ μὲν ἴσα φαίνεται, τῷ δ' οὐ; 'πάνυ μὲν οὖν.' τί δέ; αὐτὰ τὰ ἴσα ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη, ἢ ἡ | ἰσότης ἀνισότης; 'οὐδέ- C
 πώποτε γε, ὦ Σώκρατες.' 'οὐ ταῦτ' ἄρα ἔστιν,' ἢ δ' ὅς, 'ταῦτά τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον.' 'οὐδαμῶς μοι φαίνεται, ὦ Σώκρατες.' 'ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ', ἔφη, 'τῶν ἴσων, ἐτέρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννεονόηκας τε καὶ εἰληφας;' 'ἀληθέστατα,' ἔφη, 'λέγεις.' 'οὐκοῦν ἢ ὁμοίον ὄντος τούτοις ἢ ἀνομοίου;' 'πάνυ γε.' 'διαφέρει δέ γε,' ἢ δ' ὅς, 'οὐδέν· ἔως ἂν ἄλλο ἰδὼν ἀπὸ ταύτης τῆς ὅψεως ἄλλο ἐννοήσης, εἴτε ὁμοιον εἴτε | ἀνόμοιον, D
 ἀναγκαῖον,' ἔφη, 'αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγυμέναι.' 'πάνυ μὲν οὖν.' 'τί δέ;' ἢ δ' ὅς· 'ἢ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν τοῖς ἴσοις; ἄρα φαίνεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν ἴσον, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνῳ τῷ τοιοῦτον εἶναι οἷον τὸ ἴσον, ἢ οὐδέν;' 'καὶ πολὺ γε,' ἔφη, 'ἐνδεῖ.' 'οὐκοῦν ὁμολογοῦμεν, ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ, ὅτι βούλεται μὲν τοῦτο, ὃ νῦν ἐγὼ ὀρῶ, εἶναι οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων, ἐνδεῖ δὲ καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον | εἶναι [ἴσον] οἷον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἔστιν φανυλότερον, E
 ἀναγκαῖον που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο ᾧ φησιν αὐτὸ προσεικέναι μὲν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν;' 'ἀνάγκη.' 'τί οὖν; τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὐ, περὶ τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον;' 'παντάπασί γε.' 'ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέναι τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε | τὸ πρῶτον ἰδόντες 75
 τὰ ἴσα ἐννεονόησαμεν, ὅτι ὁρέγεται μὲν πάντα ταῦτα

εἶναι οἶον τὸ ἴσον, ἔχει δὲ ἐνδεεστερώς· 'ἔστι ταῦτα.'
 'ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλλοθεν αὐτὸ
 ἐννενοηκέναι μηδὲ δυνατόν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ' ἢ ἐκ
 τοῦ ἰδεῖν ἢ ἄψασθαι ἢ ἐκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθή-
 σεων· ταῦτόν δὲ πάντα ταῦτα λέγω.' 'ταῦτόν γάρ
 ἐστίν, ὦ Σώκρατες, πρὸς γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ
 λόγος.' 'ἀλλὰ μὲν δὴ ἐκ γε τῶν αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆ-
 B | σαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐκείνου τε | ὁρέ-
 γεται τοῦ ὃ ἐστίν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστίν·
 ἢ πῶς λέγομεν;' 'οὕτως.' 'πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι
 ἡμᾶς ὁρᾶν καὶ ἀκούειν καὶ τᾶλλα αἰσθάνεσθαι τυχεῖν
 ἔδει που εἰληφότας ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου, ὅτι
 ἐστίν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἴσα ἐκείσε
 ἀνοίσειν, ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦτ' εἶναι
 οἶον ἐκεῖνο, ἔστιν δὲ αὐτοῦ φανλότερα.' 'ἀνάγκη ἐκ
 τῶν προειρημένων, ὦ Σώκρατες.' 'οὐκοῦν γενόμενοι
 εὐθύς ἐωρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν καὶ τὰς ἄλλας αἰσθή-
 C | σεις εἰχομεν;' 'πάνυ γε.' | 'ἔδει δέ γε, φαμέν, πρὸ
 τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι;' 'ναί.'
 'πρὶν γενέσθαι ἄρα, ὥς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν
 εἰληφέναι.' 'ἔοικεν.'

XX. 'Οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ
 γενέσθαι ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν
 γενέσθαι καὶ εὐθύς γενόμενοι οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ
 τὸ μείζον καὶ τὸ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοι-
 αῦτα; οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ λόγος ἡμῖν μᾶλ-
 λόν τι ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ καὶ αὐτοῦ τοῦ
 ἀγαθοῦ καὶ δικαίου καὶ ὁσίου καί, ὅπερ λέγω, περὶ
 D | ἀπάντων, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι, καὶ
 ἐν ταῖς ἐρωτήσεσιν ἐρωτῶντες καὶ ἐν ταῖς ἀποκρί-

σεσιν ἀποκρινόμενοι. ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας πρὸ τοῦ γενέσθαι εἰληφέναι. 'ἔστι ταῦτα.' 'καὶ εἰ μὲν γε λαβόντες ἐκάστοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδότες αἰεὶ γίνεσθαι καὶ διὰ βίου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ' ἔστιν, λαβόντα του ἐπιστήμην ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλέκεναι· ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν, ὃ Σιμμία, ἐπιστήμης ἀποβολήν;' 'πάντως δήπου,' | ἔφη, 'ὦ Σώκρατες.' 'εἰ δέ γε, οἶμαι, E λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπωλέσαμεν, ὥστερον δὲ ταῖς αἰσθηθεσι χρῶμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἄς ποτε καὶ πρὶν εἶχομεν, ἂρ' οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν οἰκείαν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν ἂν εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν;' 'πάνυ γε.' 'δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, | αἰσθόμενόν τι ἢ 76 ἰδόντα ἢ ἀκούσαντα ἢ τινα ἄλλην αἰσθησιν λαβόντα ἕτερόν τι ἀπὸ τούτου ἐννοῆσαι, ὃ ἐπελέληστο, ὃ τοῦτο ἐπλησίαζεν ἀνόμοιον ὢν ἢ ὃ ὅμοιον· ὥστε, ὅπερ λέγω, δυοῖν τὰ ἕτερα, ἥτοι ἐπιστάμενοί γε αὐτὰ γεγόναμεν καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὥστερον, οὓς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗτοι, καὶ ἢ μάθησις ἀνάμνησις ἂν εἴη.' 'καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει, ὦ Σώκρατες.'

XXI. 'Πότερον οὖν αἰρεῖ, ὦ Σιμμία, ἐπισταμένους ἡμᾶς γερονέναι, ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι | ὥστερον B ὧν πρότερον ἐπιστήμην εἰληφότες ἤμεν;' 'οὐκ ἔχω, ὦ Σώκρατες, ἐν τῷ παρόντι ἐλέσθαι.' 'τί δὲ τόδε; ἔχεις ἐλέσθαι, καὶ πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ; ἀνὴρ ἐπιστάμενος περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχει ἂν δοῦναι λόγον ἢ οὐ;' 'πολλὴ ἀνάγκη,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες.' 'ἢ καὶ

δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν διδόναι λόγον περὶ τούτων
 ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν;’ ‘βουλοίμην μέντ’ ἄν,’ ἔφη ὁ
 Σιμμίας· ‘ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι, μὴ αὖρισι
 τηνικάδε οὐκέτι ἢ ἀνθρώπων οὐδεὶς ἀξίως οἶός τε
 τοῦτο ποιῆσαι.’ ‘οὐκ | ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαι
 γε,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία, πάντες αὐτά;’ ‘οὐδαμῶς.’ ‘ἀνα-
 μιμνήσκονται ἄρα ἃ ποτε ἔμαθον;’ ‘ἀνάγκη.’ ‘πότε
 λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν; οὐ
 γὰρ δὴ ἀφ’ οὗ γε ἄνθρωποι γεγόναμεν.’ ‘οὐ δῆτα.’
 ‘πρότερον ἄρα.’ ‘ναί.’ ‘ἦσαν ἄρα, ὦ Σιμμία, αἱ ψυχαὶ
 καὶ πρότερον, πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἶδει, χωρὶς
 σωμάτων, καὶ φρόνησιν εἶχον.’ ‘εἰ μὴ ἄρα γιγνώμε-
 νοι λαμβάνομεν, ὦ Σώκρατες, ταύτας τὰς ἐπιστήμας.’
 Δοῦτος γὰρ λείπεται ἐτι ὁ χρόνος.’ | ‘εἶεν, ὦ ἑταῖρε·
 ἀπόλλυμεν δὲ αὐτάς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ; οὐ γὰρ
 δὴ ἔχοντές γε αὐτάς γιγνώμεθα, ὥς ἄρτι ὠμολογή-
 σαμεν· ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧ περ καὶ λαμβά-
 νομεν; ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον;’ ‘οὐδαμῶς,
 ὦ Σώκρατες, ἀλλὰ ἔλαθον ἑμαυτὸν οὐδὲν εἰπών.’

XXII. ‘Ἄρ’ οὖν οὕτως ἔχει,’ ἔφη, ‘ἡμῖν, ὦ Σιμ-
 μίας; εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλοῦμεν αἰεὶ, καλόν τε καὶ
 ἀγαθὸν καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία, καὶ ἐπὶ ταύτην
 τὰ ἐκ τῶν αἰσθησέων πάντα ἀναφέρομεν, ὑπάρχου-
 σαν | πρότερον ἀνευρίσκοντες ἡμετέραν οὐσαν, καὶ
 ταῦτα ἐκείνη ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον, οὕτως ὥσπερ
 καὶ ταῦτα ἔστιν, οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν εἶναι
 καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως
 ἂν ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη; ἄρ’ οὕτως ἔχει, καὶ
 ἴση ἀνάγκη ταῦτά τε εἶναι καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς
 πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέναι, καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε;’

‘ὑπερφυῶς, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘δοκεῖ μοι ἢ αὐτῇ ἀνάγκῃ εἶναι, καὶ εἰς καλόν γε καταφεύγει ὁ λόγος εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι τήν τε | ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς καὶ τὴν οὐσίαν, ἣν σὺ νῦν λέγεις. οὐ γὰρ ἔχω ἔρωγε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὅν ὡς τοῦτο, τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ’ εἶναι ὡς οἶόν τε μάλιστα, καλόν τε καὶ ἀγαθὸν καὶ τᾶλλα πάντα, ἃ σὺ νῦν δὴ ἔλεγες· καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἱκανῶς ἀποδέδεικται.’ ‘τί δὲ δὴ Κέβητι;’ ἔφη ὁ Σωκράτης· ‘δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν.’ ‘ἱκανῶς,’ ἔφη ὁ Σιμμίας, ‘ὡς ἔρωγε οἶμαι· καί τοι καρτερώτατος ἀνθρώπων ἐστὶν πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἄλλ’ οἶμαι οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν. ὅτι πρὶν | γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ. B

XXIII. Εἰ μέντοι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, ἔτι ἔσται, οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ,’ ἔφη, ‘ὦ Σώκρατες, ἀποδεδεῖχθαι, ἄλλ’ ἔτι ἐνέστηκεν, ὃ νῦν δὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν, ὅπως μὴ ἀποθνήσκοντος τοῦ ἀνθρώπου διασκεδαννῦνται ἡ ψυχὴ καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι τοῦτο τέλος ἦ. τί γὰρ κωλύει γίνεσθαι μὲν αὐτὴν καὶ ξυνίστασθαι ἄλλοθεν ποθεν καὶ εἶναι πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὴν δὲ ἀφίκηται καὶ ἀπαλλάττεται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθεῖρεσθαι;’ ‘εὖ λέγεις,’ | ἔφη, ‘ὦ Σιμμία,’ ὁ C Κέβης. ‘φαίνεται γὰρ ὥσπερ ἡμῖς ἀποδεδεῖχθαι οὐ δεῖ, ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς ἦν ἡμῶν ἡ ψυχὴ· δεῖ δὲ προσἀποδεῖξαι, ὅτι, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν, οὐδὲν ἦττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀπόδειξις ἔχειν.’ ‘ἀποδέδεικται μὲν,’ ἔφη, ‘ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης,’ ὁ Σωκράτης, ‘καὶ νῦν, εἰ θέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λόγον εἰς ταυτόν καὶ ὃν πρὸ τοῦ-

του ὁμολογήσαμεν, τὸ γίγνεσθαι πᾶν τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος. εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, D ἀνάγκη δὲ | αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένην μηδαμόθεν ἄλλοθεν ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτήν, καὶ ἐπειδὴν ἀποθάνῃ, εἶναι, ἐπειδὴ γε δεῖ αὐτῆς αὐτὴν γίγνεσθαι; ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγετε καὶ νῦν.

XXIV. Ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε καὶ Σιμμίας ἡδέως αὖ καὶ τοῦτον διαπραγματεύεσθαι τὸν λόγον ἐτι μᾶλλον καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παιδῶν, μὴ ὥς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐτὴν ἐκβαίνουσιν ἐκ τοῦ σώματος E διαφυσᾶ καὶ διασκεδάννυσιν, ἄλλως τε | καὶ ὅταν τύχη τις μὴ ἐν νηνεμία, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύματι ἀποθνήσκων.' καὶ ὁ Κέβης ἐπιγέλασας· 'ὥς δεδιότων,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, πειρῶ ἀναπεῖθαι· μᾶλλον δὲ μὴ ὥς ἡμῶν δεδιότων, ἀλλ' ἴσως ἐνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται· τοῦτον οὖν πειρώμεθα πείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια.' 'ἀλλὰ χρὴ,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'ἐπαθεῖν αὐτῷ ἐκάστης ἡμέρας, ἕως αὖ ἐξεπάσητε.' 'πόθιν οὖν,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες, | τῶν τοιούτων ἀγαθὸν ἐπωδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σύ,' ἔφη, 'ἡμᾶς ἀπολείπεις;' 'πολλὴ μὲν ἡ Ἑλλάς,' ἔφη, 'ὦ Κέβης, ἐν ἣ ἔνεσις πον ἀγαθοὶ ἄνδρες, πολλὰ δὲ καὶ τὰ τῶν βαρβάρων γένη, οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας τοιοῦτον ἐπωδόν, μήτε χρημάτων φειδομένους μήτε πόνων, ὥς οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι αὖ ἀναγκαιότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα. ζητεῖν δὲ χρὴ καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ αὖ οὐδὲ ῥαδίως εὔροιτε μᾶλλον ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν.' 'ἀλλὰ ταῦτα μὲν δῆ,' ἔφη, 'ὑπάρξει,'

ὁ Κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, | ἐπανεέλθωμεν, εἰ σοι B
 ἡδομένῳ ἐστίν· ἄλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ
 οὐ μέλλει;· καλῶς,· ἔφη, λέγεις·

XXV. Οὐκοῦν τοιόνδε τι,· ἢ δ' ὅς ὁ Σωκράτης,
 ὁδεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς, τῷ ποίῳ τινὶ ἄρα προσ-
 ῆκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τὸ διασκεδάννυσθαι, καὶ
 ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι μὴ πάθῃ αὐτό, καὶ
 τῷ ποίῳ τινὶ οὐ· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι,
 πότερον ἢ ψυχὴ ἐστίν, καὶ ἐκ τούτων θαρρεῖν ἢ δε-
 διέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς;· ἀληθῆ,· ἔφη, λέ-
 γεις· ἄρ' οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ | συνθέτῳ C
 οὔτι φύσει προσήκει τοῦτο πάσχειν, διαιρεθῆναι ταύτη
 ἢ περ συντεθῆ· εἰ δέ τι τυγχάνει ὃν ἀξύνθετον, τούτῳ
 μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα, εἶπερ τῷ ἄλλῳ;·
 ὁκοεῖ μοι,· ἔφη, οὕτως ἔχειν,· ὁ Κέβης· οὐκοῦν
 ἅπερ αἰεὶ κατὰ ταῦτα καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα
 εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύνθετα, τὰ δὲ ἄλλοτ' ἄλλως καὶ
 μηδέποτε κατὰ ταῦτά, ταῦτα δὲ εἶναι τὰ σύνθετα;
 ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως· ἴωμεν δὴ,· ἔφη, ἐπὶ ταῦτα,
 ἐφ' ἅπερ ἐν τῷ ἐμπροσθεν λόγῳ. αὐτὴ ἡ οὐσία ἥς
 λόγον | δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρωτῶντες καὶ ἀποκρι- D
 νόμενοι, πότερον ὡσαύτως αἰεὶ ἔχει κατὰ ταῦτα ἢ
 ἄλλοτ' ἄλλως; αὐτὸ τὸ ἴσον, αὐτὸ τὸ καλόν, αὐτὸ
 ἕκαστον, ὃ ἐστίν, τὸ ὄν, μὴ ποτε μεταβολὴν καὶ ἡν-
 τινοῦν ἐνδέχεται; ἢ αἰεὶ αὐτῶν ἕκαστον, ὃ ἐστι, μονο-
 ειδὲς ὃν αὐτὸ καθ' αὐτό, ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχει
 καὶ οὐδέποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀλλοιώσιν οὐδεμίαν
 ἐνδέχεται;· ὡσαύτως,· ἔφη, ἀνάγκη,· ὁ Κέβης, κατὰ
 ταῦτά ἔχειν, ὧ Σώκρατες· τί δὲ τῶν πολλῶν [κα-
 λῶν], οἷον ἀνθρώπων ἢ ἵππων ἢ | ἱματίων ἢ ἄλλων E

ὄντινωνοῦν τοιούτων ἢ ἴσων ἢ καλῶν ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁμωνύμων; ἄρα κατὰ ταῦτά ἔχει, ἢ πᾶν τοῦναντίου ἐκείνοις οὔτε αὐτὰ αὐτοῖς οὔτε ἀλλήλοις οὐδέποτε, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδαμῶς κατὰ ταῦτά; 'οὔτως,' 19 ἔφη ὁ Κέβης· 'οὐδέποτε ὡσανύτως ἔχει.' 'οὐκοῦν | τούτων μὲν καὶν ἄψαιο καὶν ἰδοῖς καὶν ταῖς ἄλλαις αἰσθησεσιν αἰσθητοί, τῶν δὲ κατὰ ταῦτά ἐχόντων οὐκ ἔστιν ὅτῳ ποτ' ἂν ἄλλῳ ἐπιλάβοιο ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ, ἀλλ' ἔστιν αἰετὴ τὰ τοιαῦτα καὶ οὐχ ὁρατά;' 'παντάπασιν,' ἔφη, 'ἀληθῆ λέγεις.'

XXVI. 'Θῶμεν οὖν βούλει,' ἔφη, 'δύο εἶδη τῶν ὄντων, τὸ μὲν ὁρατόν, τὸ δὲ ἀειδές;' 'θῶμεν,' ἔφη. 'καὶ τὸ μὲν ἀειδὲς αἰεὶ κατὰ ταῦτά ἔχον, τὸ δὲ ὁρατὸν μηδέποτε κατὰ ταῦτά;' 'καὶ τοῦτο,' ἔφη, 'θῶμεν.' 'φέρει B δὴ, ἢ δ' ὅς, ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν | τὸ μὲν σῶμά ἐστι, τὸ δὲ ψυχή;' 'οὐδὲν ἄλλο,' ἔφη. 'ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἶδει φαῖμεν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστερον τὸ σῶμα;' 'παντί,' ἔφη, 'τοῦτό γε δηλόν, ὅτι τῷ ὁρατῷ.' 'τί δὲ ἡ ψυχή; ὁρατὸν ἢ ἀειδές;' 'οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε, ὦ Σώκρατες,' ἔφη. 'ἀλλὰ ἡμεῖς γε τὰ ὁρατά καὶ τὰ μὴ τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει λέγομεν· ἢ ἄλλῃ τινὶ οἶε;' 'τῇ τῶν ἀνθρώπων.' 'τί οὖν περὶ ψυχῆς λέγομεν; ὁρατὸν ἢ ἀόρατον εἶναι;' 'οὐχ ὁρατόν.' 'ἀειδὲς ἄρα;' 'ναί.' 'ὁμοιότερον ἄρα ψυχῇ σώματός ἐστιν τῷ ἀειδεῖ, τὸ δὲ τῷ ὁρατῷ.' 'πᾶσα ἀνάγκη, ὦ C | Σώκρατες.'

XXVII. 'Οὐκοῦν καὶ τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὁρᾶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι' ἄλλης τινὸς αἰσθήσεως — τοῦτο γάρ ἐστιν τὸ διὰ

τοῦ σώματος, τὸ δι' αἰσθήσεων σκοπεῖν τι —, τότε μὲν ἔλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ οὐδέποτε κατὰ ταῦτά ἔχοντα, καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράττεται καὶ ἱλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· 'πάνν γε.' 'ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' | αὐτὴν σκοπῇ, D ἐκείσε οἴχεται εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ αἰὲν οὐ καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον, καὶ ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτοῦ αἰὲν μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅτανπερ αὐτὴ καθ' αὐτὴν γένηται καὶ ἐξῇ αὐτῇ, καὶ πέπανταί τε τοῦ πλάνου καὶ περὶ ἐκεῖνα αἰὲν κατὰ ταῦτά ὡσαύτως ἔχει, ἅτε τοιούτων ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα φρόνησις κέκληται;' 'παντάπασιν,' ἔφη, 'καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις, ὦ Σώκρατες.' 'ποτέρω οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἶδει καὶ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν νῦν | λεγομένων ψυχῇ ὁμοιότερον εἶναι καὶ συγγενέστε- E ρον;' 'πᾶς ἂν μοι δοκεῖ,' ἢ δ' ὅς, 'συγχωρησάι, ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύτης τῆς μεθόδου, καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁμοιότερόν ἐστι ψυχῇ τῷ αἰὲν ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μή.' 'τί δὲ τὸ σῶμα;' 'τῷ ἐτέρῳ.'

XXVIII. 'Ὅρα δὴ καὶ τῇδε, ὅτι, ἐπειδὴν ἐν τῷ αὐτῷ ὧσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ | μὲν δουλεύειν καὶ 80 ἄρχεσθαι ἢ φύσις προστάττει, τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότερόν σοι δοκεῖ ὁμοιον τῷ θεῷ εἶναι καὶ πότερον τῷ θνητῷ; ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον οἶον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν;' 'ἔμοιγε.' 'ποτέρω οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικεν;' 'δῆλα δὴ, ὦ Σώκρατες, ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ θεῷ, τὸ δὲ σῶμα τῷ θνητῷ.' 'σκόπει δὴ,' ἔφη, 'ὦ Κέβης, εἰ ἐκ πάντων

τῶν εἰρημέων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει, τῷ μὲν θείῳ
 B καὶ | ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ
 καὶ αἰεὶ ὡσαύτως κατὰ ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότα-
 τον εἶναι ψυχῇ, τῷ δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ
 πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ
 ταῦτα ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον αὐτὸ εἶναι σῶμα. ἔχομέν
 τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὃ φίλε Κέβης, ἢ οὐχ οὕτως
 ἔχει; ὅκ ἔχομεν.

XXIX. 'Τί οὖν; τούτων οὕτως ἔχόντων ἄρ' οὐχί
 σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει, ψυχῇ δὲ αὐ-
 τὸ παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι ἢ ἐγγύς τι τούτου;' 'πῶς
 C | γὰρ οὐ;' 'ἐννοεῖς οὖν,' ἔφη, 'ὅτι, ἐπειδὴν ἀποθάνη
 ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν ὄρατόν αὐτοῦ, τὸ σῶμα, καὶ ἐν
 ὄρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ὃ προσήκει
 διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν [καὶ διαπνεῖσθαι], οὐκ
 εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπεικῶς συχρὸν
 ἐπιμένει χρόνον, ἐὰν μὲν τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ
 σῶμα τελευτήσῃ καὶ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα
 συμπεσὼν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθὲν, ὥσπερ οἱ ἐν
 Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον
 D ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ | μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν
 σαπῇ, ὅσα τε καὶ νεῦρα καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως
 ὥς ἔπος εἰπεῖν ἀθάνατά ἐστιν· ἢ οὐ;' 'ναί.' 'ἢ δὲ
 ψυχὴ ἄρα, τὸ αἰδές, τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον
 οἰχόμενον γενναῖον καὶ καθαρὸν καὶ αἰετῶν, εἰς Ἄιδου
 ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν, οἷ,
 ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ λείον, αὕτη
 δὲ δὴ ἡμῖν ἢ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα ἀπαλλαττο-
 μένη τοῦ σώματος εὐθὺς διαπεφύσεται καὶ ἀπόλωλεν,
 E ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, | ὃ

φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ᾧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος ξυνεφέλκονσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἐκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτήν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο — τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὁρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι | μελετῶσα ῥαδίως· ἢ 81 οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; 'παντάπασί γε.' 'οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ αἰεδὲς ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον, οἱ ἀφικομένη ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων ἀπηλλαγμένη. ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμνημένων, ὥς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα; οὕτω φῶμεν, ᾧ Κέβης, ἢ ἄλλως;

XXX. 'Οὕτω νῆ Δία,' ἔφη ὁ Κέβης. 'ἐὰν δέ γε, | οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρώσα καὶ γεροητευμένη ὑπ' αὐτοῦ ὑπὸ τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς ἄλλ' ἢ τὸ σωματοειδές, οὗ τις ἂν ᾤψαιτο καὶ ἰδοι καὶ πίοι καὶ φάγοι καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίδια χρήσαιτο, τὸ δὲ τοῖς ὅμμασι σκοτῶδες καὶ αἰεδές, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ αἰρετόν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν, οὕτω δὴ ἔχουσαν οἶει ψυχὴν | αὐτήν καθ' αὐτήν εἰλικρινῇ C ἀπαλλάξεσθαι;' 'οὐδ' ὁπωστιοῦν,' ἔφη. 'ἀλλὰ καὶ διελλημένην γε, οἶμαι, ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἢ ὁμιλία τε καὶ συνουσία τοῦ σώματος διὰ τὸ ἀεὶ

ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμ-
 φυτον;’ ‘πάνυ γε.’ ‘ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο
 οἶσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ καὶ γεῶδες καὶ ὁρατόν·
 ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνεται τε καὶ
 ἔλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ αἰ-
 θουῶς τε καὶ Αἰδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ | μνήματά
 τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη, περὶ ἃ δὴ καὶ ὥφθη
 ἅττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ
 τοιαῦται ψυχαὶ εἰδῶλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι,
 ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι, διὸ καὶ ὀρῶνται.’ ‘εἰκὸς
 γε, ὦ Σώκρατες.’ ‘εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὐ τί
 γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύ-
 λων, αἱ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι
 δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὐσης·
 Ε καὶ μέχρι γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ | ξυν-
 επακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ ἐνδεθῶ-
 σιν εἰς σῶμα.

XXXI. Ἐνδοῦνται δέ, ὥσπερ εἰκὸς, εἰς τοιαῦτα
 ἦθη ὅποι’ ἅττ’ ἂν καὶ μεμελετηκῶσι τύχωσιν ἐν τῷ
 βίῳ.’ ‘τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες;’ ‘οἷον
 τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας
 μεμελετηκότας καὶ μὴ διευλαβημένους εἰς τὰ τῶν ὄνων
 γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ
 82 οὐκ | οἶει;’ ‘πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις.’ ‘τοὺς δέ γε
 ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἀρπαγὰς προτετιμηκό-
 τας εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ λεράκων καὶ ἰκτίνων
 γένη· ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φραμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι;’
 ‘ἀμέλει,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘εἰς τὰ τοιαῦτα.’ ‘οὐκοῦν,’ ἢ
 δ’ ὅς, ‘δῆλα δὴ καὶ τᾶλλα, ἢ ἂν ἕκαστα ἴοι, κατὰ
 τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης;’ ‘δῆλον δὴ,’ ἔφη·

‘πῶς δ’ οὐ;’ ‘οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι,’ ἔφη, ‘καὶ τούτων εἰς καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες οἱ τὴν δημοτικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν | ἐπιτετηδευκότες, ἣν B δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γερονύαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ;’ ‘πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι;’ ‘ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικόν τε καὶ ἡμερον γένος, ἢ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν ἢ μυρμηκῶν, ἢ καὶ εἰς ταῦτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους.’ ‘εἰκός.’

XXXII. ‘Εἰς δέ γε θεῶν γένος μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπionτι οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι | ἀλλ’ ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἔνεκα, ὧ ἑταῖρε C Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλοσοφοῦντες ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἀπασῶν καὶ καρτεροῦσι καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς ἑαυτούς, οὐ τι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν.’ ‘οὐ γὰρ ἂν πρέποι,’ ἔφη, ‘ὦ Σώκρατες,’ ὁ Κέβης. ‘οὐ μέντοι μὰ Δία,’ ἢ δ’ ὅς. | ‘τοιγάρτοι τούτοις μὲν ἅπασιν, ὦ Κέ- D βης, ἐκείνοι, οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς, ἀλλὰ μὴ σώματι πράττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες οὐ κατὰ ταῦτα πορεύονται αὐτοῖς, ὥς οὐκ εἰδόσιν, ὅπη ἔρχονται, αὐτοὶ δὲ ἡγρούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν καὶ τῇ ἐκείνης λύσει τε καὶ καθαρῷ ταύτῃ τρέπονται ἐκείνῃ ἐπόμενοι, ἢ ἐκείνῃ ὑφηγεῖται.’

XXXIII. ‘Πῶς, ὦ Σώκρατες;’ ‘ἐγὼ ἐρῶ,’ ἔφη. ‘γινώσκουσι γάρ;’ ἢ δ’ ὅς, ‘οἱ φιλομαθεῖς ὅτι παρα-

Ελαβοῦσα αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἢ φιλοσοφία | ἀτεχνῶς
 διαδεδεμένην ἐν τῷ σώματι καὶ προσκεκολλημένην,
 ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ διὰ εἰργμοῦ διὰ τούτου σκο-
 πεῖσθαι τὰ ὄντα ἀλλὰ μὴ αὐτὴν δι' αὐτῆς, καὶ ἐν
 πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην, καὶ τοῦ εἰργμοῦ τὴν
 δεινότητα κατιδοῦσα ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς ἂν
 83 μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος ξυλλήπτωρ εἴη τοῦ | δε-
 δέσθαι, — ὅπερ οὖν λέγω, γινώσκουσιν οἱ φιλομα-
 θεῖς, ὅτι οὕτω παραλαβοῦσα ἢ φιλοσοφία ἔχουσιν
 αὐτῶν τὴν ψυχὴν ἡρέμα παραμυθεῖται καὶ λύειν ἐπι-
 χειρεῖ, ἐνδεικνυμένη, ὅτι ἀπάτης μὲν μεστὴ ἢ διὰ
 τῶν ὁμμάτων σκέψις, ἀπάτης δὲ ἢ διὰ τῶν ὠτων καὶ
 τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν
 ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι, αὐτὴν δὲ
 εἰς αὐτὴν ξυλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευο-
 μένη, πιστεύειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ ἢ αὐτῇ, ὅτι
 Β ἂν νοήσῃ | αὐτὴ καθ' αὐτὴν αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῶν ὄντων·
 ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν ἄλλοις ὃν ἄλλο, μηδὲν
 ἡρεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον αἰσθητόν
 τε καὶ ὁρατόν, ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾷ νοητόν τε καὶ ἀειδές.
 ταύτῃ οὖν τῇ λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι
 ἢ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου ψυχῇ οὕτως ἀπέχεται
 τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυπῶν καὶ φόβων,
 καθ' ὅσον δύνатаι, λογιζομένη, ὅτι, ἐπειδὴν τις σφό-
 δρα ἡσθῇ ἢ φοβηθῇ ἢ λυπηθῇ ἢ ἐπιθυμήσῃ, οὐδὲν
 τοσοῦτον κακὸν ἐπαθεῖν ἀπ' αὐτῶν ὧν ἂν τις οἴηθαι,
 Γ οἶον ἢ νοσήσας ἢ τι | ἀναλώσας διὰ τὰς ἐπιθυμίας,
 ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακὸν καὶ ἔσχατόν ἐστι,
 τοῦτο πάσχει καὶ οὐ λογίζεται αὐτό.' τί τοῦτο, ὦ
 Σώκρατες; ἔφη ὁ Κέβης. ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώ-

που ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡσθῆναι ἢ λυπηθῆναι σφοδρὰ ἐπὶ τῷ καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν μάλιστα τοῦτο πάσῃ, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον, οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὀρατά· ἢ οὐ;⁸⁴ 'πάνυ γε.' 'οὐκοῦν ἐν τούτῳ τῷ πάθει μάλιστα | κατα- D
δεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος;' 'πῶς δὴ;' 'ὅτι ἐκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα προσηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾷ καὶ ποιεῖ σωματοειδῆ, δοξάζουσιν αὐτὰ ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῇ. ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῷ σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν ἀναγκάζεται, οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίνεσθαι καὶ οἷα μηδέποτε εἰς Ἄιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι, ἀλλὰ αἰεὶ τοῦ σώματος ἀναπλέα ἐξίεναι, ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα καὶ ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι, καὶ ἐκ | τούτων ἄμοιρος εἶναι E
τῆς τοῦ θείου τε καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας.' 'ἀληθέστατα,' ἔφη, 'λέγεις,' ὁ Κέβης, 'ὦ Σώκρατες.'

XXXIV. 'Τούτων τοίνυν ἔνεκα, ὦ Κέβης, οἱ δικαίως φιλομαθεῖς κόσμιοί εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι, οὐχ ὧν οἱ πολλοὶ ἔνεκά φασιν· ἢ σὺ οἶε;' | 'οὐ δῆτα ἔγωγε.'⁸⁴
'οὐ γάρ, ἀλλ' οὕτω λογίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου, καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη τὴν μὲν φιλοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν, λυούσης δὲ ἐκείνης αὐτὴν παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὐτὴν ἐγκαταδεῖν καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν Πηνελόπης τινὰ ἐναντίως ἱστὸν μεταχειριζομένην, ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευάζουσα, ἐπομένη τῷ λογισμῷ καὶ αἰεὶ ἐν τούτῳ οὔσα, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ θεῖον καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη καὶ ὑπ' ἐκείνου τρεφομένη, | ζῆν τε οἶεται B

οὕτω δεῖν, ἕως ἂν ζῇ, καὶ ἐπειδὴν τελευτήσῃ, εἰς τὸ
 ξυγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη ἀπηλλάχθαι
 τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὲ τῆς τοιαύτης τροφῆς
 οὐδὲν δεινόν, μὴ φοβηθῇ, ταῦτά γ' ἐπιτηδεύσασα, ὧ
 Σιμμία τε καὶ Κέβης, ὅπως μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ
 ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος ὑπὸ τῶν ἀνέμων διαφυση-
 θεῖσα καὶ διαπτομένη οἴχηται καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδα-
 μοῦ ᾗ.

- XXXV. Σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ
 C | Σωκράτους ἐπὶ πολὺν χρόνον, καὶ αὐτὸς τε πρὸς τῷ
 εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ Σωκράτης, ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο,
 καὶ ἡμῶν οἱ πλείστοι. Κέβης δὲ καὶ Σιμμίας σμι-
 κρὸν πρὸς ἀλλήλῳ διελεγέσθην· καὶ ὁ Σωκράτης ἰδὼν
 αὐτῷ ἤρετο· 'τί;' ἔφη, 'ὑμῖν τὰ λεχθέντα μῶν μὴ
 δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι; πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑπο-
 ψίας καὶ ἀντιλαβὰς, εἴ γε δὴ τις αὐτὰ μέλλει ἱκανῶς
 διεξιέναι. εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν
 λέγω· εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνή-
 D σσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν καὶ | διελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαί-
 νεται βέλτιον ἂν λεχθῆναι, καὶ αὖ καὶ ἐμὲ συμπαρα-
 λαβεῖν, εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν.'
 καὶ ὁ Σιμμίας ἔφη· 'καὶ μήν, ὦ Σώκρατες, τᾷληθῇ
 σοι ἐρῶ. πάλαι γὰρ ἡμῶν ἑκάτερος ἀπορῶν τὸν ἑτε-
 ρον προωθεῖ καὶ κελεύει ἐρέσθαι διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν
 μὲν ἀκοῦσαι, ὀκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μὴ σοι ἀηδὲς
 ᾗ διὰ τὴν παροῦσαν συμφορὰν.' καὶ ὃς ἀκούσας ἐγέ-
 λασέν τε ἡρέμα καὶ φησιν· 'βαβαί, ὦ Σιμμία· ἡ που
 E χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους | ἀνθρώπους πείσαιμι, ὡς
 οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην, ὅτε γε
 μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν, ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκο-

λώτερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ· καί,
 ὥς ἔοικε, τῶν κύκνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι
 τὴν μαντικὴν, οἷ, ἐπειδὴν αἰσθωνται, ὅτι δεῖ αὐτοὺς
 ἀποθανεῖν, ἄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ, τότε
 δὴ | πλεῖστα καὶ μάλιστα ἄδουσι, γεγηθότες, ὅτι μέλ- 85
 λουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὐπὲρ εἰσι θεράποντες.
 οἱ δ' ἄνθρωποι διὰ τὸ αὐτῶν θέος τοῦ θανάτου καὶ
 τῶν κύκνων καταψεύδονται, καὶ φασιν αὐτοὺς θρη-
 νοῦντας τὸν θάνατον ὑπὸ λύπης ἐξάδειν, καὶ οὐ
 λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνειν ἄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥιγοῖ
 ἢ τινα ἄλλην λύπην λυπῇται, οὐδὲ αὐτὴ ἢ τε ἀηδὼν
 καὶ χελιδὼν καὶ ὁ ἔποψ, ἃ δὴ φασι διὰ λύπην θρη-
 νοῦντα ἄδειν· ἀλλ' οὔτε ταῦτά μοι φαίνεται λυπού-
 μενα ἄδειν οὔτε οἱ κύκνοι, ἀλλ' ἄτε, οἶμαι, | τοῦ B
 Ἀπόλλωνος ὄντες μαντικοί τε εἰσι καὶ προειδότες τὰ
 ἐν Ἀίδου ἀγαθὰ ἄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν
 ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐγὼ
 δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι ὁμόδουλός γε εἶναι τῶν κύκνων
 καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ, καὶ οὐ χεῖρω ἐκείνων τὴν
 μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου, οὐδὲ δυσθυμό-
 τερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι. ἀλλὰ τούτου
 γε ἔνεκα λέγειν τε χρή καὶ ἐρωτᾶν ὅτι ἂν βούλησθε,
 ἕως ἂν Ἀθηναίων ἰῶσιν ἄνδρες ἑνδεκα.' 'καλῶς,'
 ἔφη, 'λέγεις,' ὁ Σιμμίας· 'καὶ ἐρωγέ σοι ἐρῶ, ὃ
 | ἀπορῶ, καὶ αὖ ὅδε, ἣ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα. C
 ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, περὶ τῶν τοιούτων ἴσως
 ὥσπερ καὶ σοὶ τὸ μὲν σαφὲς εἶδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ
 ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι, τὸ μέντοι αὖ τὰ
 λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν
 καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σποπῶν

ἀπείπη τις, πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἔν γέ τι τούτων διαπράξασθαι, ἢ μαθεῖν, ὅπῃ ἔχει, ἢ εὐρεῖν ἢ, εἰ ταῦτα ἀδύνατον, τὸν γοῦν
 D βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ | δυσεξε-
 λεγκτότατον, ἐπὶ τούτου ὀχοῦμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας
 κινδυνεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον, εἰ μὴ τις δύναιτο
 ἀσφαλέςτερον καὶ ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχή-
 ματος ἢ λόγου θείου τινὸς διαπορευθῆναι. καὶ δὴ
 καὶ νῦν ἔγωγε οὐκ ἐπαισχυνθήσομαι ἐρέσθαι, ἐπειδὴ
 καὶ σὺ ταῦτα λέγεις, οὐδ' ἔμαυτὸν αἰτιάσομαι ἐν
 ὑστέρω χρόνῳ, ὅτι νῦν οὐκ εἶπον, ἃ ἐμοὶ δοκεῖ. ἐμοὶ
 γάρ, ὦ Σώκρατες, ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἔμαυτὸν καὶ πρὸς
 τόνδε σκοπῶ τὰ εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς
 εἰρησθαι.²

E XXXVI. Καὶ | ὁ Σωκράτης· ἴσως γάρ, ἔφη, ὦ
 ἑταῖρε, ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε, ὅπῃ δὴ οὐχ
 ἱκανῶς.³ ταύτῃ ἔμοιγε,⁴ ἢ δ' ὅς, ἢ δὴ καὶ περὶ
 ἀρμονίας ἄν τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν τὸν αὐτὸν
 τοῦτον λόγον εἴποι, ὥς ἡ μὲν ἀρμονία ἀόρατόν τι καὶ
 ἀσώματον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖόν ἐστιν ἐν τῇ
 86 ἡρμοσμένη λύρᾳ, | αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ
 σώματά τε καὶ σωματοειδῆ καὶ ξύνθετα καὶ γεώδη
 ἐστὶ καὶ τοῦ θνητοῦ ξυγγενῆ. ἐπειδὴ οὖν ἡ κατάξη
 τις τὴν λύραν ἢ διατέμῃ καὶ διαρρήξῃ τὰς χορδὰς,
 εἰ τις δισχυρίζοιτο τῷ αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σὺ, ὥς
 ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἀρμονίαν ἐκείνην καὶ μὴ ἀπο-
 λωλέναι· οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴῃ τὴν μὲν λύραν
 ἔτι εἶναι διερωγνιδῶν τῶν χορδῶν καὶ τὰς χορδὰς
 θνητοειδεῖς οὕσας, τὴν δὲ ἀρμονίαν ἀπολωλέναι τὴν
 B τοῦ θείου τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυῇ | τε καὶ ξυγγενῇ,

προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπολομένην· ἀλλὰ φαίη ἀνάγκη
 ἔτι πού εἶναι αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν, καὶ πρότερον τὰ
 ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπῆσθαι, πρὶν τι ἐκείνην
 παθεῖν· — καὶ γὰρ οὖν, ὦ Σώκρατες, οἶμαι ἐγώ γε
 καὶ αὐτόν σε τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι, ὅτι τοιοῦτόν τι
 μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυχὴν εἶναι, ὥσπερ ἐντε-
 ταμένον τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ συνεχομένον ὑπὸ
 θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιούτων
 τινῶν, κρᾶσιν εἶναι καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν τούτων | τὴν C
 ψυχὴν ἡμῶν, ἐπειδὴν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ
 πρὸς ἄλληλα. εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὕσα ἁρμονία
 τις, δῆλον ὅτι, ὅταν χαλασθῇ τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως
 ἢ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν, τὴν μὲν ψυ-
 χὴν ἀνάγκη εὐθύς ὑπάρχει ἀπολωλέναι, καίπερ οὕσαν
 θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι αἱ τ' ἐν τοῖς
 φθόργοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι,
 τὰ δὲ λείψανα τοῦ σώματος ἐκάστου πολὺν χρόνον
 παραμένειν, ἕως ἂν ἢ κατακαυθῇ ἢ | κατασαπῇ — ὅρα D
 οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν, ἐάν τις ἀξιοῖ
 κρᾶσιν οὕσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ
 καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι.

XXXVII. Διαβλέψας οὖν ὁ Σωκράτης, ὥσπερ
 τὰ πολλὰ εἰώθει, καὶ μειδιάσας· 'δίκαια μέντοι,' ἔφη,
 'λέγει ὁ Σιμμίας. εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ,
 τί οὐκ ἀπεκρίνατο; καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἀπτο-
 μένῳ τοῦ λόγου. δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ | τῆς E
 ἀποκρίσεως ἔτι πρότερον Κέβητος ἀκοῦσαι, τί αὖ ὅδε
 ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ, ἵνα χρόνου ἐγγενομένου βουλευσώ-
 μεθα, τί ἐροῦμεν, ἔπειτα δὲ ἀκούσαντας ἢ συγχωρεῖν
 αὐτοῖς, ἐάν τι δοκῶσι προσάδειν, ἐάν δὲ μή, οὕτως

ἤδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου. ἀλλ' ἄγε, ἢ δ' ὅς, 'ὦ Κέβης, λέγε, τί ἦν ὃ σὲ αὖ θρασυῖον ἀπιστίαν παρέχει.'
 'λέγω δὴ,' ἢ δ' ὅς ὁ Κέβης. 'έμοι γὰρ φαίνεται ἔτι
 ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι, καί, ὅπερ ἐν τοῖς πρόσθεν
 87 ἐλέγομεν, ταῦτόν ἐγκλημα ἔχειν. | ὅτι μὲν γὰρ ἦν
 ἡμῶν ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ
 ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ πάννυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθές
 ἔστιν εἰπεῖν, πάννυ ἱκανῶς ἀποδεδείχθαι· ὥς δὲ καὶ
 ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔσται, οὐ μοι δοκεῖ τῇδε.
 ὥς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχῇ
 σώματος, οὐ συγχωρῶ τῇ Σιμμίῳ ἀντιλήψει· δοκεῖ γὰρ
 μοι πᾶσι τούτοις πάννυ πολὺ διαφέρειν. τί οὖν, ἂν
 φαίῃ ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς, ἐπειδὴ ὀρθῶς ἀποθανόντος
 τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον ἔτι ὄν; τὸ δὲ
 B | πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι
 σῶζεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε
 ἐπίσκεψαι, εἰ τι λέγω· εἰκόνομος γὰρ τινος, ὥς ἔοικεν,
 καὶ γὰρ ὥσπερ Σιμμίας δέομαι. έμοι γὰρ δοκεῖ ὁμοίως
 λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἂν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάντου
 πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον, ὅτι
 οὐκ ἀπόλωλεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔστι που ἴσως, τεκμή-
 ριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτιον, ὃ ἡμπείχετο αὐτὸς ὑφη-
 νάμενος, ὅτι ἔστι σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν, καὶ εἰ τις
 C ἀπιστοίῃ αὐτῷ, ἀνερωτῶν, πότερον | πολυχρονιώτερόν
 ἔστι τὸ γένος ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρεῖα τε ὄντος
 καὶ φορουμένου, ἀποκριναμένου δέ τινος, ὅτι πολὺ
 τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἶοιτο ἀποδεδείχθαι, ὅτι παντὸς
 ἄρα μᾶλλον ὃ γε ἄνθρωπος σῶς ἔστιν, ἐπειδὴ τό γε
 ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν. τὸ δ', οἶμαι, ὦ
 Σιμμία, οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γὰρ καὶ σύ, ἃ λέγω.

πᾶς γὰρ ἂν ὑπολάβοι, ὅτι εὖηθες λέγει ὁ τοῦτο λέγων·
 ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἱμά-
 τια καὶ ὑφηνάμενος ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπόλωλεν
 πολλῶν ὄντων, τοῦ δὲ | τελευταίου, οἶμαι, πρότερος, D
 καὶ οὐδέν τι μᾶλλον τούτου ἔνεκα ἄνθρωπός ἐστιν
 ἱματίου φανλότερον οὐδ' ἀσθενέστερον. τὴν αὐτὴν
 δέ, οἶμαι, εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα, καὶ τις
 λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν μέτρι' ἂν μοι φαίνοιτο
 λέγειν, ὥς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιον ἐστι, τὸ δὲ σῶμα
 ἀσθενέστερον καὶ ὀλιγοχροניώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη
 ἐκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ σώματα κατατρίβειν, ἄλλως
 τε καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιώῃ· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ σῶμα καὶ
 ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ ψυχὴ
 αἰετὸν | κατατριβόμενον ἀνυφαίνει, ἀνγκαῖον μὲντ' E
 ἂν εἴη, ὅποτε ἀπολλύοιτο ἡ ψυχὴ, τὸ τελευταίου
 ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν καὶ τούτου μόνου προ-
 τέραν ἀπόλλυσθαι, ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς τότε ἤδη
 τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα καὶ
 ταχὺ σαπὲν διοίχοιτο. ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὕτω
 ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν, ὥς, ἐπειδὴν ἀποθάνωμεν,
 ἔτι πού ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἐστιν. | εἰ γὰρ τις καὶ πλεον 88
 ἔτι τῷ λέγοντι, ἃ σὺ λέγεις, συγχωρήσειεν, δοὺς αὐτῷ
 μὴ μόνον ἐν τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι
 ἡμῶν τὰς ψυχὰς, ἀλλὰ μηδὲν κωλύειν, καὶ ἐπειδὴν
 ἀποθάνωμεν, ἐνίῳν ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ πολλάκις
 γενήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὐτίς· οὕτω γὰρ αὐτὸ
 φύσει ἰσχυρὸν εἶναι, ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν
 ἀντέχειν· δοὺς δὲ ταῦτα ἐκείνο μηκέτι συγχωροῖ, μὴ
 οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς γενέσεσιν καὶ τε-
 λευτωσάν γε ἐν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀπόλλυ-

Β σθαι· τοῦτον δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν | διά-
 λυσιν τοῦ σώματος, ἢ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον, μηδένα
 φαίη εἰδέναι· ἀδύνατον γὰρ εἶναι ὁπποῦν αἰσθάνεσθαι
 ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προσήκει θά-
 νατον θαρροῦντι μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὃς ἂν μὴ
 ἔχῃ ἀποδείξαι, ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν
 τε καὶ ἀνώλεθρον· εἰ δὲ μή, ἀνάγκην εἶναι αἰετὸν
 μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι δεδιέναι ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ
 ψυχῆς, μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαξεύξει παντά-
 πασιν ἀπόληται.

XXXVIII. Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων
 C αὐτῶν | ἀηδῶς διετέθημεν, ὥς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς
 ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ ἐμπροσθεν λόγου σφόδρα πε-
 πεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀναταράξαι καὶ εἰς
 ἀπιστίαν καταβαλεῖν οὐ μόνον τοῖς προειρημένοις
 λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθῆσε-
 σθαι, μὴ οὐδενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταὶ ἢ καὶ τὰ πράγ-
 ματα ἄπιστα ἦ.

EX. Νῆ τοὺς θεούς, ᾧ Φαίδων, συγγνώμην γε
 ἔχω ὑμῖν. καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀκούσαντά σου
 τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἑμαυτὸν ἐπέρχεται· τί νῦν
 D ἔτι | πιστεύσομεν λόγῳ; ὥς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὢν,
 ὃν ὁ Σωκράτης ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν κατα-
 πέπτωκεν. θαυμαστῶς γὰρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντι-
 λαμβάνεται καὶ νῦν καὶ αἰεὶ, τὸ ἁρμονίαν τινὰ ἡμῶν
 εἶναι τὴν ψυχὴν, καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέν με ῥηθείς, ὅτι
 καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προῦδέδοκτο. καὶ πάννυ δέομαι
 πάλιν ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγον, ὃς με πείθει,
 ὥς τοῦ ἀποθανόντος οὐ συναποθνήσκει ἡ ψυχὴ. λέγε
 οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκράτης μετῆλθε τὸν λόγον;

καὶ πότερον | καὶ κεῖνος, ὥσπερ ὑμᾶς φῆς, ἐνδηλὸς τι Ε
ἐγένετο ἀχθόμενος ἢ οὐ, ἀλλὰ πράως ἐβοήθει τῷ
λόγῳ; καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν ἢ ἐνδεῶς; πάντα ἡμῖν
διέλθε ὥς δύνασαι ἀκριβέστατα.

ΦΑΙΔ. Καὶ μὴν, ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυμά-
σας Σωκράτη οὐ πώποτε μᾶλλον ἡγάσθην ἢ τότε παραγε-
νόμενος. τὸ | μὲν οὖν ἔχειν, ὅτι λέγοι ἐκεῖνος, ἴσως 89
οὐδὲν ἄτοπον· ἀλλὰ ἔρωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ
πρῶτον μὲν τοῦτο, ὥς ἡδέως καὶ εὖμενῶς καὶ ἀγαμέ-
νως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν
ὥς ὀξέως ἥσθετο, ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων,
ἔπειτα ὥς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφηνότας καὶ
ἡττημένους ἀνεκαλέσατο καὶ προύτρυνεν πρὸς τὸ παρ-
εσθαι τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον.

ΕΧ. Πῶς δῆ;

ΦΑΙΔ. Ἐγὼ ἐρῶ. ἔτυχον γὰρ ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ
καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ | χαμαιζήλου τινός, Β
ὃ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ. καταψήσας οὖν
μου τὴν κεφαλὴν καὶ συμπίεσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι
τρίχας — εἰώθει γάρ, ὁπότε τύχοι, παίζειν μου εἰς
τὰς τρίχας — ‘αὔριον δῆ,’ ἔφη, ‘ἴσως, ὦ Φαίδων, τὰς
καλὰς κόμας ἀποκερεῖ.’ ‘ἔοικεν,’ ἦν δ’ ἐγώ, ‘ὦ Σώ-
κρατες.’ ‘οὐκ, ἂν γε ἐμοὶ πείθῃ.’ ‘ἀλλὰ τί,’ ἦν δ’
ἐγώ. ‘τήμερον,’ ἔφη, ‘κἀγὼ τὰς ἐμὰς καὶ σὺ ταύτας,
εἴανπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ καὶ μὴ δυνώμεθα
αὐτὸν ἀναβιώσασθαι. καὶ ἔρωγ’ ἂν, | εἰ σὺ εἶην καὶ C
με διαφεύγοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἂν ποιησαίμην ὥσπερ
Ἀργεῖοι, μὴ πρότερον κομήσειν, πρὶν ἂν νικήσω ἀνα-
μαχόμενος τὸν Σιμμίου τε καὶ Κέβητος λόγον.’ ‘ἀλλ’,
ἦν δ’ ἐγώ, ‘πρὸς δύο λέγεται οὐδ’ ὁ Ἡρακλῆς οἰός

τε εἶναι.’ ἄλλὰ καὶ ἐμέ,’ ἔφη, ‘τὸν Ἰόλεων παρα-
κάλει, ἕως ἔτι φῶς ἐστίν’. ‘παρακαλῶ τοίνυν,’ ἔφην,
‘οὐχ ὥς Ἡρακλῆς, ἀλλ’ ὥς Ἰόλεως τὸν Ἡρακλῆ.’
‘οὐδὲν διοίσει,’ ἔφη.

XXXIX. ‘Ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμέν τι πάθος
μὴ πάθωμεν.’ ‘τὸ ποῖον;’ ἦν δ’ ἐγώ. ‘μὴ γενώμεθα,’
D ἦ δ’ ὅς, | ‘μισόλογοι, ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνώ-
μενοι’ ὥς οὐκ ἐστίν,’ ἔφη, ‘ὅτι ἂν τις μείζον τούτου
κακὸν πάθῃ ἢ λόγους μισήσας. γίγνεται δὲ ἐκ τοῦ
αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία. ἢ τε
γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦ-
σαι ἄνευ τέχνης, καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί τε ἀληθῆ
εἶναι καὶ ὑγιῆ καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα ὀλίγον
ὕστερον εὐρεῖν τοῦτον πονηρὸν τε καὶ ἄπιστον καὶ
αὐτῷ ἑτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλάκις πάθῃ τις καὶ
ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὕς ἂν ἡγήσαιο οἰκτιροτάτους
E τε καὶ ἐταιροτάτους, | τελευτῶν δὴ θάμὰ προσκρούων
μισεῖ τε πάντα καὶ ἡγείται οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι
τὸ παράπαν. ἢ οὐκ ἥσθησαι σὺ τοῦτο γιγνόμενον;’
‘πάνυ γε,’ ἦν δ’ ἐγώ. ‘οὐκοῦν,’ ἦ δ’ ὅς, ‘αἰσχροῦν,
καὶ δῆλον ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τάνθρωπεία ὁ
τοιούτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις; εἰ γάρ
που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο,
90 τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς | σφόδρα ὀλίγους
εἶναι ἐκατέρους, τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους.’ ‘πῶς
λέγεις;’ ἔφην ἐγώ. ‘ὥσπερ,’ ἦ δ’ ὅς, ‘περὶ τῶν σφό-
δρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἶει τι σπανιώτερον εἶναι
ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον
ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὅτιοῦν; ἢ αὖ ταχὺν ἢ βραδύν ἢ
αἰσχροῦν ἢ καλὸν ἢ λευκὸν ἢ μέλανα; ἢ οὐκ ἥσθησαι,

ὅτι πάντων τῶν τοιούτων τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων
 σπάνια καὶ ὀλίγα, τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθονα καὶ πολλά·
 'πάνυ γε,' ἦν δ' ἐγώ. 'οὐκοῦν οἶε,' ἔφη, 'εἰ πονηρίας
 | ἁγῶν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς B
 πρῶτους φανῆναι;' 'εἰκός γε,' ἦν δ' ἐγώ. 'εἰκός γάρ,'
 ἔφη. 'ἀλλὰ ταύτη μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀν-
 θρώποις, ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προάγοντος ἐγὼ ἐφεσπό-
 μην, ἀλλ' ἐκείνη, ἥ, ἐπειδὴν τις πιστεύσῃ λόγῳ τινὶ
 ἀληθεῖ εἶναι ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, κᾶπειτα
 ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδῆς εἶναι, ἐνίοτε μὲν
 ὦν, ἐνίοτε δ' οὐκ ὦν, καὶ αὖτις ἕτερος καὶ ἕτερος·
 καὶ μάλιστα δὴ οἱ περὶ τοὺς ἀντιλογικούς λόγους
 | διατρίψαντες οἶσθ' ὅτι τελευτῶντες οἴονται σοφώτατοι C
 γεγονέναι τε καὶ κατανενοηκέναι μόνοι, ὅτι οὔτε τῶν
 πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς οὐδὲ βέβαιον οὔτε
 τῶν λόγων, ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς ὥσπερ ἐν
 Εὐρίπῳ ἄνω καὶ κάτω στρέφεται καὶ χρόνον οὐδένα
 ἐν οὐδενὶ μένει.' 'πάνυ μὲν οὖν,' ἔφην ἐγώ, 'ἀληθῆ
 λέγεις.' 'οὐκοῦν, ὦ Φαίδων,' ἔφη, 'οἰκτρὸν ἂν εἴη
 τὸ πάθος, εἰ ὄντος δὴ τινος ἀληθοῦς καὶ βεβαίου
 λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ | τὸ παρα-D
 γίνεσθαι τοιουτοῖσι λόγοις τοῖς αὐτοῖς τοτὲ μὲν
 δοκοῦσιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μὴ, μὴ ἑαυτὸν τις
 αἰτιῶτο μηδὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν, ἀλλὰ τελευτῶν
 διὰ τὸ ἀλγεῖν ἄσμενος ἐπὶ τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ
 τὴν αἰτίαν ἀπώσαιο καὶ ἤδη τὸν λοιπὸν βίον μισῶν
 τε καὶ λαιδορῶν [τοὺς λόγους] διατελοῖ, τῶν δὲ ὄντων
 τῆς ἀληθείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη.' 'νῆ τὸν
 Δία,' ἦν δ' ἐγώ, 'οἰκτρὸν δῆτα.'

XL. 'Πρῶτον μὲν τοίνυν,' ἔφη, 'τοῦτο εὐλαβη-

- Ε θῶμεν καὶ μὴ παρίωμεν εἰς τὴν | ψυχὴν, ὥς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον, ὅτι ἡμεῖς οὐπὼ ὑγιῶς ἔχομεν, ἀλλὰ ἀνδριστεόν καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν, σοὶ μὲν οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ τοῦ ἔπειτα βίου παντὸς ἕνεκα, ἐμοὶ δὲ αὐτοῦ
- 91 ἕνεκα τοῦ | θανάτου· ὥς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου οὐ φιλοσόφως ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάννυ ἀπαίδευτοι φιλονεικῶς. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περὶ τοῦ ἀμφισβητῶσιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾗ, οὐ φροντίζουσιν, ὅπως δέ, ἃ αὐτοὶ ἔθεντο, ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσιν, τοῦτο προθυμοῦνται, καὶ ἐγὼ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν· οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν, ἃ ἐγὼ λέγω, δόξῃ ἀληθῆ εἶναι προθυμηθήσομαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλιστα δόξῃ
- Β οὕτως ἔχειν. | λογίζομαι γάρ, ὅ φίλε ἑταῖρε — θάσσαι ὥς πλεονεκτικῶς — εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγω, καλῶς δὴ ἔχει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδὲν ἐστὶ τελευτήσαντι, ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου ἦττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς ἔσομαι ὁδυρόμενος. ἡ δὲ ἄγνοιά μοι αὕτη οὐ ξυνδιατελεῖ, κακὸν γὰρ ἂν ᾦν, ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολείται. παρεσκευασμένος δὴ, ἔφη, ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, οὕτως ἐρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ὑμεῖς μέντοι,
- Γ ἂν ἐμοὶ πείθῃσθε, σμικρὸν | φροντίσαντες Σωκράτους, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, εἰ μὲν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, συνομολογήσατε, εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε, [εὐλαβούμενοι] ὅπως μὴ ἐγὼ ὑπὸ προθυμίας ἅμα ἑμαυτὸν τε καὶ ὑμᾶς ἑξαπατήσας ὥσπερ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν οἰχῆσομαι.

XLI. Ἄλλ' ἰτέον,' ἔφη. 'πρωτόν με ὑπομνήσατε, ἃ ἐλέγετε, ἐάν μὴ φαίνωμαι μεμνημένος. Σιμμίας μὲν γάρ, ὡς ἐγῶμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται, μὴ ἡ ψυχὴ ὅμως καὶ θεϊότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ | σώ- D
ματος προαπολλύηται ἐν ἁρμονίας εἶδει οὕσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε τοῦτο μὲν ἐμοὶ συγχωρεῖν, πολυχρονιώ-
τερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος, ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις κατατρίψασα ἡ ψυχὴ τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα νῦν αὐτὴ ἀπολλύηται, καὶ ἡ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὄλεθρος, ἐπεὶ σῶμά γε αἰεὶ ἀπολλύμενον οὐδὲν παύεται. ἄρα ἄλλ' ἢ ταῦτ' ἐστίν, ὃ Σιμμία τε καὶ Κέβης, ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι;' συνωμολογείτην δὴ | ταῦτ' εἶναι E
ἄμφω. 'πότερον οὖν,' ἔφη, 'πάντας τοὺς ἐμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μὲν, τοὺς δ' οὐ;' 'τοὺς μὲν,' ἐφάτην, 'τοὺς δ' οὐ.' 'τί οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'περὶ ἐκείνου τοῦ λόγου λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ τούτου οὕτως ἔχοντος ἀναγκαιῶς ἔχειν ἄλλοθι πρότερον ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχὴν, πρὶν ἐν τῷ | σώματι ἐνδεθῆναι;' 'ἐγὼ μὲν,' 92
ἔφη ὁ Κέβης, 'καὶ τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπίσθην ὑπ' αὐτοῦ καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ λόγῳ.' 'καὶ μήν,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω, καὶ πάννυ ἂν θαυμάζοιμι, εἰ μοι περὶ γε τούτου ἄλλα ποτὲ δοξείεν.' καὶ ὁ Σωκράτης· 'ἀλλὰ ἀνάγκη σοι,' ἔφη, 'ὥς ξένη Θηβαῖε, ἄλλα δοξάσαι, ἐάνπερ μείνῃ ἥδε ἡ οἰήσις, τὸ ἁρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα, ψυχὴν δὲ ἁρ-
μονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεῖ-
σθαι. οὐ γάρ που ἀποδέξει γε σαυτοῦ | λέγοντος, ὡς B
πρότερον ἢν ἁρμονία συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι,

ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι. ἢ ἀποδέξει; 'οὐδαμῶς,'
 ἔφη, 'ὦ Σώκρατες.' 'αἰσθάνει οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'ὅτι
 ταῦτά σοι συμβαίνει λέγειν, ὅταν φῆς μὲν εἶναι τὴν
 ψυχὴν πρὶν καὶ εἰς ἀνθρώπου εἶδος γε καὶ σῶμα
 ἀφικέσθαι, εἶναι δὲ αὐτὴν συγκειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω
 ὄντων; οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία γέ σοι τοιοῦτόν ἐστιν ὧ
 ἀπεικάξεις, ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ
 καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίνονται,
 C | τελευταῖον δὲ πάντων ξυνίσταται ἡ ἁρμονία καὶ
 πρῶτον ἀπόλλυται. οὗτος οὖν σοι ὁ λόγος ἐκείνω
 πῶς ξυνάσεται; 'οὐδαμῶς,' ἔφη ὁ Σιμμίας. 'καὶ μήν,'
 ἢ δ' ὅς, 'πρέπει γε εἶπερ τῷ ἄλλῳ λόγῳ ξυνωδῶ
 εἶναι καὶ τῷ περὶ ἁρμονίας.' 'πρέπει γάρ,' ἔφη ὁ
 Σιμμίας. 'οὗτος τοίνυν,' ἔφη, 'σοὶ οὐ ξυνωδός· ἀλλ'
 ὄρα, πότερον αἰρεῖ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν
 εἶναι ἢ ψυχὴν ἁρμονίαν; 'πολὺ μᾶλλον,' ἔφη, 'ἐκείνον,
 ὦ Σώκρατες. ὅδε μὲν γάρ μοι γέγονεν ἄνευ ἀπο-
 D δείξεως μετὰ εἰκότος τινὸς καὶ | εὐπρεπείας, ὅθεν καὶ
 τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν
 εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμένοις λόγοις ξύννοια
 οὖσιν ἀλαξόσιν, καὶ ἄν τις αὐτοὺς μὴ φυλάττηται,
 εὖ μάλα ἐξαπατῶσι, καὶ ἐν γεωμετρίας καὶ ἐν τοῖς
 ἄλλοις ἅπασιν. ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθή-
 σεως λόγος δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἰρηται.
 ἐρρήθη γάρ που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἢ ψυχὴ καὶ πρὶν
 εἰς σῶμα ἀφικέσθαι, ὥσπερ αὐτῆς ἐστὶν ἡ οὐσία
 E ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὅ ἐστιν. ἐγὼ | δὲ ταύτην,
 ὥς ἐμαντὸν πεῖθω, ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέδεγμαι.
 ἀνάγκη οὖν μοι, ὥς ἔοικε, διὰ ταῦτα μήτε ἐμαντοῦ μήτε
 ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος, ὥς ψυχὴ ἐστὶν ἁρμονία.'

XLII. 'Τί δέ,' ἢ δ' ὅς, 'ὦ Συμμία, τῇδε; δοκεῖ σοι ἁρμονία ἢ ἄλλη τινὲ συνθέσει προσήκειν ἄλλως πως ἔχειν | ἢ ὥς ἂν ἐκεῖνα ἔχῃ, ἐξ ὧν ἂν συγκέηται;' 93 'οὐδαμῶς.' 'οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι, ὥς ἐγῶμαι, οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα ἢ ποιῇ ἢ πάσχη;' συνέφη. 'οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαι γε προσήκει ἁρμονίαν τούτων, ἐξ ὧν ἂν συντεθῇ, ἀλλ' ἔπεσθαι.' συνεδόκει. 'πολλοῦ ἄρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονία κινηθῆναι ἢ φθεγγεσθαι ἢ τι ἄλλο ἐναντιωθῆναι τοῖς αὐτῆς μέρεσιν.' 'πολλοῦ μέντοι,' ἔφη. 'τί δέ; οὐχ οὕτως ἁρμονία πέφυκεν εἶναι ἐκάστη ἁρμονία, ὥς ἂν ἁρμοσθῇ;' 'οὐ μανθάνω,' ἔφη. 'ἢ οὐχί,' ἢ δ' ὅς, 'ἂν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλεόν, | εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίνε- B σθαι, μᾶλλον τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ πλείων, εἰ δ' ἥττον τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἥττον τε καὶ ἐλάττων;' 'πάνυ γε.' 'ἢ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχὴν, ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον [μᾶλλον] ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλεόν καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἥττον αὐτὸ τοῦτο εἶναι, ψυχὴν;' 'οὐδ' ὁπωστιοῦν,' ἔφη. 'φέρε δῆ,' ἔφη, 'πρὸς Διὸς' λέγεται ψυχὴ ἢ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθὴ, ἢ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ εἶναι κακὴ; καὶ ταῦτα ἀληθῶς | λέγεται;' 'ἀληθῶς C μέντοι.' 'τῶν οὖν θεμένων ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι τί τις φήσῃ ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς, τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὴν κακίαν; πότερον ἁρμονίαν αὖ τινά ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν; καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι, τὴν ἀγαθὴν, καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἁρμονίᾳ οὔση ἄλλην ἁρμονίαν, τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτὴν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἄλλην;' 'οὐκ ἔχω ἔργω,' ἔφη ὁ Συμμίας, 'εἰπεῖν· δῆλον δ' ὅτι τοιαῦτ' ἄττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκείνο

D ὑποθέμενος· ἄλλὰ προωμολόγηται, ἔφη, | μηδὲν
 μᾶλλον μηδ' ἦττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶναι·
 τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἐπὶ
 πλεον μηδ' ἦττον μηδ' ἐπ' ἑλαττον ἑτέραν ἑτέρας
 ἀρμονίαν [ἀρμονίας] εἶναι. ἦ γάρ; πάνυ γε. τὴν
 δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἦττον ἀρμονίαν οὔσαν μήτε
 μᾶλλον μήτε ἦττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως; ἔστιν.
 ἦ δὲ μήτε μᾶλλον μήτε ἦττον ἡρμολογμένη ἔστιν ὅτι
 πλεον ἢ ἑλαττον ἀρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; τὸ
 ἴσον. οὐκοῦν ψυχὴ ἐπειδὴ οὐδὲν μᾶλλον οὐδ' ἦττον
 E ἄλλη ἄλλης αὐτὸ τοῦτο | ψυχὴ ἔστιν, οὐδὲ δὴ μᾶλλον
 οὐδὲ ἦττον ἡρμολογται; οὕτω. τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα
 οὐδὲν πλεον ἀναρμολογίας οὐδὲ ἀρμονίας μετέχει ἄν;
 οὐ γὰρ οὐν. τοῦτο δ' αὖ πεπονθυῖα ἄρ' ἂν τι
 πλεον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχει ἑτέρα ἑτέρας, εἴπερ ἡ
 μὲν κακία ἀναρμολογία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἀρμονία εἴη;
 οὐδὲν πλεον. μᾶλλον δέ γε που, ὦ Σιμμία, κατὰ
 94 τὸν ὁρθὸν | λόγον κακίας οὐδεμία ψυχὴ μεθέξει, εἴπερ
 ἀρμονία ἐστίν· ἀρμονία γὰρ δήπου παντελῶς αὐτὸ
 τοῦτο οὔσα ἀρμονία ἀναρμολογίας οὔποι' ἂν μετάσχοι.
 οὐ μέντοι. οὐδέ γε δήπου ψυχὴ, οὔσα παντελῶς
 ψυχὴ, κακίας. πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων;
 ἔκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων
 ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται, εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ
 πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο ψυχὰς εἶναι. ἔμοιγε δοκεῖ,
 ἔφη, ὦ Σώκρατες. ἢ καὶ καλῶς δοκεῖ, ἢ δ' ὅς,
 B οὕτω λέγεσθαι, καὶ πάσχειν ἂν | ταῦτα ὁ λόγος, εἰ
 ὁρθὴ ἢ ὑπόθεσις ἦν, τὸ ψυχὴν ἀρμονίαν εἶναι; οὐδ'
 ὁπωστιοῦν, ἔφη.

XLIII. Τί δέ; ἢ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀνθρώπῳ

ἔμοιγε δοκεῖ.² ὅνκ ἄρα, ὦ ἄριστε, ἡμῖν οὐδαμῇ κα-
λῶς ἔχει ψυχὴν ἁρμονίαν τινα φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ
95 αὖ, ὥς ἔοικεν, | Ὀμήρῳ θείῳ ποιητῇ ὁμολογοῖμεν οὔτε
αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς.³ ἔχειν οὕτως ἔφη.

XLIV. 'Εἶεν δὴ,' ἡ δ' ὅς ὁ Σωκράτης, 'τὰ μὲν Ἀρμονίας ἡμῖν τῆς Θηβαϊκῆς ἱλέα πῶς, ὥς ἔοικε, μετρίως γέγονεν· τί δὲ δὴ τὰ Κάδμου,' ἔφη, 'ὦ Κέβης, πῶς ἱλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ;' 'σὺ μοι δοκεῖς,' ἔφη ὁ Κέβης, 'ἐξευρῆσθαι· τουτοὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν Ἀρμονίαν θαυμασιῶς μοι εἶπες ὥς παρὰ δόξαν. Σιμμίον γὰρ λέγοντος, ὅτε ἠπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον, εἴ τι ἔξει τις χρήσασθαι | τῷ λόγῳ αὐτοῦ· πάνυ μὲν οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθύς τὴν πρώτην ἔφοδον οὐδέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταῦτά δὲ οὐκ ἂν θαυμάσαιμι καὶ τὸν τοῦ Κάδμου λόγον εἰ πάθοι.' 'ὦ γαθέ,' ἔφη ὁ Σωκράτης, 'μὴ μέγα λέγε, μὴ τις ἡμῶν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν μέλλοντα λέγεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει, ἡμεῖς δὲ Ὀμηρικῶς ἐγγὺς ἶοντες πειρώμεθα, εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν ζητεῖς· ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆ-
C ναι ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ | ἀθάνατον οὐσάν, εἰ φιλόσοφος ἀνὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθανῶν ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιούς ἐτελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἡλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀποφαίνειν, ὅτι ἰσχυρόν τί ἐστίν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδὲς καὶ ἦν ἔτι πρότερον, πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν φῆς πάντα ταῦτα μνηύειν ἀθανασίαν μὲν μὴ, ὅτι δὲ πολυχρόνιον τέ ἐστίν ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον χρόνον καὶ ἥδει τε καὶ

ἐπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐδέν τι μᾶλλον ἦν
 ἀθάνατον, | ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα D
 ἐλθεῖν ἀρχή ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ
 ταλαιπωρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῶη καὶ τε-
 λευτῶσά γε ἐν τῷ καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο.
 διαφέρειν δὲ δὴ φῆς οὐδέν, εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἐρχε-
 ται εἴτε πολλάκις, πρὸς γε τὸ ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖ-
 σθαι· προσήκειν γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόητος εἴη,
 τῷ μὴ εἰδότει μηδὲ ἔχοντι λόγον διδόναι ὥς ἀθάνα-
 τὸν ἐστι. τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν, οἶμαι, ὧ | Κέβης, ἃ E
 λέγεις· καὶ ἐξεπίτηδες πολλάκις ἀναλαμβάνω, ἵνα μὴ
 τι διαφύγῃ ἡμᾶς, εἰ τέ τι βούλει, προσθῆς ἢ ἀφέ-
 λης· καὶ ὁ Κέβης· 'ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ παρόντι,'
 ἔφη, 'οὔτε ἀφελεῖν οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἐστὶ δὲ
 ταῦτα, ἃ λέγω.'

XLV. Ὁ οὖν Σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχὼν
 καὶ πρὸς ἑαυτὸν τι σκεψάμενος· 'οὐ φαῦλον πράγμα,'
 ἔφη, 'ὧ Κέβης, ζητεῖς· ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως
 καὶ φθορᾶς τὴν αἰτίαν διαπραγματεύεσθαι. | ἐγὼ οὖν 96
 σοι δίδειμι περὶ αὐτῶν, ἐὰν βούλῃ, τὰ γε ἐμὰ πάθη·
 ἔπειτα ἂν τί σοι χρήσιμον φαίνεται ὧν ἂν λέγω,
 πρὸς τὴν πειθῶ περὶ ὧν λέγεις χρήσει.' 'ἀλλὰ μήν,'
 ἔφη ὁ Κέβης, 'βούλομαι γε.' 'ἄκουε τοίνυν ὥς ἐροῦν-
 τος. ἐγὼ γάρ,' ἔφη, 'ὧ Κέβης, νέος ὢν θαυμαστῶς
 ὥς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας, ἣν δὴ καλοῦσι
 περὶ φύσεως ἱστορίαν. ὑπερήφανος γὰρ μοι ἐδόκει
 εἶναι, εἰδέναι τὰς αἰτίας ἑκάστου, διὰ τί γίνεται
 ἕκαστον καὶ διὰ τί ἀπόλλυται καὶ διὰ τί ἐστὶ· καὶ
 πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω | μετέβαλλον σκοπῶν πρῶ- B
 τον τὰ τοιάδε, ἅρ' ἐπειδὴν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν

- C | ουραγιον και την γην παθη, τελευταυον ουτως εμαυτω
 εδοξα προς ταυτην την σκέψιν αφυής ειναι, ως ουδέν
 χρημα. τεκμήριον δέ σοι ερω ικανόν· εγω γάρ ἄ καὶ
 πρότερον σαφώς ἠπιστάμην, ὥς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς σκέψεως οὕτω
 σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον καὶ ἅ πρὸ τοῦ
 ᾧμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν καὶ διὰ τί ἄν-
 θρωπος αὐξάνεται. τοῦτο γὰρ ᾧμην πρὸ τοῦ παντὶ
 δῆλον εἶναι, ὅτι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· ἐπειδὴν
- D | γὰρ ἐκ τῶν σιτίων ταῖς μὲν σαρκὶ σάρκες προσγέ-
 νωνται, τοῖς δὲ ὀστέοις ὀστᾶ, καὶ οὕτω κατὰ τὸν
 αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὐτῶν οἰκεία ἐκάστοις
 προσγένηται, τότε δὴ τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα ὕστερον
 πολὺν γεγενῆσθαι, καὶ οὕτω γίνεσθαι τὸν σμικρὸν
 ἄνθρωπον μέγαν· οὕτως τότε ᾧμην· οὐ δοκῶ σοι
 μετρίως;· ἔμοιγε,· ἔφη ὁ Κέβης. ἰσκέψαι δὴ καὶ τάδε
 ἔτι. ᾧμην γὰρ ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὅποτε τις φαίνοιτο
 ἄνθρωπος παραστάς μέγας σμικρῷ μείζων εἶναι αὐτῇ
- E | τῇ κεφαλῇ, καὶ ἵππος ἵππον· καὶ | ἔτι γε τούτων ἐναρ-
 γέστερα, τὰ δέκα μοι ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι
 διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσθεῖναι, καὶ τὸ δίπηχυν τοῦ
 πηχυαίου μείζων εἶναι διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν.

'νῦν δὲ δὴ,' ἔφη ὁ Κέβης, 'τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν;
 'πόρρω που,' ἔφη, 'νὴ Δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἶεσθαι περὶ
 τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι, ὅς γε οὐκ ἀποδέχομαι
 ἑμαυτοῦ οὐδὲ ὥς, ἐπειδὴν ἐνὶ τις προσθῇ ἔν, ἢ τὸ
 ἔν, ᾧ προσετέθη, δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθέν καὶ
 ᾧ προσετέθη | διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ 97
 δύο ἐγένετο· θαυμάζω γάρ, εἰ, ὅτε μὲν ἐκάτερον αὐτῶν
 χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἔν ἄρα ἐκάτερον ἦν καὶ οὐκ ἦσθην
 τότε δύο, ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις, αὕτη ἄρα
 αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο δύο γενέσθαι, ἡ ξύνοδος τοῦ
 πλησίον ἀλλήλων τεθῆναι. οὐδέ γε ὥς, εἴαν τις ἔν
 διασχίσῃ, δύναμαι ἔτι πείθεσθαι, ὥς αὕτη αὖ αἰτία
 γέγονεν, ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγενῆσθαι· ἐναντία γὰρ
 γίνεταί ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι· | τότε μὲν B
 γὰρ ὅτι συνήγετο πλησίον ἀλλήλων καὶ προσετίθετο
 ἕτερον ἑτέρῳ, νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτε-
 ρον ἀφ' ἑτέρου. οὐδέ γε, δι' ὅτι ἔν γίνεταί, ὥς
 ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἑμαυτόν, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν ἐνὶ
 λόγῳ, δι' ὅτι γίνεταί ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι, κατὰ τοῦ-
 του τὸν τρόπον τῆς μεθόδου, ἀλλὰ τιν' ἄλλον τρόπον
 αὐτὸς εἰκῇ φύρω, τοῦτου δὲ οὐδαμῇ προσέλεμαι.

XLVI. Ἄλλ' ἀκούσας μὲν ποτε ἐκ βιβλίου τινός,
 ὥς ἔφη, Ἄναξαγόρου ἀναγινώσκοντος, καὶ λέγοντος,
 ὥς | ἄρα νοῦς ἐστὶν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, C
 ταύτῃ δὴ τῇ αἰτίᾳ ἦσθην τε καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον
 τινὰ εὖ ἔχειν τὸ τὸν νοῦν εἶναι πάντων αἴτιον, καὶ
 ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τὸν γε νοῦν κοσμοῦντα
 πάντα κοσμεῖν καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ, ὅπῃ ἂν
 βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιο τὴν αἰτίαν εὐρεῖν
 περὶ ἐκάστου, ὅπῃ γίνεταί ἢ ἀπόλλυται ἢ ἔστι· τοῦτο

δεῖν περὶ αὐτοῦ εὐρεῖν, ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστὶν ἢ
 εἶναι ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν ἢ ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ
 D | λόγου τούτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν ἀν-
 θρώπῳ καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ ἄλλων, ἀλλ' ἢ τὸ
 ἄριστον καὶ τὸ βέλτιστον. ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν
 αὐτὸν τοῦτον καὶ τὸ χεῖρον εἰδέναι· τὴν αὐτὴν γὰρ
 εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν. ταῦτα δὴ λογιζόμενος
 ἄσμενος εὐρηκέναι ὥμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ
 τῶν ὄντων κατὰ νοῦν ἑμαυτῷ, τὸν Ἀναξαγόραν, καί
 μοι φράσειν πρῶτον μὲν, πότερον ἢ γῇ πλατεῖά
 E ἐστὶν ἢ στρογγύλη, ἐπειδὴ δὲ φράσειεν, | ἐπεκδιηγῆ-
 σεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην, λέγοντα τὸ ἄμει-
 νον καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ
 ἐν μέσῳ φαίη εἶναι αὐτὴν, ἐπεκδιηγῆσεσθαι, ὥς ἄμει-
 νον ἦν αὐτὴν ἐν μέσῳ εἶναι· καὶ εἰ μοι ταῦτα ἀπο-
 φαίνοιτο, παρεσκευάσμην ὥς οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας
 ἄλλο εἶδος. καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω παρεσκευ-
 98 ἄσμην, | ὥσαύτως πευσόμενος, καὶ σελήνης καὶ τῶν
 ἄλλων ἄστρον, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα καὶ τρο-
 πῶν καὶ τῶν ἄλλων παθημάτων, πῇ ποτε ταῦτ' ἄμει-
 νόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἃ πάσχει.
 οὐ γὰρ ἂν ποτε αὐτὸν ὥμην, φάσκοντά γε ὑπὸ νοῦ
 αὐτὰ κεκοσμηθῆναι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπενεγ-
 κεῖν ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστίν, ὥσπερ
 B ἔχει· ἐκάστῳ οὖν | αὐτὸν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν καὶ
 κοινῇ πᾶσι τὸ ἐκάστῳ βέλτιστον ὥμην καὶ τὸ κοινὸν
 πᾶσιν ἐπεκδιηγῆσεσθαι ἀγαθόν· καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην
 πολλοῦ τὰς ἐλπίδας, ἀλλὰ πάννυ σπουδῇ λαβὼν τὰς
 βίβλους ὥς τάχιστα οἷός τ' ἢ ἀνεγίγνωσκον, ἐν' ὥς
 τάχιστα εἰδέην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον.

XLVII. Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς ἐλπίδος, ὦ ἑταῖρε, ὁχόμην φερόμενος, ἐπειδὴ προῖὼν καὶ ἀναγινώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον οὐδέ τινος αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ | διακοσμεῖν τὰ C πράγματα, ἀέρας δὲ καὶ αἰθέρας καὶ ὕδατα αἰτιώμενον καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ ἄτοπα. καὶ μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι, ὥσπερ ἂν εἴ τις λέγων, ὅτι Σωκράτης πάντα, ὅσα πράττει, νῷ πράττει, κἄπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἐκάστων ὧν πράττω, λέγοι πρῶτον μὲν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι, ὅτι σύγκειται μου τὸ σῶμα ἐξ ὀστέων καὶ νεύρων, καὶ τὰ μὲν ὀστᾶ ἔστιν στερεὰ καὶ διαφνᾶς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων, τὰ δὲ νεῦρα οἷα ἐπιτείνεσθαι | καὶ ἀνίεσθαι, περιαμπέχοντα τὰ ὀστᾶ μετὰ τῶν σαρ- D κῶν καὶ δέρματος, ὃ συνέχει αὐτά· αἰωρουμένων οὖν τῶν ὀστέων ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμβολαῖς χαλῶντα καὶ συντείνοντα τὰ νεῦρα κάμπτεσθαι· που ποιεῖ οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ μέλη, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν συγκαμφθεὶς ἐνθάδε κάθημαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας λέγοι, φωνᾶς τε καὶ ἀέρας καὶ ἀκοᾶς καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα αἰτιώμενος, ἀμελήσας τὰς ὥς | ἀληθῶς αἰτίας λέγειν, ὅτι, E ἐπειδὴ Ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον εἶναι ἐμοῦ καταψηφίσασθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆσθαι, καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην, ἣν ἂν κελεύσωσιν· ἐπεὶ νῆ τὸν κύνα, ὥς ἐγῶμαι, πάλαι ἂν | ταῦτα τὰ νεῦρά τε καὶ τὰ ὀστᾶ 99 ἢ περὶ Μέγαρον ἢ Βοιωτοὺς ἦν, ὑπὸ δόξης φερόμενα τοῦ βελτίστου, εἰ μὴ δικαιότερον ᾧμην καὶ κάλλιον εἶναι πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν ὑπέχειν

τῇ πόλει δίκην, ἦντιν' ἂν τάττῃ. ἀλλ' αἷτια μὲν τὰ
τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄτοπον· εἰ δέ τις λέγοι, ὅτι ἄνευ
τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν καὶ ὁστᾶ καὶ νεῦρα καὶ ὅσα
ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι,
ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὥς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἅ ποιῶ
B καὶ ταῦτα νῶ πρότιν, ἀλλ' οὐ τῇ τοῦ | βελτίστου
αἰρέσει, πολλὴ καὶ μακρὰ ῥαθυμία ἂν εἴη τοῦ λόγου.
τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο μὲν τί
ἔστι τὸ αἷτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκείνο, ἄνευ οὗ τὸ
αἷτιον οὐκ ἂν ποτ' εἴη αἷτιον· ὃ δὴ μοι φαίνονται
ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ ὥσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίῳ ὀνό-
ματι προσχρώμενοι, ὥς αἷτιον αὐτὸ προσαγορεύειν.
διὸ δὴ καὶ ὁ μὲν τις δύνῃν περιτιθεῖς τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ
οὐρανοῦ μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν, ὁ δὲ ὥσπερ καρ-
δόπῳ πλατεῖα βάθρον τὸν ἄερα ὑπερείδει· τὴν δὲ τοῦ
C ὥς οἷόν τε | βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω
νῦν κείσθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦσιν οὔτε τινὰ οἰοῦνται
δαιμονίαν ἰσχὺν ἔχειν, ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου "Ἀτλαντα
ἂν ποτε ἰσχυρότερον καὶ ἀθανατώτερον καὶ μᾶλλον
ἅπαντα συνέχοντα ἐξευρεῖν, καὶ ὥς ἀληθῶς τὸ ἀγαθὸν
καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ συνέχειν οὐδὲν οἰοῦνται. ἐγὼ μὲν
οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας, ὅπῃ ποτὲ ἔχει, μαθητῆς ὅτουοῦν
ἥδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ἐστερηθήην καὶ
οὔτ' αὐτὸς εὔρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἐγε-
D νόμην, τὸν | δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν
ἢ πεπραγμάτευμαι, βούλει σοι," ἔφη, 'ἐπίδειξιν ποιήσω-
μαι, ὦ Κέβης;' 'ὑπερφυνῶς μὲν οὖν,' ἔφη, 'ὥς βούλομαι.'
XLVIII. "Ἐδοξε τοίνυν μοι," ἢ δ' ὅς, 'μετὰ ταῦτα,
ἐπειδὴ ἀπείρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆναι,
μὴ πάθοιμι, ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦν-

τες καὶ σκοπούμενοι· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν μὴ ἐν ὕδατι ἢ τινι τοιοῦτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα | αὐτοῦ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐγὼ διανοήθην, Ε καὶ ἔδεια, μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν τυφλωθεῖν βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι καὶ ἐκάστη τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἄπτεσθαι αὐτῶν. ἔδοξε δὴ μοι χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν ὄντων τὴν ἀλήθειαν. ἴσως μὲν οὖν ᾧ εἰκάσω τρόπον τινὰ οὐκ εἰσικεν. | οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ¹⁰⁰ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμενον τὰ ὄντα ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις· ἀλλ' οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος ἐκάστοτε λόγον, ὃν ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι, ἃ μὲν ἂν μοι δοκῇ τούτῳ συμφωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα, καὶ περὶ αἰτίας καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ὄντων, ἃ δ' ἂν μὴ, ὡς οὐκ ἀληθῆ. βούλομαι δέ σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω· οἶμαι γὰρ σε νῦν οὐ μανθάνειν. 'οὐ μὰ τὸν Δία,' ἔφη ὁ Κέβης, 'οὐ σφόδρα.'

XLIX. 'Ἄλλ', ἢ δ' ὅς, 'ᾧδε | λέγω, οὐδὲν και- Β νόυ, ἀλλ' ἅπερ αἰεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων. ἐρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπιδείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος ὃ πεπραγματεύμαι, καὶ εἶμι πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρόύλητα καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων, ὑποθέμενος εἶναι τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἀγαθὸν καὶ μέγα καὶ τᾶλλα πάντα· ἃ εἰ μοι δίδως τε καὶ συγχωρεῖς εἶναι ταῦτα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ἐπιδείξειν καὶ ἀνευρήσειν, ὡς ἀθάνατον ἢ ψυχὴν.' 'ἀλλὰ μήν,' ἔφη ὁ | Κέβης, 'ὡς διδόντος σοι οὐκ ἂν φθάνοις C περαίνων.' 'σκοπεῖ δὴ,' ἔφη, 'τὰ ἐξῆς ἐκείνοις, ἐάν

σοι ξυνδοκῇ ὥσπερ ἐμοί. φαίνεται γάρ μοι, εἴ τί
 ἐστιν ἄλλο καλὸν πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν, οὐδὲ δι' ἓν
 ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ καλοῦ·
 καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω. τῇ τοιαύτῃ αἰτίᾳ συγχω-
 ρεῖς; 'συγχωρῶ,' ἔφη. 'οὐ τοίνυν,' ἢ δ' ὅς, 'ἔτι
 μανθάνω οὐδὲ δύναμαι τὰς ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς
 ταύτας γινώσκειν· ἀλλ' ἐάν τις μοι λέγῃ, δι' ὅτι
 D καλὸν ἐστιν ὁτιοῦν, ἢ χρῶμα εὐανθές | ἔχον ἢ σχῆμα
 ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν
 ἐῷ, ταράττομαι γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι, τοῦτο δὲ
 ἀπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἰσως εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ,
 ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἡ ἐκείνου τοῦ
 καλοῦ εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία [εἴτε] ὅπῃ δὴ καὶ
 ὅπως προσγενομένη· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο δισχυρίζομαι,
 ἀλλ' ὅτι τῷ καλῷ πάντα τὰ καλὰ γίνεται καλὰ.
 τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι καὶ ἐμαυτῷ
 ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλῳ, καὶ τούτου ἐχόμενος ἡγοῦμαι
 E οὐκ ἂν | ποτε πεσεῖν, ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοί
 καὶ ὁτρωῦν ἄλλῳ ἀποκρίνασθαι, ὅτι τῷ καλῷ τὰ καλὰ
 καλὰ· ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; 'δοκεῖ.' 'καὶ μεγέθει ἄρα
 τὰ μεγάλα μεγάλα καὶ τὰ μείζω μείζω, καὶ σμικρότητι
 τὰ ἐλάττω ἐλάττω;' 'ναί.' 'οὐδὲ σὺν ἄρ' ἂν ἀποδέ-
 χοιο, εἴ τις τινα φαίῃ ἕτερον ἐτέρου τῇ κεφαλῇ μείζω
 101 εἶναι, καὶ τὸν ἐλάττω τῷ αὐτῷ τούτῳ ἐλάττω, | ἀλλὰ
 διαμαρτύροιο ἂν, ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν ἄλλο λέγεις ἢ
 ὅτι τὸ μείζον πᾶν ἕτερον ἐτέρου οὐδενὶ ἄλλῳ μείζον
 ἐστιν ἢ μεγέθει, καὶ διὰ τοῦτο μείζον, διὰ τὸ μέγε-
 θος, τὸ δὲ ἐλάττον οὐδενὶ ἄλλῳ ἐλάττον ἢ σμικρό-
 τητι, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάττον, διὰ τὴν σμικρότητα,
 φοβούμενος, οἶμαι, μή τις σοι ἐναντίος λόγος ἀπαν-

τήσῃ, ἐὰν τῇ κεφαλῇ μείζονά τινα φῆς εἶναι καὶ ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῷ αὐτῷ τὸ μείζον μείζον εἶναι καὶ τὸ ἐλαττον ἐλαττον, ἔπειτα τῇ κεφαλῇ σμικρῶ οὕσῃ τὸν μείζω | μείζω εἶναι, καὶ τοῦτο δὴ τέρας B εἶναι, τὸ σμικρῶ τι μίαν μέγαν τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἂν φοβοῖτο ταῦτα; καὶ ὁ Κέβης γελάσας· ἔγωγε, ἔφη. ἴσμεν, ἢ δ' ὅς, τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑπερβάλλειν, φοβοῖτο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει καὶ διὰ τὸ πλήθος; καὶ τὸ δίπληχυν τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μείζον εἶναι, ἀλλ' οὐ μεγέθει; ὁ αὐτὸς γὰρ που φόβος. ἴσμεν γ', ἔφη. τί δέ; ἐνὶ ἐνὸς προστεθέντος τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι ἢ διασχιθέντος τὴν σχίσιν | οὐκ εὐλαβοῖτο ἂν λέγειν; καὶ μέγα ἂν βοῶν, ὅτι C οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὼν τῆς ἰδίας οὐσίας ἑκάστου, οὗ ἂν μετάσχη, καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλλην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχεσιν, καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι, καὶ μονάδος ὃ ἂν μέλλῃ ἐν ἔσεσθαι, τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις καὶ τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας ἐφῆς ἂν χαίρειν, παρὲς ἀποκρίνασθαι τοῖς σεαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιὼς ἂν, τὸ | λεγόμενον, τὴν σεαυτοῦ D σκιὰν καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀσφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἂν; εἰ δέ τις αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐφῆς ἂν καὶ οὐκ ἀποκρίναιο, ἕως ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὀρμηθέντα σκέψαιο, εἰ σοι ἀλλήλοις συμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσανύτως ἂν διδοίης, ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος, ἥτις τῶν

ἄνωθεν βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ἐπὶ τι ἱκανὸν ἔλθοις, Ἐἄμα δὲ | οὐκ ἂν φύροιο ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοὶ περὶ
 τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν ἐξ ἐκείνης ὠρμη-
 μένων, εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὑρεῖν; ἐκείνοις
 μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φρου-
 τίς· ἱκανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κινῶντες ὅμως
 δύνασθαι αὐτοὶ αὐτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ', εἴπερ εἰ τῶν
 102| φιλοσόφων, οἶμαι, ἂν ὥς ἐγὼ λέγω ποιοῖς.' ἄληθέ-
 στατα,' ἔφη, 'λέγεις,' ὃ τε Σιμμίας ἄμα καὶ ὁ Κέβης.

ΕΧ. Νῆ Δία, ὦ Φαίδων, εἰκότως γε· θαυμαστῶς
 γὰρ μοι δοκεῖ ὥς ἐναργῶς τῷ καὶ μικρὸν νοῦν
 ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα.

ΦΑΙΔ. Πάνυ μὲν οὖν, ὦ Ἐχέκρατες, καὶ πᾶσι
 τοῖς παροῦσιν ἔδοξεν.

ΕΧ. Καὶ γὰρ ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι, νῦν δὲ ἀκού-
 ουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα λεχθέντα;

Λ. ΦΑΙΔ. Ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα
 Β συνεχωρήθη, καὶ ὁμολογεῖτο εἶναι τι ἕκαστον | τῶν
 εἰδῶν καὶ τούτων τᾶλλα μεταλαμβάνοντα αὐτῶν τού-
 των τὴν ἐπωνυμίαν ἰσχεῖν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἡρώτα·
 'εἰ δὴ,' ἢ δ' ὅς, 'ταῦτα οὕτως λέγεις, ἄρ' οὐχ, ὅταν
 Σιμμίαν Σωκράτους φῆς μείζω εἶναι, Φαίδωνος δὲ
 ἐλάττω, λέγεις τότε εἶναι ἐν τῷ Σιμμίᾳ ἀμφοτέρω,
 καὶ μέγεθος καὶ μικρότητα;' ἔγωγε.' ἀλλὰ γάρ, ἢ
 δ' ὅς, 'ὁμολογεῖς τὸ τὸν Σιμμίαν ὑπερέχειν Σωκρά-
 τους οὐχ, ὥς τοῖς ῥήμασι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀλη-
 θές ἔχειν. οὐ γὰρ που πεφυκέναι Σιμμίαν ὑπερέχειν
 C τούτῳ | τῷ Σιμμίαν εἶναι, ἀλλὰ τῷ μεγέθει, ὃ τυγχά-
 νει ἔχων· οὐδ' αὖ Σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι Σωκρά-
 τος ὁ Σωκράτης ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μικρότητα ἔχει ὁ

Σωκράτης πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος; 'ἀληθῆ.' 'οὐδέ γε αὖ ὑπὸ Φαίδωνος ὑπερέχεσθαι τῷ ὅτι Φαίδων ὁ Φαίδων ἐστίν, ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει ὁ Φαίδων πρὸς τὴν Σιμμίου σμικρότητα;' 'ἐστὶ ταῦτα.' 'οὕτως ἄρα ὁ Σιμμίας ἐπ' αὐτοῦ ἔχει σμικρὸς τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὦν ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν τὴν | σμικρότητα ὑπέχων, τῷ δὲ τὸ μέγεθος τῆς D σμικρότητος παρέχων ὑπερέχον.' καὶ ἅμα μειδιάσας· 'εἰκα,' ἔφη, 'καὶ ξυγγραφικῶς εἶρεῖν, ἀλλ' οὖν ἔχει γέ που, ὥς λέγω.' συνέφη. 'λέγω δὲ τοῦδ' ἔνεκα, βουλόμενος δόξαι σοὶ ὅπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον αὐτὸ τὸ μέγεθος οὐδέ ποτ' ἐθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρὸν οὐδ' ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι, ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἕτερον, ἢ φεύγειν καὶ ὑπεχωρεῖν, ὅταν αὐτῷ | προσή τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρὸν, E ἢ προσελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι· ὑπομένον δὲ καὶ δεξιόμενον τὴν σμικρότητα οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν. ὥσπερ ἐγὼ δεξιόμενος καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα, καὶ ἔτι ὦν, ὥσπερ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρὸς εἰμί· ἐκεῖνο δὲ οὐ τετόλμηκεν μέγα ὢν σμικρὸν εἶναι· ὥς δ' αὕτως καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν οὐκ ἐθέλει ποτὲ μέγα γίνεσθαι οὐδὲ εἶναι, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐναντίων ἔτι ὢν, ὅπερ ἦν, ἅμα τοῦναντίον γίνεσθαι τε καὶ εἶναι, ἀλλ' ἤτοι | ἀπέρχεται ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθῇ-103 ματι.' 'παντάπασι,' ἔφη ὁ Κέβης, 'οὕτω φαίνεται μοι.'

LI. Καὶ τις εἶπε τῶν παρόντων ἀκούσας — ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι —· 'πρὸς θεῶν, οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λεγομένων ὁμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μείζον

γίνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον, καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἢ γένεσις τοῖς ἐναντίοις, ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι, ὅτι τοῦτο οὐκ ἂν ποτε γένοιτο.’ καὶ ὁ Σωκράτης παραβαλὼν τὴν κεφαλὴν
 B καὶ ἀκούσας· ‘ἀνδρικῶς,’ ἔφη, | ‘ἀπεμνημόνευκας, οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρειν τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τότε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος τὸ ἐναντίον πρᾶγμα γίνεσθαι, νῦν δέ, ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον ἑαυτῷ ἐναντίον οὐκ ἂν ποτε γένοιτο, οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τότε μὲν γάρ, ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τὰ ἐναντία ἐλέγομεν, ἐπονομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ, νῦν δὲ περὶ ἐκείνων αὐτῶν, ὧν ἐνόντων ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα· αὐτὰ δ’ ἐκεῖνα
 C οὐκ ἂν ποτέ φαμεν | ἐθελῆσαι γένεσιν ἀλλήλων δέξασθαι.’ καὶ ἅμα βλέψας πρὸς τὸν Κέβητα εἶπεν· ‘ἄρα μή που, ὦ Κέβης,’ ἔφη, ‘καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἶπεν;’ ‘οὐδ’ αὖ,’ ἔφη ὁ Κέβης, ‘οὕτως ἔχω· καίτοι οὔτι λέγω ὥς οὐ πολλά με ταράττει.’ ‘συνωμολογήκαμεν ἄρα,’ ἢ δ’ ὅς, ‘ἀπλῶς τοῦτο, μηδέποτε ἐναντίον ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι.’ ‘παντάπασιν,’ ἔφη.

III. ‘Ἐτι δὴ μοι καὶ τόδε σκέψαι,’ ἔφη, ‘εἰ ἄρα συνωμολογήσεις. θερμὸν τι καλεῖς καὶ ψυχρόν;’ ‘ἔγωγε.’
 D ‘ἄρ’ ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ;’ ‘μὰ Δί’, οὐκ | ἔγωγε.’ ‘ἀλλ’ ἕτερόν τι πυρὸς τὸ θερμὸν καὶ ἕτερόν τι χιόνος τὸ ψυχρόν;’ ‘ναί.’ ‘ἀλλὰ τόδε γ’, οἶμαι, δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα οὔσαν δεξαμένην τὸ θερμὸν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν, ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμὸν, ἀλλὰ προσιόντος τοῦ θερμοῦ ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολεῖσθαι.’ ‘πάνυ γε.’ ‘καὶ τὸ πῦρ γε αὖ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ ἢ ὑπεξίεναι ἢ

ἀπολείσθαι, οὐ μέντοι ποτὲ τολμήσειν δεξάμενον τὴν
 ψυχρότητα ἔτι εἶναι ὅπερ ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν.' | 'ἀληθῆ,' Ε
 ἔφη, 'λέγεις.' 'ἔστιν ἄρα,' ἡ δ' ὅς, 'περὶ ἓνα τῶν
 τοιούτων, ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ
 αὐτοῦ ὀνόματος εἰς τὸν αἰὲ χρόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο
 τι, ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο, ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν
 αἰεὶ, ὅταν περ ἦ. ἔτι δὲ ἐν τοῖσδε ἴσως ἔσται σαφέ-
 στερον, ὃ λέγω. τὸ γὰρ περιττὸν αἰεὶ πού δεῖ τούτου
 τοῦ ὀνόματος τυγχάνειν, ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὐ;
 'πάνυ γε.' 'ἄρα μόνον τῶν ὄντων, τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ,
 ἢ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ τὸ | περιττόν, 104
 ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος καὶ τοῦτο
 καλεῖν αἰεὶ διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι ὥστε τοῦ περιττοῦ
 μηδέποτε ἀπολείπεσθαι; λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἶον καὶ
 ἡ τριάς πέπονθε καὶ ἄλλα πολλά. σκόπει δὲ περὶ τῆς
 τριάδος. ἄρα οὐ δοκεῖ σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι αἰεὶ
 προσαγορευτέα εἶναι καὶ τῷ τοῦ περιττοῦ, ὄντος οὐχ
 οὐπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως πέφυκε καὶ
 ἡ τριάς καὶ ἡ πεμπάς καὶ ὁ ἡμισυς τοῦ ἀριθμοῦ ἅπας,
 ὥστε οὐκ ὦν ὅπερ τὸ περιττὸν αἰεὶ ἕκαστος | αὐτῶν Β
 ἔστι περιττός· καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα καὶ
 ἅπας ὁ ἕτερος αὖ στίχος τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὦν ὅπερ
 τὸ ἄρτιον ὅμως ἕκαστος αὐτῶν ἄρτιός ἐστιν αἰεὶ·
 συγχωρεῖς ἢ οὐ;' 'πῶς γὰρ οὐκ;' ἔφη. 'ὃ τοίνυν,' ἔφη,
 'βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. ἔστιν δὲ τόδε, ὅτι φαίνεται
 οὐ μόνον ἐκεῖνα τὰ ἐναντία ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ
 καὶ ὅσα οὐκ ὄντ' ἀλλήλοισ ἐναντία ἔχει αἰεὶ τὰναντία,
 οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομένοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν, ἢ ἂν
 τῇ ἐν αὐτοῖς οὕση ἐναντία ἦ, ἀλλ' ἐπιούσης αὐτῆς
 ἦτοι ἀπολλύμενα ἢ | ὑπεκχωροῦντα. ἢ οὐ φήσομεν C

τὰ τρία καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον καὶ ἄλλο ὁτιοῦν
 πείσεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα ἄρτια γενέ-
 σθαι; 'πάνυ μὲν οὖν,' ἔφη ὁ Κέβης. 'οὐδὲ μὴν,
 ἢ δ' ὅς, 'ἐναντίον γέ ἐστι δυνὰς τριάδι.' 'οὐ γάρ
 οὖν.' 'οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἶδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπο-
 μένει ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ' ἅττα τὰ ἐναντία
 οὐχ ὑπομένει ἐπιόντα.' 'ἀληθέστατα,' ἔφη, 'λέγεις.'

LIII. 'Βούλει οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'ἐὰν οἰοί τ' ὧμεν
 ὁρισώμεθα, ὅποια ταῦτά ἐστιν;' 'πάνυ γε.' 'ἄρ' οὖν.
 D ἔφη, | 'ὦ Κέβης, τάδε εἴη ἅν, ἃ ὅτι ἂν κατάσχη, μὴ
 μόνον ἀναγκάζει τὴν αὐτοῦ ιδέαν αὐτὸ ἰσχεῖν, ἀλλὰ
 καὶ ἐναντίου αὐτῷ δεῖ τινος;' 'πῶς λέγεις;' 'ὥσπερ ἄρτι
 ἐλέγουμεν. οἴσθαι γὰρ δήπου, ὅτι ἂ ἂν ἢ τῶν τριῶν
 ιδέα κατάσχη, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι
 ἀλλὰ καὶ περιττοῖς.' 'πάνυ γε.' 'ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δη-
 φαμέν, ἢ ἐναντία ιδέα ἐκείνη τῇ μορφῇ, ἢ ἂν τοῦτ'
 ἀπεργάζεται, οὐδέποτε ἂν ἔλθοι.' 'οὐ γάρ.' 'εἰργάζε-
 δέ γε ἢ περιττή;' 'ναί.' 'ἐναντία δὲ ταύτῃ ἢ το
 E ἄρτιον;' 'ναί.' 'ἐπὶ τὰ | τρία ἄρα ἢ τοῦ ἄρτιου ιδέ-
 οὐδέποτε ἥξει.' 'οὐ δῆτα.' 'ἅμοιρα δὴ τοῦ ἄρτιο
 τὰ τρία.' 'ἅμοιρα.' 'ἀνάρτιος ἄρα ἢ τριάς.' 'ναί.
 'ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τι
 ὄντα ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον, οἷον νῦν
 τριάς τῷ ἄρτιῳ οὐκ οὔσα ἐναντία οὐδέν τι μᾶλλον
 αὐτὸ δέχεται, τὸ γὰρ ἐναντίον αἰεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει, κα
 105 ἢ δυνὰς τῷ περιττῷ καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ καὶ | ἄλλ
 πάμπολλα — ἀλλ' ὅρα δὴ, εἰ οὕτως ὁρίζει, μὴ μόνον
 τὸ ἐναντίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκείν
 ὃ ἂν ἐπιφέρῃ τι ἐναντίον ἐκείνῳ, ἐφ' ὅτι ἂν αὐτὸ ἰ
 αὐτὸ τὸ ἐπιφέρουν τὴν τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντιότητη

μηδέποτε δέξασθαι, πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου· οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν. τὰ πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ δέξεται, οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον· τοῦτο μὲν οὖν καὶ αὐτὸ ἄλλω οὐκ ἐναντίον, ὅμως δὲ τὴν τοῦ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐδὲ τὸ ἡμιόλιον οὐδὲ | τᾶλλα B τὰ τοιαῦτα, τὸ ἡμισυ, τὴν τοῦ ὅλου, καὶ τριτημόριον αὐτὸ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἴπερ ἔπει τε καὶ συνδοκεῖ σοι οὕτως· ἴπᾱν σφῶδρα καὶ συνδοκεῖ, ἔφη, καὶ ἔπομαι.

LIV. Ἰάλιν δὴ μοι, ἔφη, ἔξ ἀρχῆς λέγε. καὶ μὴ μοι ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου, ἀλλὰ μιμούμενος ἐμέ. λέγω δὲ παρ' ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν, τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων ἄλλην ὁρῶν ἀσφάλειαν. εἰ γὰρ ἔροιο με, ὃ ἂν τί [ἐν τῷ] σώματι ἐγγένηται, θερμὸν ἔσται, οὐ τὴν | ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ C ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ, ὅτι ὃ ἂν θερμότης, ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ὃ ἂν πῦρ· οὐδὲ ἂν ἔρη, ὃ ἂν σώματι τί ἐγγένηται, νοσήσει, οὐκ ἐρῶ, ὅτι ὃ ἂν νόσος, ἀλλ' ὃ ἂν πυρετός· οὐδ' ὃ ἂν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται, περιττός ἔσται, οὐκ ἐρῶ, ὃ ἂν περιττότης, ἀλλ' ὃ ἂν μονάς, καὶ τᾶλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα, εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅτι βούλομαι. ἄλλὰ πᾶν ἱκανῶς, ἔφη. ἀποκρίνου δὴ, ἢ δ' ὅς, ὃ ἂν τί ἐγγένηται σώματι, ζῶν ἔσται; ὃ ἂν ψυχῇ, ἔφη. οὐκοῦν ἀεὶ τοῦτο οὕτως | ἔχει; πῶς γὰρ οὐχί; ἢ D δ' ὅς. ἢ ψυχῇ ἄρα ὅτι ἂν αὐτὴ κατὰσχη, ἀεὶ ἦκει ἐπ' ἐκεῖνο φέρονσα ζωὴν; ἦκει μέντοι, ἔφη. πότερον δ' ἔστι τι ζωῇ ἐναντίον ἢ οὐδέν; ἔστιν, ἔφη. τί; θάνατος. οὐκοῦν ψυχῇ τὸ ἐναντίον ὃ αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεὶ οὐ μὴ ποτε δέξεται, ὥς ἐκ τῶν πρόσθεν ὁμολόγηται; καὶ μάλα σφῶδρα, ἔφη ὁ Κέβης.

- LV. 'Τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον τὴν τοῦ ἀρτίου
 ιδεάν τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν;' 'ἀνάρτιον,' ἔφη. 'τὸ
 δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχεται;
 E | 'ἄμουσον,' ἔφη, 'τὸ δὲ ἄδικον.' 'εἰεν' ὃ δ' ἂν θά-
 νατον μὴ δέχεται, τί καλοῦμεν;' 'ἀθάνατον,' ἔφη.
 'οὐκοῦν ἡ ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον;' 'οὐ.' 'ἀθάνατον
 ἄρα ἡ ψυχὴ.' 'ἀθάνατον.' 'εἰεν,' ἔφη. 'τοῦτο μὲν
 δὴ ἀποδεδεῖχθαι φῶμεν ἢ πῶς δοκεῖ;' 'καὶ μάλα γε
 ἱκανῶς, ὦ Σώκρατες.' 'τί οὖν,' ἢ δ' ὅς, 'ὦ Κέβης
 106εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, | ἄλλο
 τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν;' 'πῶς γὰρ οὐ;' 'οὐκοῦν
 εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι
 ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξῆει ἂν ἡ
 χιών οὐσα σῶς καὶ ἄτηκτος; οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε
 οὐδ' αὖ ὑπομένουσα ἐδέξατο ἂν τὴν θερμότητα.' 'ἄληθῆ,
 ἔφη, 'λέγεις.' 'ὡσαύτως, οἶμαι, καὶ εἰ τὸ ἄψυκτον
 ἀνώλεθρον ἦν, ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπῆει
 οὐποτ' ἂν ἀπεσβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο, ἀλλὰ σὼν αὖ
 ἀπελθὼν ὄχετο.' 'ἀνάγκη,' ἔφη. 'οὐκοῦν καὶ ὧδε,
 B ἔφη, | 'ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν; εἰ μὲν τὸ
 ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν
 θάνατος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ
 δὴ ἐκ τῶν προειρημένων οὐ δέξεται οὐδ' ἐστὶ τεθνη-
 κῦς, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἐστὶ, ἔφαμεν, ἄρτιον, οὐδ'
 γ' αὖ τὸ περιττόν, οὐδὲ δὴ πῦρ ψυχρόν, οὐδέ γε ἡ
 ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει, φαίη ἂν τις
 ἄρτιον μὲν τὸ περιττόν μὴ γίνεσθαι ἐπιόντος τοῦ
 ἀρτίου, ὥσπερ ὁμολόγηται, ἀπολομένου δὲ αὐτοῦ ἀντ'
 C | ἐκείνου ἄρτιον γεγενῆαι; τῷ ταῦτα λέγουσι οὐκ αὖ
 ἔχοιμεν διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται τὸ γὰρ ἀνάρ-

τιον οὐκ ἀνώλεθρον ἐστίν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὁμολόγητο ἡμῖν, ῥαδίως ἂν διεμαχόμεθα, ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου τὸ περιττὸν καὶ τὰ τρία οἴχεται ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὐ; ἢ πάνυ μὲν οὖν.’ οὐκοῦν καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου, εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι καὶ ἀνώλεθρος· | εἰ δὲ μή, ἄλλον ἂν θεοὶ λόγον.’ ἄλλ’ οὐδὲν δεῖ,’ ἔφη, D
‘τούτου γε ἔνεκα’ σχολῇ γὰρ ἂν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο, εἰ γε τὸ ἀθάνατον αἰδῖον ὃν φθορὰν δέξεται.’

LVI. ‘Ο δὲ γε θεός, οἶμαι,’ ἔφη ὁ Σωκράτης, ‘καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος καὶ εἰ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστιν, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθεῖη μηδέποτε ἀπόλυσθαι.’ ‘παρὰ πάντων μέντοι νῆ Δί,’ ἔφη, ‘ἀνθρώπων τέ γε καὶ ἔτι μᾶλλον, ὥς ἐγῶμαι, παρὰ θεῶν.’ ‘ὅποτε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν | ἐστίν, ἄλλο E
τι ψυχὴ ἢ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὐσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη;’ ‘πολλὴ ἀνάγκη.’ ‘ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸ μὲν θνητόν, ὥς ἔοικεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ’ ἀθάνατον σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπὸν, ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ.’ ‘φαίνεται.’ ‘παντὸς μᾶλλον ἄρα,’ ἔφη, ‘ὦ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον καὶ | ἀνώλεθρον, καὶ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν 107
‘Αἶδου.’ ‘οὐκοῦν ἐγώ γε, ὦ Σώκρατες,’ ἔφη, ‘ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλο τι λέγειν οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις. ἀλλ’ εἰ δὴ τι Σιμμίας ἢ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγῆσαι· ὥς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἢ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι.’ ἄλλὰ μὴν,’ ἢ δ’ ὅς ὁ Σιμμίας, ‘οὐδ’ αὐτὸς ἔχω, ὅπῃ ἀπιστῶ

ἐκ γε τῶν λεγομένων· ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ
 ὧν οἱ λόγοι εἰσίν, καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν
 B | ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ
 περὶ τῶν εἰρημένων· 'οὐ μόνον γ', ἔφη, 'ὦ Σιμμία,' ὁ
 Σωκράτης, 'ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ λέγεις, καὶ τὰς ὑποθέσεις
 τὰς πρώτας, καὶ εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτεῖται
 σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς διέλητε, ὥς ἐγῶμαι,
 ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθ' ὅσον δυνατόν μάλιστα· ἀν-
 θρώπῳ ἐπακολουθήσαι· καὶ τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται,
 οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω.' 'ἀληθῆ,' ἔφη, 'λέγεις.'

LVII. 'Ἀλλὰ τότε γ', ἔφη, 'ὦ ἄνδρες, δίκαιον
 C | διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας
 δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ
 καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος
 νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἰ τις αὐτῆς
 ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλ-
 λαγή, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε
 σώματος ἅμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ
 τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὐσα,
 D οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ | σωτη-
 ρία πλην τοῦ ὥς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέ-
 σθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Αἰδοῦ ἡ ψυχὴ
 ἔρχεται πλην τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς, ἃ δὴ καὶ
 μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα
 εὐθύς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας. λέγεται δὲ οὕτως,
 ὥς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον ὁ ἐκάστου δαίμων,
 ὅσπερ ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δὴ
 τινα τόπον, οἷ δει τοὺς συλλεγέντας διαδικασαμένους
 εἰς Αἰδοῦ πορεύεσθαι μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου, ᾧ δὴ
 E | προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐκεῖσε πορεύσαι τυχόντας

- D LVIII. Καὶ ὁ Σιμμίας· πῶς | ταῦτα, ἔφη, λέγεις,
ὦ Σώκρατες; περὶ γάρ τοι γῆς καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ
ἀκήκοα, οὐ μέντοι ταῦτα ἃ σὲ πείθει· ἡδέως οὖν ἂν
ἀκούσαιμι. ἄλλὰ μέντοι, ὦ Σιμμία, οὐχ ἡ Γλαύκου
τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι ἃ γ' ἐστίν· ὥς
μέντοι ἀληθῆ, χαλεποτέρῳ μοι φαίνεται ἢ κατὰ τὴν
Γλαύκου τέχνην, καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἶός
τε εἶην, ἅμα δέ, εἰ καὶ ἡπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ
ὁ ἐμός, ὦ Σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ ἐξαρκεῖν.
Εἰτὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς, οἷαν | πέπεισμαι εἶναι, καὶ
τοὺς τόπους αὐτῆς οὐδέν με κωλύει λέγειν. ἄλλ',
ἔφη ὁ Σιμμίας, καὶ ταῦτα ἀρκεῖ. πέπεισμαι τοίνυν,
ἢ δ' ὅς, ἐγώ, ὥς πρῶτον μὲν, εἰ ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ
οὐρανῷ περιφεροῆς οὐσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μήτε ἀέρος
109 πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν | μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς
τοιαύτης, ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἰσχεῖν τὴν ὁμοί-
τητα τοῦ οὐρανοῦ αὐτοῦ ἑαυτῷ πάντῃ καὶ τῆς γῆς
αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν· ἰσορροπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου
τινὸς ἐν μέσῳ τεθὲν οὐχ ἔξει μᾶλλον οὐδ' ἥττοι
οὐδαμῶς κλιθῆναι, ὁμοίως δ' ἔχον ἀκλινὲς μενεῖ
πρῶτον μὲν, ἢ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι. καὶ ὁρθῶς
γε, ἔφη ὁ Σιμμίας. ἔτι τοίνυν, ἔφη, πάμεγά τι
εἶναι αὐτό, καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέγροι Ἡρακλείων
B | στηλῶν ἀπὸ Φάσιδος ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ, ὥσπερ
περὶ τέλμα μύρμηκας ἢ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν
οἰκοῦντας, καὶ ἄλλους ἄλλοθι πολλοὺς ἐν πολλοῖς τοι-
ούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ πανταχῇ περὶ τὴν γῆν
πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπά καὶ τὰς ἰδέας καὶ τὰ μεγέθη
εἰς ἃ ξυνεσφυηκέναι τό τε ὕδωρ καὶ τὴν ὁμίχλην καὶ
τὸν ἀέρα· αὐτὴν δὲ τὴν γῆν καθαρὰν ἐν καθαρῷ

κείσθαι τῷ οὐρανῷ, ἐν ᾧπέρ ἐστι τὰ ἄστρα, ὃν δὴ
 αἰθέρα ὀνομάζειν | τοὺς πολλοὺς τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα C
 εἰωθότων λέγειν· οὗ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶναι καὶ
 ξυρρεῖν αἰεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦν-
 τας ἐν τοῖς κοίλοις αὐτῆς λεληθέναι καὶ οἰεσθαι ἄνω
 ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ
 πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν οἴοιτό τε ἐπὶ τῆς θαλάττης
 οἰκεῖν καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ τὰ
 ἄλλα ἄστρα τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι, διὰ
 δὲ βραδυτητά τε καὶ ἀσθενείαν μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ
 ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφιγμένους μηδὲ ἑωρακὼς εἶη, D
 ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἐνθάδε
 τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίῳ τυγχάνει ὢν
 τοῦ παρὰ σφίσι, μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἶη τοῦ ἑωρα-
 κότες. ταῦτόν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦν-
 τας γὰρ ἐν τινι κοίλῳ τῆς γῆς οἰεσθαι ἐπάνω αὐτῆς
 οἰκεῖν, καὶ τὸν ἀέρα οὐρανὸν καλεῖν, ὥς διὰ τούτου
 οὐρανοῦ ὄντος τὰ ἄστρα χωροῦνται· τὸ δὲ εἶναι ταύ-
 τόν, ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτητος | οὐχ οἴους τε εἶναι E
 ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεὶ, εἴ τις
 αὐτοῦ ἐπ' ἄκρα ἔλθοι ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀνάπτοιτο,
 κατιδεῖν ἂν ἀνακύψαντα, ὥσπερ ἐνθάδε οἱ ἐκ τῆς
 θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτουντες ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε,
 οὕτως ἂν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν, καὶ εἴ ἡ φύσις
 ἱκανὴ εἶη ἀνέχεσθαι θεωροῦσα, γινῶναι ἂν, ὅτι ἐκεῖνός
 ἐστὶν ὁ ἀληθὺς οὐρανὸς καὶ τὸ ἀληθὺς φῶς καὶ ἡ
 ὥς ἀληθὺς γῆ. ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ καὶ οἱ λίθοι καὶ 110
 ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε διεφθαρμένα ἐστὶν καὶ κα-
 ταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὑπὸ τῆς ἄλμης,
 καὶ οὔτε φύεται οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐν τῇ θαλάττῃ,

οὔτε τέλειον, ὥς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν ἐστι, σήραγγες δὲ καὶ ἄμμος καὶ πηλὸς ἀμήχανος καὶ βόρβοροι εἰδιν, ὅπου ἂν καὶ ἡ γῆ ᾗ, καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι οὐδ' ὅπωςτιοῦν ἄξια· ἐκεῖνα δὲ αὖ τῶν Β παρ' ἡμῖν πολὺ ἂν ἔτι πλεον φανείη | διαφέρειν. εἰ γὰρ δεῖ καὶ μῦθον λέγειν [καλόν], ἄξιον ἀκοῦσαι, ὃ Σιμμία, οἷα τυγχάνει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα.' 'ἀλλὰ μήν,' ἔφη ὁ Σιμμίας, 'ὃ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου ἡδέως ἂν ἀκούσασμεν.'

LIX. 'Λέγεται τοίνυν,' ἔφη, 'ὃ ἑταῖρε, πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύτη ἡ γῆ αὐτὴ ἰδεῖν, εἰ τις ἄνωθεν θεῶτο, ὥσπερ αἱ δωδεκάσκυτοι σφαῖραι, ποικίλη, χρώμασιν διειλημμένη, ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε εἶναι χρώματα C ὥσπερ δεῖγματα, οἷς δὴ οἱ γραφεῖς | καταχρῶνται· ἐκεῖ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐκ τοιούτων εἶναι, καὶ πολὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ ἄλουργγὴν εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος, τὴν δὲ χρυσοειδῆ, τὴν δὲ ὅση λευκὴ γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως, καὶ ἔτι πλειόνων καὶ καλλιόνων ἢ ὅσα ἡμεῖς ἐωράκαμεν. καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοῖλα αὐτῆς ὕδατός τε καὶ ἀέρος ἐκπλεα ὄντα, χρώματός τι D εἶδος παρέχεσθαι | στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ, ὥστε ἐν τῇ αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι. ἐν δὲ ταύτῃ οὕσῃ τοιαύτῃ ἀνὰ λόγον τὰ φνόμενα φύεσθαι, δένδρα τε καὶ ἄνθη καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη ὡσαύτως καὶ τοὺς λίθους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὴν τε λειότητα καὶ τὴν διαφάνειαν καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα μόρια, σάρδιά τε

καὶ ἰάσπιδας καὶ σμαράγδους καὶ | πάντα τὰ τοιαῦτα· Ε
ἐκεῖ δὲ οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦτον εἶναι καὶ ἔτι τούτων
καλλίω. τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ
λίθοι εἰσὶ καθαροὶ καὶ οὐ κατεδεδεσμένοι οὐδὲ διε-
φθαρμένοι ὥσπερ οἱ ἐνθάδε ὑπὸ σπηεδόνος καὶ ἄλλης
ὑπὸ τῶν δεῦρο ξυνεργηκότων, ἃ καὶ λίθοις καὶ γῇ
καὶ τοῖς ἄλλοις ζώοις τε καὶ φυτοῖς αἰσχη τε καὶ
νόσους παρέχει. τὴν δὲ γῆν αὐτὴν κεκοσμησθαι τού-
τοις τε ἅπασι καὶ ἔτι χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ τοῖς
ἄλλοις αὐτοῖς | τοιούτοις. ἐκφανῇ γὰρ αὐτὰ πεφυκέναι, 111
ὄντα πολλὰ πλήθει καὶ μέγала καὶ πολλαχοῦ τῆς γῆς,
ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν.
ζῶα δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους,
τούς μὲν ἐν μεσογαίᾳ οἰκοῦντας, τοὺς δὲ περὶ τὸν
ἄερα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν θάλατταν, τοὺς δ' ἐν
νήσοις ἃς περιρρεῖν τὸν ἄερα πρὸς τῇ ἡπείρῳ οὕσας·
καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θάλαττά
ἔστι πρὸς τὴν ἡμετέραν χρεῖαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν | ἄερα, Β
ὃ δὲ ἡμῖν ὁ ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθήρα. τὰς δὲ ὥρας
αὐτῆς κραῖσιν ἔχειν τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους
εἶναι καὶ χρόνον τε ξὺν πολὺ πλείω τῶν ἐνθάδε, καὶ
ὄψει καὶ ἀκοῇ καὶ φρονήσει καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις
ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει, ἥπερ ἀήρ τε
ὑδατος ἀφέστηκεν καὶ αἰθήρ ἀέρος πρὸς καθαρότητα.
καὶ δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι, ἐν
οἷς τῷ ὄντι οἰκητὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε καὶ
μαντείας καὶ αἰσθήσεις τῶν θεῶν καὶ τοιαύτας συνου-
σίας γίνεσθαι | αὐτοῖς πρὸς αὐτοὺς· καὶ τὸν γε ἥλιον καὶ Γ
σελήνην καὶ ἄστρα ὁράσθαι ὑπ' αὐτῶν οἷα τυγχάνει ὄντα,
καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν τούτων ἀκόλουθον εἶναι.

LX. Καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν οὕτω πεφυκέναι καὶ τὰ περὶ τὴν γῆν· τόπους δ' ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλω περὶ ὅλην πολλούς, τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλλον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν, τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας τὸ χάσμα αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου, ἔστι δ' οὖς καὶ D | βραχυτέρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους· τούτους δὲ πάντας ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαι τε πολλαχῇ καὶ κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα, καὶ διεξόδους ἔχειν, ἥ πολὺ μὲν ὕδωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους ὥσπερ εἰς κρατῆρας, καὶ ἀενάων ποταμῶν ἀμύχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν καὶ θερμῶν ὑδάτων καὶ ψυχρῶν, πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς, πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθαρωτέρου E καὶ βορβορωδεστέρου, ὥσπερ ἐν | Σικελίᾳ οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποταμοὶ καὶ αὐτοὺς ὁ ῥύαξ· ὧν δὴ καὶ ἐκάστους τοὺς τόπους πληροῦσθαι, ὧν ἂν ἐκάστοις τύχῃ ἐκάστοτε ἡ περιρροή γιγνομένη. ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦσαν ἐν τῇ γῇ· ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά. ἐν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὃν καὶ διαμπερὲς τετρη- 112 μένον δι' | ὅλης τῆς γῆς, τοῦτο ὅπερ Ὅμηρος εἶπε, λέγων αὐτό

τῆλε μάλ', ἥχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον· ὃ καὶ ἄλλοθι καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν Τάρταρον κεκλήκασιν. εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσί τε πάντες οἱ ποταμοὶ καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίνονται δὲ ἕκαστοι τοιοῦτοι, δι' οἷας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν. ἡ δὲ αἰτία ἐστὶν τοῦ ἐκρεῖν τε

ἐντεῦθεν καὶ εἰσερεῖν | πάντα τὰ ρεύματα, ὅτι πνιμμένα B
 οὐκ ἔχει οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο. αἰωρεῖται δὴ
 καὶ κυμαίνει ἄνω καὶ κάτω, καὶ ὁ ἄηρ καὶ τὸ πνεῦμα
 τὸ περὶ αὐτὸ ταῦτόν ποιεῖ· ξυνέπεται γὰρ αὐτῷ καὶ
 ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὀρμήσῃ καὶ ὅταν εἰς
 τὸ ἐπὶ τάδε, καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ
 τε καὶ ἀναπνεῖ ὅσον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναιω-
 ρούμενον τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα δεινούς τινας ἀνέ-
 μους καὶ ἀμηχάνους παρέχεται καὶ εἰσιὼν καὶ ἐξιὼν.
 ὅταν τε οὖν [ὀρμήσαν] | ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ εἰς C
 τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα
 τὰ ρεύματα διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ
 αὐτὰ ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες· ὅταν τε αὖ ἐκείθεν
 μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὀρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε πληροῖ
 αὐτῆς, τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ διὰ τῶν ὀχητῶν καὶ διὰ
 τῆς γῆς, καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα,
 εἰς οὓς ἕκαστους ὁδοποιεῖται, θαλάττας τε καὶ λίμνας
 καὶ ποταμούς καὶ κρήνας ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν
 δνόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν | μακροτέρους τόπους D
 περιελθόντα καὶ πλείους, τὰ δὲ ἐλάττους καὶ βραχυτέ-
 ρους, πάλιν εἰς τὸν Τάρταρον ἐμβάλλει, τὰ μὲν πολὺν
 κατωτέρω ἢ ἐπηντλεῖτο, τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑπο-
 κάτω εἰσρεῖ τῆς ἐκροῆς. καὶ ἕνια μὲν καταντικρὺ ἢ
 εἰσρεῖ ἐξέπεσεν, ἕνια δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ
 ἃ παντάπασιν κύκλῳ περιελθόντα, ἢ ἅπαξ ἢ καὶ
 πλεονάκις περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις,
 εἰς τὸ δυνατόν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει. δυνατόν
 δέ ἐστιν | ἑκατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα E
 δ' οὐ· ἄναντες γὰρ ἀμφοτέροις τοῖς ρεύμασι τὸ ἑκατέ-
 ρωθεν γίγνεται μέρος.

LXI. Τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ρεύματά ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς τέτταρ' ἅττα ρεύματα, ὧν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ρέον περὶ κύκλῳ ὁ καλούμενος Ὁκεανὸς ἐστίν, τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ῥέων Ἀχέρων, ὃς δι' ἐρήμων τε τόπων ῥεῖ ἄλλων καὶ 113 δὴ καὶ ὑπὸ γῆν ῥέων | εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν Ἀχερουσιάδα, οὗ αἱ τῶν τετελευτηκότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται καὶ τινὰς εἰμαρμένους χρόνους μέναισαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πάλιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζώων γενέσεις. τρίτος δὲ ποταμὸς τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς ἐκπίπτει εἰς τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καιόμενον, καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ξέουσαν ὕδατος καὶ πηλῶ· ἐντεῦθεν δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερός καὶ B | πηλώδης, περιελιττόμενος δὲ τῇ γῇ ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἐσχατὰ τῆς Ἀχερουσιάδος λίμνης, οὐ συμμιγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολλάκις ὑπὸ γῆς ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ Ταρτάρου· οὗτος δ' ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσιν Πυριφλεγέθοντα, οὗ καὶ οἱ ῥύακες ἀποσπάσματα ἀναφυσῶσιν ὅπῃ ἂν τύχωσι τῆς γῆς. τούτου δὲ αὖ καταντικρὺ ὁ τέταρτος ἐκπίπτει εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται, C | χροῶμα δ' ἔχοντα ὅλον οἶον ὁ κυανός, | ὃν δὴ ἐπονομάζουσιν Στύγιον, καὶ τὴν λίμνην, ἣν ποιεῖ ὁ ποταμὸς ἐμβάλλων, Στύγα· ὁ δ' ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς, περιελιττόμενος χωρεῖ ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναντίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται, ἀλλὰ καὶ

οὗτος κύκλω περιελθὼν ἐμβάλλει εἰς τὸν Τάρταρον ἐναντίος τῷ Πυριφλεγέθοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστίν, ὥς οἱ ποιηταὶ λέγουσιν, Κωκυτός.

LXII. Τούτων δὲ οὕτως πεφυκότων, ἐπειδὴν D ἀφίκονται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον οἷ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαντο οἷ τε καλῶς καὶ ὀσείως βιώσαντες καὶ οἷ μή. καὶ οἷ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχλήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἐκεῖ οἰκουσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας ἀπολύονται, εἰ τίς τι ἠδίκηκεν, τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς | φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· οἷ δ' E ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρانونους πολλοὺς ἐξεργασμένοι ἢ ἄλλα, ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα, τούτους δὲ ἢ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὐποτε ἐκβαίνουσιν. οἷ δ' ἂν ἰάσιμα μὲν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βιάιόν τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον | αὐτοῖς¹¹⁴ τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιοῦτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον ἀνάγκη, ἐμπεσόντας δὲ αὐτοὺς καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους ἐκβάλλει τὸ κύμα, τοὺς μὲν ἀνδροφόνους κατὰ τὸν Κωκυτόν, τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὴν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἷ μὲν οὖς ἀπέκτειναν, οἷ δὲ οὖς ὕβρισαν, καλέσαντες δ' ἴκε-

- Β τεύουσιν καὶ δέονται | ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν
λίμνην καὶ δέξασθαι, καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσιν
τε καὶ λήγουσιν τῶν κακῶν, εἰ δὲ μή, φέρονται αὐθις
εἰς τὸν Τάρταρον καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποτα-
μούς, καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται,
πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν· αὕτη γὰρ ἡ δίκη
ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη. οἳ δὲ δὴ ἂν δόξωσι
διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι, οὗτοί εἰσιν οἱ
τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοι
C τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσπερ δεσμοτηρίων, | ἄνω δὲ
εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι καὶ ἐπὶ γῆς
οἰκίζόμενοι. τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφία ἱκανῶς
καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς
τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἐτι τούτων καλ-
λίους ἀφικνοῦνται, ἃς οὔτε ῥᾶδιον δηλῶσαι οὔτε ὁ
χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι. ἀλλὰ τούτων δὴ ἔνεκα
χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὦ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν, ὥστε
ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν
γὰρ τὸ ἄθλον καὶ ἡ ἐλπίς μεγάλη.
- D LXIII. Τὸ μὲν οὖν τοιαῦτα | δισχυρίσασθαι οὐ
τως ἔχειν, ὥς ἐγὼ διεληλύθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι
ἀνδρὶ· ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ' ἐστὶν ἢ τοιαῦτ' ἅττα περὶ
τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς οἰκήσεις, ἐπεὶ περ ἀθάνατον
γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ πρέπει μο-
δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεύσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν
καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος· καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ
ἐπάδειν ἑαυτῷ, διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάσαι μηχανῶ τὸν
μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ ἔνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τὴν
ἑαυτοῦ ψυχῇ ἀνδρᾶ, ὅστις ἐν τῷ βίῳ τὰς μὲν ἄλλας
E ἡδονὰς | τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἰσ-

χαίρειν, ὥς ἀλλοτρίους τε ὄντας, καὶ πλεόν θάτερον ἡγησάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδασέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς κόσμῳ, σωφροσύνη τε καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ ἐλευθερία καὶ | ἀληθεία, οὕτω περι-115 μένει τὴν εἰς Ἄιδου πορείαν, ὥς πορευσόμενος ὅταν ἢ εἰμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν,' ἔφη, 'ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὐτῆς ἐν τινι χρόνῳ ἕκαστοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἢ εἰμαρμένη, καὶ σχεδὸν τί μοι ὦρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν· δοκεῖ γάρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν.'

LXIV. Ταῦτα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων· 'εἶπεν,' | ἔφη, 'ὦ Σώκρατες· τί δὲ τούτοις ἢ ἐμοὶ ἐπι- B στέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅτι ἂν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν;' 'ἅπερ ἂν λέγω,' ἔφη, 'ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν χάριτι ποιήσετε ἅτ' ἂν ποιῆτε, κἂν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν πόλλα ὁμολογήσητε | ἐν τῷ παρ- C ὄντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλεόν ποιήσετε.' 'ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθῆσόμεθα,' ἔφη, 'οὕτω ποιεῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον;' 'ὅπως ἂν,' ἔφη, 'βούλησθε, εἴανπερ γε λάβητέ με καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς.' γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας εἶπεν· 'οὐ πείθω, ὦ ἄνδρες, Κρίτωνα, ὥς ἐγὼ εἰμι οὗτος Σω-

κράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος καὶ διατάττων ἕκαστον
 τῶν λεγομένων, ἀλλ' οἶταί με ἐκείνον εἶναι, ὃν ὄψε-
 D ται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν, καὶ ἐρωτᾷ | δῆ, πῶς με
 θάπτῃ. ὅτι δὲ ἐγὼ πάλαί πολὺν λόγον πεποίημαι,
 ὥς, ἐπειδὴν πίω τὸ φάρμακον, οὐκέτι ὑμῖν παραμενῶ,
 ἀλλ' οἰχῆσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δῆ τινας εὐδαι-
 μονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν, παρα-
 μυθούμενος ἅμα μὲν ὑμᾶς, ἅμα δ' ἐμαυτὸν. ἐγγυή-
 σασθε οὖν με πρὸς Κρίτωνα, ἔφη, τὴν ἐναντίαν
 ἐγγύην ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστάς ἤγγυατο.
 οὗτος μὲν γὰρ ἢ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἢ μὴν
 μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὴν ἀποθάνω, ἀλλὰ
 E | οἰχῆσεσθαι ἀπιόντα, ἵνα Κρίτων ῥᾶον φέρῃ, καὶ μὴ
 ὀρῶν μου τὸ σῶμα ἢ καίόμενον ἢ κατορυπτόμενον
 ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὥς δεινὰ πάσχοντος, μηδὲ λέγῃ
 ἐν τῇ ταφῇ, ὥς ἢ προτίθεται Σωκράτῃ ἢ ἐκφέρει ἢ
 κατορύττει. εὖ γὰρ ἴσθι, ἢ δ' ὅς, ὧ ἄριστε Κρίτων,
 τὸ μὴ καλῶς λέγειν οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημ-
 μελές, ἀλλὰ καὶ κακόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς. ἀλλὰ
 θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοῦμόν σῶμα θάπτειν, καὶ
 116 θάπτειν οὕτως, | ὅπως ἂν σοι φίλον ἢ καὶ μάλιστα
 ἡγῇ νόμιμον εἶναι.

LXV. Ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο εἰς
 οἴκημά τι ὥς λουσόμενος, καὶ ὁ Κρίτων εἶπετο αὐτῷ,
 ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν. περιεμένομεν οὖν πρὸς
 ἡμᾶς αὐτοὺς διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ
 ἀνασκοποῦντες, τότε δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόν-
 τες, ὅση ἡμῖν γεγонуῖα εἴη, ἀτεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ
 πατὴρ στερηθέντες διώξιν ὀρφανοὶ τὸν ἔπειτα βίον.
 B ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο | καὶ ἡνέχθη παρ' αὐτὸν τὰ παι-

δία — δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἰς δὲ μέγας — καὶ αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο, ἐκείναις ἐναντίον τοῦ Κρίτωνος διαλεχθεῖς τε καὶ ἐπιστείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ τὰ παῖδιά ἀπιέναι ἐκέλευσεν, αὐτὸς δὲ ἦκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἡδὴ ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἐνδον. ἔλθων δ' ἐκαθέζετο λελουμένος, καὶ οὐ πολλὰ μετὰ ταῦτα διελέχθη, καὶ ἦκεν ὁ τῶν ἑνδεκα ὑπηρέτης καὶ στὰς παρ' αὐτόν· ὦ | Σώκρατες, ἔφη, οὐ C καταγνώσομαι σοῦ ὅπερ ἄλλων καταγινώσκω, ὅτι μοι χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγέλλω πίνειν τὸ φάρμακον ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων. σὲ δὲ ἐγὼ καὶ ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ γενναιοτάτον καὶ πραότατον καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων, καὶ δὴ καὶ νῦν εὖ οἶδ' ὅτι οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις, γινώσκεις γὰρ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ ἐκείνοις. νῦν, οἶσθα γὰρ ἂν ἦλθον ἀγγέλλων, χαῖρέ τε καὶ πειρῶ ὥς ῥᾶστα | φέρειν τὰ D ἀναγκαῖα· καὶ ἅμα δακρύσας μεταστρεφόμενος ἀπῆει. καὶ ὁ Σωκράτης ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν· 'καὶ σύ,' ἔφη, 'χαῖρε, καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν.' καὶ ἅμα πρὸς ἡμᾶς· 'ὥς ἀστεῖος,' ἔφη, 'ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προσήει καὶ διελέγετο ἐνίοτε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῶστος, καὶ νῦν ὥς γενναίως με ἀποδακρύνει. ἀλλ' ἄγε δὴ, ὦ Κρίτων, πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον, εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μὴ, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.' καὶ ὁ Κρίτων· 'ἀλλ' οἶμαι,' | ἔφη, 'ἔγωγε, ὦ Σώκρατες, ἔτι ἡλίον εἶναι ἐπὶ τοῖς E ὄρεσιν καὶ οὐπὼ δεδυκέναι. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάννυ ὁπὲ πίνοντας, ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐ-

τοῖς, δειπνήσαντάς τε καὶ πίνοντας εὖ μάλα, καὶ ξυγγε-
νομένους γ' ἐνίοις ὧν ἂν τύχωσιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ
μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ· καὶ ὁ Σωκράτης·
'εἰκότως γε,' ἔφη, 'ὦ Κρίτων, ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποι-
οῦσιν, οὓς σὺ λέγεις, οἴονται γὰρ κερδαίνειν ταῦτα
ποιήσαντες, καὶ ἔγωγε ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω·
117οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν | ὀλίγον ὕστερον πῶν
ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος
τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος. ἀλλ'
ἴθι,' ἔφη, 'πιθοῦ καὶ μὴ ἄλλως ποιεῖ.'

LXVI. Καὶ ὁ Κρίτων ἀκούσας ἐνευσε τῷ παιδί
πλησίον ἐστῶτι. καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρό-
νον διατρίψας ἤκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ
φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα τετριμμένον· ἰδὼν δὲ ὁ
Σωκράτης τὸν ἄνθρωπον· 'εἶεν,' ἔφη, 'ὦ βέλτιστε,
σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν;' οὐδὲν
ἄλλο,' ἔφη, 'ἢ πίνοντα περιέναι, ἕως ἂν σου βᾶ-
Bρος ἐν τοῖς σκέλεσι | γένηται, ἔπειτα κατακεῖσθαι·
καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει.' καὶ ἅμα ὥρεξε τὴν κύ-
λικα τῷ Σωκράτει· καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως, ὦ
'Εχέκρατες, οὐδὲν τρέσας οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ
χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου, ἀλλ', ὥσπερ εἰώθει,
ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον· 'τί λέγεις,'
ἔφη, 'περὶ τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπείσαι
τινι; ἔξεστιν ἢ οὐ;' 'τοσοῦτον,' ἔφη, 'ὦ Σώκρατες,
τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν.' 'μαν-
C θάνω,' ἢ δ' ὅς· 'ἀλλ' εὐχεσθαί γέ που τοῖς | θεοῖς
ἔξεστί τε καὶ χρὴ, τὴν μετοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκείσε
εὐτυχῇ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὐχομαί τε καὶ γέ-
νοιτο ταύτη.' καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ

μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπειν. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπιεικῶς οἰοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύνειν, ὥς δὲ εἶδομεν πίνοντά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι, ἀλλ' ἐμοῦ γε βία καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα, ὥστε ἐγκαλυψάμενος ἀπέκλαιον ἑμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ ἐκεῖνόν γε, ἀλλὰ τὴν ἑμαυτοῦ τύχην, οἷου ἀνδρὸς | ἐταίρου ἐστερημένος εἶην. ὁ δὲ D Κρίτων ἐτι πρότερος ἐμοῦ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κατέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἐμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύνων, καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος κλαίων καὶ ἀγανακτῶν οὐδένα ὄντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους. ἐκεῖνος δέ· 'οἶα,' ἔφη, 'ποιεῖτε, ὧ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἔνεκα τὰς γυναῖκας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν· καὶ γὰρ ἀκήκοα, ὅτι ἐν εὐφημίᾳ | χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' E ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖτε.' καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ἡσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δακρύνειν. ὁ δὲ περιελθὼν, ἐπειδὴ οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατεκλίθη ὑπτίος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἅμα ἐφαπτόμενος αὐτοῦ οὕτως ὁ δοὺς τὸ φάρμακον, διαλιπὼν χρόνον ἐπεσκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη, κᾶπειτα σφόδρα πιέσας αὐτοῦ τὸν πόδα ἤρετο, εἰ αἰσθάνοιτο· ὁ δ' οὐκ ἔφη· καὶ μετὰ τοῦτο αὐθις | τὰς κνήμας· καὶ ἐπανιών οὕτως ἡμῖν ἐπεδεί-118 κνυτο, ὅτι ψύχοιτό τε καὶ πηγνύτο. καὶ αὐτὸς ἦπτετο καὶ εἶπεν, ὅτι, ἐπειδὴ πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰγήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἥτρον ψυχόμενα, καὶ ἐγκαλυψάμενος — ἐνεκεκάλυπτο γὰρ — εἶπεν, ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγγετο· 'ὦ

Κρίτων,' ἔφη, 'τῷ Ἀσκληπιῷ ὀφείλομεν ἀλεκτρούνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε.' 'ἀλλὰ ταῦτα,' ἔφη, 'ἔσται,' ὁ Κρίτων· 'ἀλλ' ὅρα, εἴ τι ἄλλο λέγεις.' ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο, ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν ἐκινήθη τε καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν, καὶ ὅς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ Κρίτων συνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς.

LXVII. Ἦδε ἡ τελευτή, ᾧ Ἐχέκρατες, τοῦ ἐταίρου ἡμῶν ἐγένετο, ἀνδρός, ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἄν, τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου.

B. G. Teubners

Schulausgaben griechischer und lateinischer Schriftsteller
mit deutschen Anmerkungen.

	M. 3.
Aeschylus' Agamem. v. Enger. 2. Aufl.	2.25
— Perser von Teuffel. 2. Aufl.	1.20
— Prometheus v. Wecklein. 2. Aufl.	1.80
— do. — v. Schmidt	1.20
Aristophanes, die Wolken v. Teuffel	1.50
Arrian's Anabasis v. Abicht. 1. Heft	1.80
— II. Heft	2.25
Buchholz, Anthologie. I. 3. Aufl.	1.20
— do. — II. 2. Auflage	1.80
Caesar de bello Gallico von	
Dobereiner. 7. Auflage	2.25
— de bello civili von Dobereiner.	
4. Auflage	1.80
Chrestomath. Cicero. von Lüders.	
2. Auflage	2.70
Cicero de oratore v. Fiderit. Cpl.	
5. Auflage	4.50
Jedes Buch einzeln	1.50
— partitiones orator. v. Fiderit	1.—
— Brutus von Fiderit. 2. Aufl.	2.25
— Orator von Fiderit. 2. Aufl.	2.—
— Reden:	
für Plancius v. Köpke. 2. Aufl.	1.20
für Sestius von Koch. 2. Aufl.	1.—
für Roscius v. Richter. 2. Aufl.	
v. Fleckstein.	—90
für Milo v. Richter. 3. Aufl.	
v. Eberhard	—90
für Murena von Koch	—75
für Sulla von Richter	—60
gegen Verres. IV. Buch von	
Richter. 2. Aufl. v. Eberhard	1.20
do. — V. Buch von Richter.	
2. Auflage von Eberhard	1.20
— Catilin. Reden von Richter.	
3. Auflage v. Eberhard	1.—
für Marcellus etc. v. Richter.	
2. Aufl. von Eberhard	—90
— divinatio in Caecil. v. Richter	—45
I. u. II. Philippische Rede	
v. Koch. 2. Auflage v. Eberhard	—90
für Archias v. Richter. 2. Aufl.	
v. Eberhard.	—45
— üb. d. Imperium d. Pompeius	
v. Richter. 2. Aufl. v. Eberhard	—60
— Briefe von Freg. 3. Auflage	2.25
— Tusculanen v. Heins. 3. Aufl.	
I. Heft. Bb. I. II.	1.20
II. Bb. III—V	1.50

	M. 4.
Cicero de officiis von v. Gruber.	
3. Auflage	1.50
— Cato maior v. Lahmeyer. 1. Aufl.	—60
— do. — von Meissner	—45
— de finibus bonorum v. Holstein	2.70
— Somnium Scipionis v. Meissner	
2. Auflage	—45
— Laelius v. Lahmeyer. 3. Aufl.	—60
— de legibus von Du Mesnil	8.20
Cornelius Nepos v. Siebelis. 10. Aufl.	
von Janczocius.	1.20
Curtius Rufus v. Vogel. I. Bd. 2. Aufl.	2.10
— do. — II. Band. 2. Aufl.	2.25
Demosthenes v. Rehdantz. 1. Heft.	
6. Auflage v. Bloß	1.20
— do. — II. Heft. I. Abth. 4. Aufl.	1.50
— do. — II. Heft. II. Abth. 3. Aufl.	1.80
Euripides v. Kinkel. I. Phoenissae	—75
von Wecklein. I. Medea. 2. Aufl.	1.50
— II. Iphigenia in Tauris	1.50
— III. Bacchen	1.50
Herodot v. Abicht. I. Band. I. Heft.	
Buch I. 3. Auflage	1.80
do. — I. Band. II. Heft.	
Buch II. 3. Auflage	1.50
do. — II. Band. Buch III	
und IV. 2. Auflage	2.40
do. — III. Band. Buch V	
und VI. 2. Auflage	1.80
do. — IV. Bd. Beh. VII. 2. Aufl.	1.80
do. — V. Bd. Beh. VIII u. IX.	
2. Auflage	1.80
Homer's Odyssee von Ameis u. Hentze.	
I. 1. (Ges. I—VI.) 7. Auflage	1.35
do. — I. 2. (VII—XII.) 6. Aufl.	1.35
do. — II. 1. (XIII—XVIII.) 6. Aufl.	1.35
do. — II. 2. (XIX—XXIV.) 6. Aufl.	1.35
do. — Anhang. 1. Heft. 3. Aufl.	1.50
do. — do. 2. Heft. 2. Aufl.	1.20
do. — do. 3. „ 2. Aufl.	1.20
do. — do. 4. „ 2. Aufl.	1.20
— Ilias v. Ameis u. Hentze. I. 1. 3. Aufl.	—90
do. — I. 2. 2. Aufl.	—90
do. — I. 3. 2. Aufl.	1.20
do. — I. 4.	1.20
do. — II. 1.	1.20
do. — II. 2.	1.20
(Jedes Heft à 3 Gesänge.)	

Homer's Odyssee von Ameis u. Hentze
 Anhang 1. Heft 2. Auflage. 1.50
 do. Anhang 2. Heft 75
 do. Anhang 3. Heft 1.20
 do. Anhang 4. Heft 1.20
 do. Anhang 5. Heft 1.20
 do. Anhang 6. Heft 1.50
 Ilias v. La Roche. 2. Aufl.
 6 Teile, jeder 4 Gesänge. 1.50
 Horaz Oden von Nauck. 10. Aufl.
 Satir. u. Epist. v. Krüger. 2. Aufl. 2.70
 Sermonen von Fritzsche. I. 2.40
 II. 2. 2.
 Isokrates v. Schneider. I. Bd. 2. Aufl. 1.20
 do. II. Bändchen 2. Aufl. 1.50
 Livius, Buch I. Von M. Müller. 1.50
 Buch II. Von M. Müller. 1.50
 Buch XXI v. Wölflin. 2. Aufl. 1.20
 Buch XXII von Wölflin. 1.20
 Buch XXIV von H. J. Müller 1. 1.
 Buch XXV von H. J. Müller 1.20
 Buch XXVI von Friedersdorf 1.20
 Buch XXVII von Friedersdorf 1.20
 Lucian v. Jacobitz. I. Bändchen 2. Aufl. 1.20
 do. II. Bändchen 1.20
 do. III. Bändchen 1.20
 Lykurg's Redeg. Leokrat. v. Rehdantz 2.25
 Lysias' Reden v. Fröhberger. I. Bd. 2. Auflage v. Gebauer. 4.50
 do. II. Band 1.50
 do. III. Band 1.50
 do. kleinere Ausgabe. 3.
 Auch in 2 Heften 1.50
 Ovid's Metamorphosen v. Siebelis
 u. Folle. 1. Heft. 11. Auflage 1.50
 II. Heft. 10. Auflage. 1.50
 Fasten von Peter. I. 2. Aufl. 2.70
 do. II. 2. Aufl. 90
 Phaedrus v. Siebelis. 5. Aufl. v. Eckstein 75
 Platon's Schriften. I. Bdchn.: Die
 Vertheidigungsrede d. Sokrates
 u. Kriton von Cron. 7. Auflage 1.
 do. II. Bdchn.: Gorgias
 von J. Deuschle. 3. Aufl. 1.80
 do. Anhang v. Deuschle 90
 do. III. Bdchn.: Laches
 von Cron. 3. Auflage 75
 do. III. 2: Euthyphron
 von M. Wohlrab. 2. Aufl. 45
 do. IV. Bdchn.: Protagoras
 von J. Deuschle. 3. Aufl. 2.20
 do. V. Bdchn.: Symposium
 von Hug. 3.
 do. VI. Bdchn.: Phaedon
 von Wohlrab. 1.50
 Plauti Trinum. v. E. J. Brix. 3. Aufl. 2.70
 Captivi v. E. J. Brix. 3. Aufl.

Plauti Menaechni v. E. J. Brix. 3. Aufl. 1.
 Miles gloriosus von Brix. 1.50
 Plutarch's Biographien. I. Philo-
 poemen u. Flamininus v. Siefert.
 2. Aufl. von Blafs 90
 do. II. Timoleon u. Pyrrhos
 v. Siefert. 2. Aufl. von Blafs. 1.50
 do. III. Themistokles
 und Perikles von Blafs 1.20
 do. IV. Aristides u. Cato
 von Blafs 90
 do. V. Agis und Kleo-
 menes von Blafs 90
 do. VI. G.
 Gracchus von Blafs. 90
 Quintilian. X. Buch. Von G. A. A.
 Krüger. 2. Aufl. 75
 Sophokles v. Wolf u. Bellermann.
 I. Ajax. 3. Aufl. 1.00
 do. II. Electra 1.
 do. III. Antigone 1.
 do. IV. König 1.
 2. Auflage
 Supplement. lect. graec.
 Tacitus Histor. von I. I.
 3. Auflage 1.
 do. II. 2. Aufl. 1.
 Annalen v. Draeger 2.
 do. II. 2. Aufl. 2.
 Agricola von Draeger. 3. Aufl.
 dialogus von Andrega. 2. Aufl.
 Terentius Hauton
 von Wagner 1.
 Phormio von 1.
 Adelphoe von 1.
 Theokrit v. Fritzsche. 3.
 Thukydides von Böhme.
 1. Heft. 4. Auflage. 1.50
 do. I. Bd. 2. H. 1.50
 do. II. 1.50
 do. II. 1.50
 Vergils Aenels von Kappes. 4. Heft.
 3. Auflage 1.20
 do. II. 2. Auflage 1.20
 do. III. 2. Auflage 1.20
 do. IV. 2. Auflage 1.20
 Bucolica u. Georgie 1.50
 Xenophons Anabasis v.
 2. Bdchn. 7. u. G. A. 50
 Memorabilien von H.
 3. Auflage 50
 Cyropädie von B.
 3. Heft. 3. Auflage 50
 do. 2. Heft. 3. 50
 Griechische Geschichte
 v. B. 1. Bde 50
 do. II. Bdchn. 1.50

Ανωτάτη Κεντρική Βιβλιοθήκη Βερρίας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛ